

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΡΙΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η ΕΞΑΒΙΒΛΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΤΙΤΛΟΣ Α΄.

Περὶ Δωρεῶν.

Δωρεὰ εἶναι ἐκεῖνο ὅπῃ δίδεται χωρὶς κάμψιν βίαν, καὶ ἀνάγκην εἰς ἄλλον.

Αἱ δωρεαὶ, ἧτοι οἱ χάριτες, ἄλλαι μὲν γίνονται εἰς τὴν ζωὴν, καὶ εἰς τὴν ζωὴν γνωρίζουσι τὴν χάριν, τὴν βεργεσίαν, καὶ ζητοῦν τὴν καλὴν γνώμην, τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν τιμὴν ἀπ' ἐκείνης ὅπῃ ἔλαβον τὴν χάριν εἰς τὰ ζῶντάς τες· ἄλλαι δὲ πάλιν γίνονται μὲ ἀίτιαν θανάτου, καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸν θάνατον ὅπῃ εἶναι ἡ αἰτία, καὶ ἀφορμὴ τῆς δωρεᾶς ταύτης, βεβαιώνονται, καὶ σερεώνονται· πρὸ τῆς δὲ να ἀποθάνῃ ἐκεῖνος ὅπῃ ἔλαβε τὴν χάριν, δεὺ ὁρίζει τίποτες ἐκεῖνος ὅπῃ ἔλαβε τὴν χάριν, ἀπὸ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ὅπῃ τῆ ἐχάρισεν, ὅτι λέγει, ὕστερα ἀπὸ τὸν θάνατόν τε να τὸ ὁρίζει.

Αἱ χάριτες ὅπῃ χαρίζει τινὰς ζῶντας, ἄλλαι μὲν εἶναι ὅπῃ ἀπ' αὐτῆς τῆς ὥρας, καὶ τῆς καιρῆ λαμβάνει τὴν τελείωσιν, καὶ τὴν βεβαίωσιν, καὶ ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης γίνεται ἡ παράδοσις, καὶ ἔξοσιάζει τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ὅπῃ τῆ ἐχαρίσθη ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης, καὶν τε κινητόν εἶναι, καὶν τε ἀκίνητον, καὶ δεὺ ἀκολουθεῖ ἄλλος λογισμὸς ἔξωθεν, ἕτε προπότερα, ἕτε ὕστερότερα, ἕτε κάμψιν διορίσιν κάμνει χρεῖα, ἀλλὰ παρὸθεν τὰ πρᾶγματα μεταβαίνει ἀπὸ πρόσωπον εἰς πρόσωπον, χωρὶς κάμψιν πρόφασιν· ἄλλαι δὲ χάριτες εἶναι πάλιν εἰς τὸ θέλημα, καὶ εἰς τὴν ἔξοσίαν ἐκείνης ὅπῃ κάμνει τὴν χάριν, καὶ δίδονται εἰς διάφορα πρόσωπα κατὰ διαφόρους καιρῆς, καθὼς διορίσει, καὶ εἰπῆ ἐκεῖνος ὅπου χαρίζει.

Ἡ χάρις ὅπῃ δίδεται ὕστερα ἀπὸ τὸν θάνατον εἶναι, ὅταν τινὰς θέλῃ καλλίτερα να τὸ ἔχη αὐτός, παρὰ ἐκεῖνος τῆ ὁποῖε τὸ χαρίζει, καὶ ἀφ' ἧ ἀποθάνει να τὸ πέρνῃ καλλίτερα ἐκεῖνος, παρὰ ὁ κληρονόμος.

Πολλαῖς φοραῖς δίδονται κάποια πρᾶγματα εἰς τινὰς ἀνθρώπους, καὶ εἶναι ἐκεῖνα ὅπῃ δίδονται δωρεᾶ· πολλαῖς φοραῖς πάλιν δίδονται πρᾶγμα-

ματα εἰς τινὰ ἄνθρωπον, ἢ ἐκεῖνα δὲ λέγονται δωρεὰ· ἢ πόθεν ἠμπαρῆμεν νὰ γνωρίσωμεν αὐτά; ἢ παρῆσα Νεαρὰ μᾶς τὸ διδάσκει.

Ἰξούρει ὅτι ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα εἶναι χάρις, τὸ ὁποῖον τὸ δίδει θεληματικῶς τινὰς, ἢ μὲ πῆν προαίρεσίν τε, ὅπῃ νὰ μὴ βιάζεται νὰ τὸ κάμῃ, μὲ βίαν δηλαδὴ ἢ χωρὶς θέλημά τε· ἢ ἀνίσως καὶ μὲ χρεωσῆς φλωρία δέκα, ἢ θεληματικῶς σὲ τὰ ἀφίνω, σὲ τὰ χαρίζω· ἀμὴ ἀνίσως βιασικῶς, ἢ ἀπὸ φόβον, ἢ μὲ κἀνεία δόλον σὲ τὰ χαρίσω, δὲν εἶναι χάρις· διατὶ δὲν σὲ τὰ χαρίζω χωρὶς βίαν, ἢ ἀνάγκην· ἀγκαλὰ καὶ νὰ εἶναι μεγάλη διαφορά, ἐκεῖνο ὅπῃ δίδεται νὰ εἶναι χάρις, ἢ ὄχι, διατὶ ἀνίσως εἶναι δωρεὰ, ἐκεῖνος ὅπῃ τὰ ἐχάρισεν ἕως ὅπῃ εἶναι πλέσιος, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ γυρῶσῃ, εἰ δὲ ἢ εἶναι χρέος, πάντοτε νὰ τὰ γυρῶσῃ· ἢ ἐκεῖνος ὅπῃ τὰ χαρίζει δὲν πρέπει νὰ ὑβρίζεται ἀπὸ ἐκεῖνον ὅπῃ τὰ ἐχάρισεν, ὅτι ἀνίσως ἢ ὑβριδῆ, πέρνει τὴν χάριν ὀπίσω· ἀμὴ ἐκεῖνος ὅπῃ πέρνει τὸ χρέος, τὰς ὑβρισίας δὲν φροντίζει.

Τριῶν λογιῶν εἶναι ἡ χάρις ὅπῃ γίνονται ἀπὸ αἰτίας, καὶ ἀφορμῶν τῶ θανάτε· πρῶτον εἶναι, ὅταν χωρὶς νὰ ἔχη ἄλλον κἀνεία φόβον, μόνον διὰ τὴν ἐλπίδα τῶ φυσικῆ θανάτε, χάριση τινὸς τίποτες· δεύτερον δὲ ὅταν διὰ φόβον θανάτε ὅπῃ φοβεῖται μή πως τὸν θαναπίσσω ἄλλοι, καὶ χαρίζει τὴν χάριν, διὰ νὰ τὴν ἐξουσίαση παρῶθεν χωρὶς διορίαν ἐκεῖνος ὅπῃ τὴν ἐπῆρε· τρίτον εἶναι ὅταν διὰ ξουτεῖαν, ἢ διὰ κίνδυνον ληστῶν ἢ πολεμίων, ἢ διὰ κίνδυνον θαλάσσης, ἢ ἄλλα παρόμοια φοβέμενος, ἢ καὶ ἀπὸ ἀδύειαν, ἢ ἀπὸ γῆρας, καὶ χάριση τινὸς τίποτες, ἕως ὅπῃ ζῆ ἐκεῖνος ἐχάρισεν ἀπὸ ταύτας τὰς αἰτίας, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἐξουσίαση ἐκεῖνος τῶ ὁποῖον τὸ ἐχάρισε.

Ἐὰν κανεὶς χάριση τίποτε πρᾶγμα τινὸς, ἢ τῶ τὸ χάριση τελείως, ἢ τῶ σείλη ἢ γράμμα, ὅτι τῶ τὸ ἐχάρισε, ἢ πρὶν νὰ τὸ πάρῃ, ἀποθανῆ ἐκεῖνος ὅπῃ τὸ ἐχάρισε, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ πάρῃ, διὰ χάριν.

Ἐὰν ὁ υἱὸς ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶ Πατρός τῶ χάριση τινὶ τίποτε μὲ θέλημα, καὶ προσαγῶν τῶ Πατρός τε, λογίζεται πῶς αὐτὸς ὁ Πατὴρ τὸ ἐχάρισε, καὶ αὐτὸς χάριση κανεὶς ἐδικόν σε πρᾶγμα τινὸς μὲ τὸ θέλημά σε, λογίζεται πῶς ἐχάρισε ἐσὺ.

Ὅσαι χάριτες γίνονται μὲ δόλον, ἢ μὲ προσωπίσιν, ὁ νόμος δὲν ταῖς δέχεται· ἢ γουμ ἐὰν σὲ χαρίσω μέρος ἀπὸ τὸν βίον τῶ συγγενῆς με, πῶς μέλλω νὰ τὸν κληρονομήσω, δὲν εἶναι σερικτὴ ἢ τοιαύτη χάρις.

Ἐκεῖνος ὅπῃ νὰ χάριση τινὸς τίποτε μίαν φοράν, δὲν δυνάται πλέον νὰ τὸ μεταγυρίσῃ.

Δὲν χαρίζει τινὰς μὴν ἰξούρειαν, ἔτε ἀκυσίως τε, εἰς πόσον ὅτι αὐτὸς εἶναι ἢ εἰς τὸ γράμμα γραμμῶν, πῶς ἔσερξε, δὲν βλάπτεται τίποτες, ὅταν ἢ ἀλήθεια ἀλλέως ἔχει.

Περὶ Προικός.

Τὴν προῖκα ὑσερα ἀπὸ τὸν γάμον ὁ ἄνδρας τὴν ἐξουσιάζει, καὶ ὄχι ἢ γυναῖκα, ἢ δὲν δυνάται νὰ τὴν χάριση τινὸς ἢ Γυναῖκα.

Τὴν χάριν ὅπῃ γονὴ καλῶς, ἔτε τῶ Βασιλέως προσαγῆ πῆν γυρίζει.

Πε-

Περὶ Βασιλικῆς Δωρεᾶς.

Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς χάριση δύο τινῶν πρᾶγματι, ἢ ἀποθανῆ ὁ εἷας ἀπ' αὐτῶ χωρὶς κληρονόμον, τὸ μερικόν τε τὸ πέρνει ὁ ἄλλος.

Ἐὰν Βασιλεὺς χάριση τινὸς κἀμμίαν χάριν εἰς τὴν ὄραν τῶ θανάτε, λογιάζωντας πῶς εἶναι ζωντανός, ἢ τοιαύτη χάρις δὲν βεβαιώνεται· ὁ μὲν εἰς τὸν Βασιλέα σέκει νὰ διακρίνη διὰ τὴν ἐδικλῶν χάριν.

Ὅτι πᾶσα δωρεὰ ὅπῃ δὲν ὀνομάζεται εἰς τινὸς ὄνομα· φανερὰ, δὲν ἰξούρει τίνος εἶναι.

Πᾶσα χάρις ἀπλή, ὅπῃ νὰ μὴ εἶναι μὲ τίποτες αἰτίας ἀνακατωμένη, κἀντε χρήματα εἶναι, κἀντε πρᾶγματα κινητὰ, ἢ ἀκίνητα ἕως φλωρίαν φ'. αὐτὸ εἶναι νὰ βεβαιώνεται, αὐτὸ εἶναι ἢ ἀφανῆς, τέτῃσι μουσική· εἰ δὲ περισώτερον, δὲν σεραῖνεται, πάρεξ μόνον αἰ βασιλικὰ δωρεὰ, ἢ ὅσαι γίνονται διὰ τὴν δυσέβειαν, καὶ ἐκεῖνα ὅπῃ γίνονται εἰς ἀρραβωνιασικῶν. εἰ δὲ πολλαῖς φοραῖς ἐχάρισε κανεὶς χάρισμα τινὸς, πρέπει νὰ λογιάζωνται πολλαῖς, χάρις, καὶ ὄχι νὰ τὰς σμίγη ὅλας νὰ τὰς κάμῃ μίαν μεγάλην, καὶ νὰ λέγῃ, ὅτι ἀνεμφανίστος ἐκ ἰχῦος, ὡσαύτ νὰ ἦτον μία.

Καὶ ἡ κ'. Νεαρὰ τῶ Κυρῆ Λέοντος λέγει διὰ τὰς δωρεὰς, ὅτι ἡ χάρις ὅπῃ φιλοτιμηθῆ ἕως φ'. φλωρία, αὐτὸ εἶναι καὶ ἀγραφὸς, μόνον νὰ ἔχει τρεῖς Μάρτυρας, νὰ ἔχη τὸ βέβαιον· ἢ δὲ χάρις ὅπῃ τιμηθῆ παρῶν ἀπὸ τὰ φ'. φλωρία, εἰ μὴ εἶναι ἔγγραφος, ἔχει τὸ ἀμετάθετον, ἢ βέβαιον· εἰδὲ εἶναι ἀγραφὸς, δὲν βεβαιώνεται κατὰ τὴν ποσότητα ὅπῃ ὑπερβαίνει τὰ φ'. φλωρία, μακάρι αὐτὸ ἀποδείχῃ καὶ μὲ ἀξιοπίστευτος μάρτυρας ἐκεῖνος ὅπῃ ἔχει νὰ πάρῃ τὴν χάριν· ἢ κάμνει χρεῖα μὲ τὸν τύπον τῶτον νὰ ἐξετάζεν ταῖς χάριτες, νὰ τὰς βεβαιώνεν, ἢ νὰ μὴ τὰς βεβαιώνεν.

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

Περὶ Ἀνατροπῆς Δωρεῶν.

Ἐὰν τινὰς δὲν ἔχη παιδία, καὶ χάριση ὅλον τε τὸν βίον, ἢ μερικόν ἀπὸ τὸν βίον τε, τῶ ἐλδιδερωμένῃ δέλε, ἢ εἰς τὸ ὑσερον γεννήσῃ παιδία, ὅλος ὁ βίος γυρίζει πάλιν εἰς ἐκεῖνον ὅπῃ τὸν ἐχάρισε, ἢ ἔχει ἐξουσίαν νὰ τὸν κυβερνήσῃ πάλιν καθῶς θέλει. Οὔτε ἀνήλικος, ἔτε λωλὸς δυνάται νὰ χάριση τίποτες, διότι κανεὶς ἀπὸ αὐτῶ δὲν ἔχει τὸν νῦν τε.

Ἐὰν φανῆ ἀχάριτος ἐκεῖνος ὅπῃ πάρῃ τὴν χάριν εἰς ἐκεῖνον ὅπῃ πῆν ἐχάρισε, ἢ τὸν αἰχρολογῆσῃ, ἢ τὸν ὑβρίσῃ, ἢ συκώσῃ χεῖρας ἀπάνω τῶ ἀδικῶς, ἢ τὸν ἐπιβελοθῆ, ἢ τῶ κάμῃ μεγάλην ζημίαν, ἢ ἐπιβελοθῆ πῆν ζωῶν τε, ἢ δὲν πληρώσῃ ἐκεῖνα ὅπῃ εἶχαν συμφωνησῆν διὰ τὴν δωρεάν, ἢ ἐγγράφως, ἢ ἀγράφως, ἐὰν ἀποδειχθῆ εἰς τὸ Κεῖθελον μόνον μία ἀπὸ τὰς αἰτίας ταύτας, νὰ γυρίζεν αἰ χάριτες ὅπου ἔγιναν.

ΤΙ-

Τ Ι Τ Λ Ο Σ Γ'.

Περὶ Πελήσεως, καὶ Ἀγορασίας.

Πέλεις, καὶ ἀγορασία συνίσταται, ὅταν συμφωνήσῃ τὰ δύο μέρη διὰ τὴν τιμὴν τῆς πράξεως, ὁ μὲν πελητὴς νὰ παραδώσῃ τὸ πωλέμενον, καὶ ὁ ἀγοραστὴς νὰ δώσῃ τὴν τιμὴν ἢ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἕνας ἀπὸ τῆς, ἢ ὁ πελητὴς λάβῃ τὴν τιμὴν, καὶ τὸ πωλέμενον δὲν δώσῃ, ἢ ὁ ἀγοραστὴς πάρῃ τὸ πρᾶγμα, καὶ δὲν πληρώσῃ σωστῶς τὴν τιμὴν, καὶ ἔτι βεβαιῆται ἡ πέλισις· διότι ἐκεῖνο ὅπῃ δοθῆν χάριν ἀρράβωνος, εἶναι μαρτυρία, καὶ φανερά ἀπόδειξις πῶς ἐγένη πέλισις, καὶ ἀγορὰ τελεία· καὶ ταῦτα μὲν περὶ ἀγοραπέλισις λέγομεν ὅπῃ γίνεται ἄγραφος· τὰ δὲ ἄλλα ὅπῃ γίνονται μὲ γράμματα, δὲν λογιάζονται τελειώματα, ἀλλὰ δὲν γίνωνται τὰ γράμματα μὲ τὸ ἴδιον χεῖρ ἐκεῖνος ὅπῃ τὸ πελεῖ, εἰ δὲ καὶ τὸ γράψῃ ἄλλος, νὰ ὑπογράψῃ ἐκεῖνος ὅπῃ πελεῖ, καὶ πρὸς τέτοις ἀνίσως καὶ γένῃ διὰ μέσσω τῶν Νοταρίων, καὶ ἀκολουθήσῃ τελειώσις τῆς πράξεως, ἔσονται καὶ νὰ βαλθῆν πρότερον ἢ ὑπογραφή, καὶ τὰ γράμματος, δηλαδὴ τῆς ὁμολογίας· ἐκεῖνο δὲ ὅπου δοθῆν διὰ ἀρράβωνος, διὰ νὰ μὴ μετανοήσῃ, εἰ μὲν μετανοήσῃ κανεὶς ἀπ' αὐτῶν, καὶ χαλάσῃ τὴν πέλισιν, εἰὰ τὴν χαλάσῃ ὁ ἀγοραστὴς καὶ φύγῃ, χάνει τὸν Ἀρράβωνα, εἰ δὲ ὁ πελητὴς, ἀναγκάζεται νὰ δώσῃ διπλῶν, πέντε ἐκεῖνο ὅπῃ τὸ ἐδόθη, καὶ ἄλλον τόσον.

Ἡ ἄγραφος πέλισις γίνεται, καὶ τελειώνεται, εἰὰ δοθῆν μόνον τὸ τίμημα, ἢ τὸ πρᾶγμα παραδοθῆν, ἢ ἀλλὰ δοθῆν μερικὰ ἀπὸ τὴν τιμὴν, ἢ ἀλλὰ δὲν τὰ δώσῃ καὶ τίποτες καθόλου, καὶ ἐμπισθῆν τὸν ἀγοραστὴν ὁ πράτῃ· ἢ δὲ ἔγγραφος πέλισις δὲν βεβαιώνεται, εἰὰ δὲν γραφθῆν τὸ γράμμα ὅπῃ κάμνει χρεῖα διὰ ἐκεῖνῳ, καθὼς λέγει τὸ γ'. βιβλίον τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὸν κγ'. Τίτλον, ὅπῃ διαλαμβάνει διὰ πέλισιν, καὶ ἀγορὰν.

Ἡ ἀγορασία εἶναι τὰ Ἑθνηκῶς Νόμος, διὰ τῶν καὶ μόνον μὲ συμφωνίαν γίνεται, καὶ ἀναμεταξὺ εἰς πρόσωπα ὅπῃ λέπειν, καὶ διὰ μεσίτη, καὶ διὰ γραμμάτων.

Ἐκεῖνοι ὅπῃ πελεῖν, καὶ ἀγοράζων, εἰὰ ἔχων τίποτε διγνώμιαν, ἢ τοὺς ἀμφιβολίαν εἰς τὴν τιμὴν, ἢ εἰς τὸ πρᾶγμα δὲν βεβαιώνεται ἡ πέλισις· ἢ ἔχων ἐγὼ ἐνόμιζα πῶς πελεῖ Πέτρον, καὶ ἐσὺ ἐνόμιζες πῶς ἀγοράζεις τὸν Παῦλον, ἢ ἐπελεῖτο χάλκωμα ἀπὸ χρυσίου· ἢ δὲ πλάτῃ εἰς τὴν ὀνομασίαν τῆς πράξεως ὅπῃ ἀγοράζεις δὲν χαλᾷ τὸ παζάρι· εἰὰ δὲ πελητῆς ἔλθῃ ἀπὸ κρασί, ὅπῃ νὰ μὴ εἶναι κατεσκευασμένον, καὶ πελητῆς διὰ κρασί, βεβαία εἶναι ἡ πέλισις, καὶ εἰὰ ὀλίγον ἀχαμνότερον εὐγὴ τὸ χρυσίον παρά ὅπῃ ἤλπιζον ὁ ἀγοραστὴς, βεβαία εἶναι ἡ πέλισις.

Αὐτὰ πρέπει νὰ ἐνοῶμεν εἰς τὰ Αὐθεντικά, καὶ Πολιτικά πράγματα, διὰ τὴν εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά ἀλλέως διατυποῖ ἡ ρί. Νεαρά εἰς τὸ πέμπτον βιβλίον τῶν Βασιλικῶν.

Περὶ Ἀρχόντων.

Δὲν δύνανται κανεὶς νὰ ἀγοράσῃ πρᾶγμα κινητὸν, ἢ ἀκίνητον ἀπὸ τὸ ὀφφίκιον ὅπῃ τῆ δοθῆν, ἔτε ἀπὸς τε, ἔτε ἄλλον τινὰ νὰ βάλῃ νὰ τὸ ἀγοράσῃ, διότι χάνει καὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ τὴν τιμὴν ὅπῃ δώσῃ· τὸ ὅποῖον κρατεῖ καὶ εἰς τὸν ἐπίτροπον τῆ Βασιλείας, παρέξ μόνον πατρικὸν πρᾶγμα ἀπὸ τὴν Αὐθεντείαν, καὶ ἐκεῖνοι ὅπῃ ἔχων θέλημα ἀπὸ τὸν Βασιλέα διὰ τῶν· ὁ δὲ διοικῶν ἔτε πλοῖον εἶναι δυνάστην νὰ φτιάσῃ· ἔξαιρέτων δὲ οἱ ῥητῶς ἐπιτετραμμένοι.

Καὶ ἡ Νεαρά τῆ Κυρῆ Ρωμανῆ τῆ Γέροντος, ἔττι λέγει. Οὐδένας πλέον ἀπὸ τῆς περιβλέπτως Μαγίστρως, ἢ Πατρικῆς, μήτε ὅσοι ἔχουν ἔξουσίας, ἢ καθόλου ὅπῃ εἶναι τιμημένοι εἰς Βασιλικὰ Ὀφφίκια, ἢ Πολιτικά, ἢ στρατιωτικά, ἢ καὶ Θεληματικοὶ Ἀρχοντες, μήτε Μητροπολίται, ἢ Ἀρχιεπίσκοποι, ἢ Ἡγέμενοι, ἢ ἄλλοι τινὲς προεσῶτες τῶν Ἀγίων Ἐκκλησιῶν, ἢ καὶ ἄλλοι ὅπωςδήποτε ἔξουσίας κοσμικῆς λαχόντες. Νὰ μὴ πολήσῃ κανεὶς λοιπὸν ἀπὸ τῆς τοιαύτης νὰ ἀποκτήσῃ χωράφια, ἀμπέλια, ἢ ἄλλα τοιαῦτα, ἔτε μὲ ἀγορὰν, ἔτε χάνει, ἔτε μὲ ἄλλον κανένα τρόπον· διότι ὅσοι θέλησιν νὰ ἀποκτήσῃ τίποτε ἀπὸ τὰ τοιαῦτα, ἔτερα ἀπὸ τὴν διάταξιν ταύτην, προσάζομεν νὰ διώκωνται ἀπ' αὐτὸ χωρὶς νὰ λάβω τίποτε ἀπὸ ὅ,τι ἔξουδίσαν· καὶ νὰ χάνων καὶ τὰς καλλιέργιας, καὶ τὰς κόπας τας, καὶ εἰς εἶναι πλείστοι νὰ δίδων καὶ εἰς τὴν Αὐθεντείαν τὴν τιμὴν τῆς πράξεως· εἰ δὲ ἀτελεῖς, καὶ πτωχοὶ εἶναι, μόνον νὰ διώκωνται χωρὶς πληρωμῆν, καὶ νὰ δύνανται καὶ ἀπὸ τὴν τιμὴν τας, διὰ νὰ σωφρονισθῶν μὲ τὴν παρεῖσαν παιδείαν.

Ἡ δὲ μ'. Νεαρά τῆ Κυρῆ Λέοντος λέγει, ὅτι οἱ Ἀρχοντες τῆς Πόλεως, ὁμοίως καὶ οἱ ἄλλοι ὅπῃ εἶναι ἀπ' ἔξω νὰ ἀγοράζων, καὶ νὰ ἀνακαινίζων, μόνον ὁ Στρατηγὸς νὰ μὴ ἀγοράζῃ.

Τῆ Μικρῆ κατὰ σοιχείον.

Αφόντις πελητῆς, καὶ ἀγοραστῆς κανένα πρᾶγμα, κατὰ τῆς τῶν ὅπῃ προσάζων οἱ νόμοι, καντε μὲ γράμμα, καντε χωρὶς γράμμα εἶναι ἡ πέλισις, καὶ ἡ ἀγορασία, παρὸς τὸ ὅτι κίνδυνος τῆ πελητῆς πρᾶξεως εἰς τὸν ἀγοραστὴν τρέχει, ἀγκαλὰ καὶ τὸ πρᾶγμα νὰ μὴ παρεδοθῆ. Τὸ λοιπὸν καντε σκλάβος ἦτον ὅπῃ ἐπελήθη, καὶ ἀποθάνῃ, ἢ λαβωθῆν κανένα μέρος τῆ κορμῆς τας, ἢ χεῖρ, ἢ ποδάρι, ἢ ὀμμάτι, ἢ αὐτῆ ἦτον ὅπῃ ἐπελήθη καὶ καὶ ἀπὸ τὴν φωτίαν ὄλον, ἢ ἦσαν δένδρα καὶ ἀπὸ τὸν ἀνεμον ἔπεσον πολλὰ, ἢ ἡ βία τῆ ποταμῆ ἔφαγε τὸ χωράφι, ἢ τὸ περιβόλι, καὶ ἐγένῃ παρακάτω καὶ ἀχαμνότερον τὸ χωράφι, εἰς ταῦτα ὅλα ἡ ζημία εἰς τὸν ἀγοραστὴν τρέχει· καὶ κοντολογίης νὰ εἰπῶμεν, εἴτε συνέβῃ εἰς τὸ πρᾶγμα χωρὶς δόλον, καὶ ἀμέλειαν τῆ πελητῆς, ἀμέλειμος εἶναι ὁ πελητῆς.

Ὅταν πῶς ἡ ἐκ τύχης ζημία τῆς πράξεως ὅπῃ πελητῆς τρέχει εἰς τὸν ἀγοραστὴν, ἔττι καὶ εἴτε κέρδος γένῃ ἀπὸ τὸ πρᾶγμα τὸ πελητῆς, ὁ

ὁ ἀγοραστὴς τὸ κερδαίνει. Διὰ τὸτο ἀνίσως καὶ διὰ πλημύρας τῆ ποταμῶ ἐγένη τὸ χωράφι μεγαλύτερον, ὁ ἀγοραστὴς ἔχει τὸ κέρδος.

Ἐὰν ἡ πέλισις γένη χωρὶς διορίαν, παρὰ τοῦ ἀπὸ τῆς ἄρας ὅπου συμφωνήσεν τὰ δύο μέρη, δύναται νὰ τελειωθῇ· εἰ δὲ γένη με διορίαν, ἦγεν ὁ δεῖνας δῆλος ἄνευ ἀρέσῃ ἕως ἑνα μῆνα, νὰ εἶναι πελημένος διὰ ἰ. φλωρία, ὡσάν ἔλθῃ ἡ διορία, τότε τελειώνεται.

Ἀφ' ἑ πεληθῆ τὸ πρᾶγμα, καθε κέρδος, καὶ πᾶσα βλάβη ὅπῃ γένη εἰς ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, εἰς κέρδος, καὶ εἰς ζημίαν εἰς τὸν ἀγοραστὴν ἀνατρέχει, ἂν δὲν ὑπερέβῃ ὁ πελητὴς τὴν διορίαν εἰς τὸ νὰ παραδώσῃ τὸ πρᾶγμα.

Ὁ ἀγοραστὴς δὲν γίνεται ἀπὸ τὴν συμφωνίαν Αὐθέντης τῆ πρᾶγματος, ἀλλ' ἀπὸ τὴν παράδοσιν.

Ὁ θάνατος τῆς δέλης ὅπῃ πεληθῆ εἰς τὸν ἀγοραστὴν ἀνατρέχει· εἰ δὲν ἀποθάνῃ ἀπὸ κανένα πάθος ὅπῃ εἶχε πρὶν νὰ πεληθῆ.

Περὶ πελήσεως, καὶ ἀγορασίας ὅπῃ γένη με διορίαν εἰς τόσον καιρὸν, ἂν δὲν παραλάβῃ τὸ πρᾶγμα, καὶ αὐξήσῃ ἡ τιμὴ, χαλᾷ ἡ πέλισις.

Ἐὰν ὑπερέβῃ ὁ ἀγοραστὴς τὸν τόσον καιρὸν τὸν διορισμένον, ὁ πωλητὴς δὲν ἐνέχεται ἀπὸ ἀμέλειαν, ἀλλ' ἀπὸ δόλον· εἰ δὲ ὑπερέβῃ καὶ οἱ δύο τὴν διορίαν, εἰς τὴν μίαν προσέχομεν.

Ἡ διάταξις λέγει, ἀνίσως καὶ δὲν ἀκολυθῆσεν ὅλα ἐκεῖνα ὅπῃ πρέπεν εἰς τὴν πέλισιν, δὲν εἶναι σερεὰ ἡ πέλισις.

Ἐκεῖνο ὅπου πεληθῆ, δὲν τὸ ἐξασιάζει ἐκεῖνος ὅπῃ τὸ ἀγοράσει, ἂν δὲν πληρώσῃ τὴν τιμὴν, ἢ μέρος ταύτης, ἢ δώσῃ ἀρράβωνα, ἢ ἀντὶ τῆ ἀρράβωνος τὸν ἐνεμπισθῆ ὁ πελητὴς.

Ἐὰν προσάξῃ κανεὶς τὸν δελόντα νὰ δείξῃ τὰ σύνορα τῆ χωραφίε ὅπῃ ἐπαλήθη, καὶ κατὰ δόλον, ἢ μὴν ἰξόρωντας δείξῃ περισσότερα, δὲν καταδικάζεται εἰς αὐτὸ, τοισιτρόπως καὶ εἰς πέλισιν τόπου ὅπῃ δὲν δελύεται διὰ νομῆς.

Νόμος.

Ὁ πελητὴς δι' ἐκεῖνα ὅπῃ λέγει εἰς ἔπαινον τῆ πρᾶγματος ὅπῃ πεληθῆ, δὲν κατακρίνεται, παρέξ ἂν τὰ εἶπε διὰ πλάνην τῆ ἀγοραστῆ· διατί τότε ἀρμόζει ἡ περὶ δόλε ἀγωγή.

Σχόλιον.

Πελωντὰς με τινὰς εἷνα δῆλον, καὶ θέλωντας νὰ με κάμη νὰ τὸν ἀγαπᾷ, ἔλεγε νὰ εἶναι πισὸς, καλὸς, καὶ ἐπιπῆδεις εἰς καθε προσαγωγῶ, καὶ ὕστερα ἐφανή φύσης ὅσα εἶπε, δὲν κατακρίνεται διὰ ἐκεῖνα ὅπῃ εἶπον εἰς ἔπαινον τῆ δέλετε, ὅτι διὰ νὰ ἀγαπήσω τὸν δελόντα, με εἶπον αὐτὰ· εἰ δὲ καὶ με ἐβεβαίωσεν, ὅτι εἶναι μάγειρας τυχόν, ἢ ράπτῃς, ἢ ἄλλο τί τέτοιον ἐπιπῆδωμα ἔχει, διὰ τὸ ὅποιον με ἐγνώρισε πῶς θέλω νὰ τὸν ἀγοράσω, καὶ με ἐπλαύσε με αὐτὰ ὅπῃ με εἶπε, καὶ ἔλαβε πολλὴν τιμὴν, κατακρίνεται εἰς τὴν περὶ δόλε ἀγωγῶν, νὰ με

με δώσῃ ἐκεῖνο τὸ παραῶν ὀπίσω, ὅτι ἀνίσως καὶ δὲν με τὸν ἐβεβαίωσεν διὰ τέτοιον, δὲν τὸν ἀγοράζα.

Περὶ Δέλε, καὶ τῆ Πεκελίε αὐτῆ.

Δὲν ἀκολυθεῖ τὸν δῆλον ὅπῃ πεληθῆ καὶ τὸ πεκάλιον αὐτῆ, ὅθεν αὐ κλέψῃ ὁ δῆλος τίποτε ἀπὸ τὸ πεκάλι τε, καὶ τὸ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἀγοραστῶν, ἀποδίδονται εἰς τὸν πελητῶν καὶ ὅσα ἐπερίσδωσαν ἀκόμι ἀφόντις ἐπαλήθη, καὶ ἐπροσέθη εἰς τὸ πεκάλιον, ἦγεν αὐ ἔλαχε, καὶ ἐπῆρε διάφορον ἀπὸ τὰ ἄσπρα τῆ Πεκελίε τῆ δέλε, ἢ ἀπὸ ἄλλῶν κάμμιαν ὑπηρεσίαν τῆ Πεκελίε, ὅλα δίδονται εἰς τὴν ὄξαγοραίτε.

Ὁ ὑπεξούσιος πωλῶντας ἀπὸ τὰ Στρατιωτικά, ἐνέχεται ὡς αὐτεξούσιος.

Ἐκεῖνος ὅπῃ ἰξόρει εἷνα πρᾶγμα πῶς εἶναι ζῶον, καὶ τὸ ἀγοράσει, δὲν δύναται νὰ τὸ ἐξασιάσῃ ποτέ· εἰ δὲ μὴ ἰξόρωντας, αὐτὸς μὴ τὸ κυριεύει διὰ τῆς χρήσεως, ἐκεῖνος δὲ ὅπῃ τὸ ἐπέλησε, κείνεται μετὸν Οἰκοκύριον τῆ πρᾶγματος.

Περὶ Ἐπιτρόπων.

Ὁ Ἐπίτροπος δὲν δύναται νὰ ἀγοράσῃ πρᾶγμα ὀρφανικόν· ὁμοίως καὶ εἰς εἶναι Οἰκονόμος τινός, ἢ Ἐπιστάτης.

Περὶ Εὐρέσεως Χρυσίε.

Ἐὰν ἀλισμονηθῆ χρυσίον εἰς τὸ σπῆτι ὅπῃ πεληθῆ κατὰ τινα πλάμην, μόνει εἰς τὸν πρῶτον Οἰκοκύριον.

Εἴτις βλέπῃ τὸ ἐδικόντα πρᾶγμα ὅπῃ τὸ πελεῖ ἄλλος, καὶ δὲν εἶπῃ τίποτε, λογίζεται πῶς ἐκεῖνος τὸ πελεῖ.

Μεταξὺ Πατρὸς καὶ Τίε δὲν συνίσταται πέλισις, παρέξ εἰς πρᾶγμα ὅπῃ τὸ ἀπόκτησε ξεχωριστὰ μοναχός τε, καὶ χωρὶς νὰ δοθῆ ἡ τιμὴ, δὲν εἶναι πέλισις.

Περὶ τῆς κατὰ χάριν Πελήσεως.

Ἐὰν γοῆ πούλισις κατὰ χάριν, χωρὶς νὰ λάβῃ παντελῶς τιμὴν, δὲν βεβαιώνεται· εἰ δὲ πεληθῆ τίποτε διὰ ὀλιγώτερον τιμὴν χάριν φιλίας, βεβαιῶται· μεταξὺ δὲ Ἄνδρός καὶ Γυναικὸς ἔτε τῆτο δὲν βεβαιώνεται.

Ἡ πέλισις ὅπῃ νὰ γοῆ κατὰ χάριν, εἶναι ἄκυρος· εἰ δὲ τὸ ἀγοράσει διὰ ὀλιγώτερον τιμὴν, ἢ ὕστερα τῆ ἐχάρισε τὴν τιμὴν, βεβαιώνεται ἡ χάρις.

Ἡ ἀπλῆ χάρις ὅπῃ νὰ χάριση κανεὶς τινός, εἶναι ἐλεύθερα ἀπὸ τῆ νὰ πάρῃ τίποτε, ἢ νὰ δώσῃ· ἐκεῖνη δὲ ὅπῃ δὲν εἶναι ἐλεύθερα ἀπὸ αὐτὰ, ἀλλὰ προσποιεῖται, καὶ καμώνεται νὰ δώσῃ χρυσίον, καὶ χηματίζεται πῶς τὸ ἀγοράζει, ἐκεῖνη εἶναι καθαρὰ πέλισις.

Ἡ πέλισις δὲν χαλᾷ μετὸ νὰ μὴ δοθῆ ἡ τιμὴ, παρέξ μόνον εἰς ὅξ ἀρχῆς κατὰ χάριν ἐδόθη· καὶ ἡ ἐμπισοσύνη τῆς ἀγορασίας εἰς τὴν

πέλησιν χωρίς ποσότητα εδειπότες λογίζεται· ει δὲ καὶ τὴν τιμὴν ὅ-
πῃ ἐσυμφώνησαν δὲν ἔδωσαν, ἀλλὰ μόνον τὴν ἐπαράδωκε τὸ πρᾶγμα,
καὶ τὸ τρώγει, ἢ τοιαύτη πέλησις βεβαία εἶναι, καὶ ἔτε διὰ τὸ ἐκεῖνος
ὅπῃ τὸ ἠγόρασε τὸ τρώγει κακῶς, πῶς δὲν ἔδωκε τὴν τιμὴν ὅπῃ ἐσυμ-
φώνησαν, ἀλλὰ καὶ χάριν αὐτῆς παραδῶση κακῶς πρᾶγμα τινός, δὲν ἀρμό-
ζει ἢ ἀγωγή, διὰ τὸ τίμημα, καὶ βεβαιῆται ἢ χάρις.

Περὶ Οἰκονομικῆς Πελήσεως.

Οἰκονομικὴ πέλησις εἶναι ἐκείνη ὅπῃ χηματίζεται μόνον, καὶ δὲν γί-
νεται ἀληθινὰ, ἢ γουὸν πουλῶσου τὸν ἀγρόν μου διὰ τόσα φλωρία, ἢ
πελῶσε τὸ σπῆτι διὰ τόσα, καὶ δὲν πάρω τίποτες· ἢ ἀγράφως τὸ ἔκα-
μα χωρίς νὰ πάρω τίποτες.

Σχόλιον.

Οἰκονομικὴ πέλησις ἐκείνη λέγεται, καὶ εἶναι, ἢ ὅποια ἔσποντας καὶ
νὰ γίνεται ἄλλη συμφωνία εἰς τὸ κρυπτόν, κηρύττεται εἰς τὸ φανερόν,
ὡσὰν ὁφθασις, καὶ ὁροσποίσις πελήσεως. Παραδείγματος χάριν, ἐφά-
νη ἀρεστόν μεταξὺ ἐμοῦ, καὶ τῆ Πέτρῃ νὰ γένη ἐναλλαγή, καὶ ἡλδο-
μον εἰς ἓνα τόπον, καὶ μέλλοντες νὰ γράψωμεν τὸ γράμμα τῆς ἐναλλα-
γῆς, ἐναλλαγῶν δὲν ἐγράψαμεν, ἐκάμαμεν δὲ πέλησιν, καὶ ἐκεῖνα
ὅπῃ ἐσυμφωνήσαμεν νὰ δώσωμεν τῶν λόγων τῆς ἐναλλαγῆς, τὰ ἐγρά-
ψαμεν εἰς πέλησιν, καὶ ἐσυμφωνήσαμεν νὰ τῆ δώσω καὶ τόσῳ τιμῶν,
λόγου χάριν κ'. φλωρία, καὶ τοῦτο τὸ γράμμα λέγεται Οἰκονομικὴ πέ-
λησις, ἢ τοι ἐχηματισμένη, καὶ ἐκ ἀληθείας, καὶ εἰς τὴν κείσιν δὲν πί-
πτει νὰ γυρῶν τὴν τιμὴν ὅπῃ τῆ ἐγράφη· ὅποταν δὲ τι τοιοῦτον δὲν
συμφωνηθῆ καὶ εἰς τὰ δύο μέρη, ἀλλὰ ἀληθῶς κάμει πέλησιν, καὶ τὴν
πέλησιν νὰ τὴν κάμει ἐγράφως, καὶ δοθῆ ἢ τιμὴ τῆ πρᾶγματος, τῆ-
τε δὲν εἶναι Οἰκονομικὴ πέλησις, ἀλλ' ἀληθείας.

Ὅταν δοθῆ ἢ τιμὴ, δὲν εἶναι οἰκονομικὴ πέλησις.

Ἡ Οἰκονομικὴ πέλησις εἶναι εἰδὲ τίποτες, εἰδὲ λογίζεται πῶς ἀπεξε-
νώθη τὸ πρᾶγμα.

Ἐὰν μὲν ἢ Γωαιῖνα ἀγοράζη, καὶ εἰς ἐκείνῳ παραδοθῆ τὸ πρᾶγμα,
καὶ ὁ Ἄνδρας δώση μόνον τὸ τίμημα, Κυρία εἶναι, καὶ ἐξεσιάζει τὸ
πρᾶγμα, ἀμὴ δυνάται ὁ Ἄνδρας αὐτῆ συμβῆ τίποτε σκανδαλον, νὰ ζητῆ
τὴν τιμὴν ὅπῃ ἔδωκεν εἰς τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐξεσιάζει ἐκείνη· εἰ δὲ καὶ
τὸ ἀγοράσῃ ὁ Ἄνδρας, καὶ εἰς αὐτὸν παραδοθῆ, καὶ αὐτὸς δώση τὸ τί-
μημα, καὶ μόνον Οἰκονομικῶς γράφῃ τὸ ὄνομα τῆς Γωαιῖδος, κάμνει
χρεία νὰ βλέπωμεν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι αὐτὸς εἶναι Κύριος Οἰκοκύριος.

Ἐκεῖνος ὅπῃ ἀγοράσῃ ἀπὸ τινὰ πρᾶγμα, ὅπῃ τὸ κρατεῖ μὲ καλῶ
πίσιν, παρρῶντας πῶς εἶναι ἐδικόν τε, δυνάται νὰ ἐξεσιάζῃ τὸ πρᾶγ-
μα διὰ τῆς χρήσεως.

Περὶ Ἀγίων Λειψάνων.

Νὰ μὴ πελήσῃ τινὰς Λείψανα Ἀγίων.

Ὁ ἀγοραστὴς εἰς τὸ νὰ ζητῆ, καὶ νὰ ἐκδικῆ, πολλάκις τὴν αὐτὴν
τάξιν ἔχει μὲ τὸν πελητῶν.

Περὶ Δόλου.

Ὁ Δόλος τῆ πελητῆ, ἢ γουὸν εἰς γέλαση κακῶς τινὰ, καὶ τῆ πελήσῃ
πρᾶγμα ξένον διὰ ἐδικόν τε, δὲν βλάπτεται τίποτες ἐκεῖνος ὅπῃ τὸ ἀ-
γοράσῃ μὲ καλῶ πίσιν, παρρῶντας πῶς εἶναι ἐδικόν τε.

Περὶ Συμφωνίας.

Ἐὰν συμφωνηθῆ ὅτι εἰς δὲν δώση ὁ ἀγοραστὴς τὸ τίμημα, ἕως τὸν
διατεταγμένον καιρὸν ὅπῃ ἔκαμαν συμφωνίαν, νὰ δίδῃ διπλοῦν, δὲν
σέρχεται, ὅτι εἶναι ὑπὲρ τὸν νόμιμον τόκον.

Ὅτι εἰς τὴν συμφωνημένῳ διορίῳ, ἀνίσως καὶ δοθῆ μέρος ἀπὸ τῆς
τιμῆς, καὶ δὲν δοθῆ καὶ τὸ ἐπίλοιπον εἰς τὴν διωρισμένῳ προθεσ-
μίῳ, χάνει ὁ ἀγοραστὴς καὶ ἐκεῖνο ὅπῃ ἔδωκεν, ἔσωντας καὶ νὰ χα-
λάσῃ ἢ πέλησις, καὶ τῆτο ὅχι χωρίς λόγον, ἀλλὰ διὰ τὸ διάφορον ὅπῃ
ἔχει ἐν τῶ ἀναμεταξὺ ἀπὸ τῆς καρπῆς· ἀμὴ ἀνίσως καὶ ὀλατελῶς ὁ
ἀγοραστὴς ἀπὸ τὴν ἀρχῆν δὲν δώση τίποτες, πληρῶνει τῆς καρπῆς ὅπῃ
ἔλαβεν εἰς τὸ ἀναμεταξὺ, καὶ δὲν μένει τίποτες εἰς αὐτὸν, μὲ τὸ νὰ
μὴ δώση εἰς τὸν καιρὸν τὴν τιμὴν, καὶ κρατεῖ ὁ πουλῆτης ὅσα ἔδωκεν ὁ
ἀγοραστὴς διὰ ἀρραβῶνα, ἢ δι' ἄλλῳ αἰτίαν· πλὴν ἴξῳρε καὶ τῆτο,
ὅτι ἢ τιμὴ αὐτῆ δὲν δοθῆ εἰς τὸν καιρὸν τῆς, αὐτῆ πελήσῃ ὁ πελητῆς, ἀπο-
φύγει τὴν συμφωνημένῳ διορίῳ, καὶ μένει ἄδοτος καὶ ἀγόρατος ὁ ἀ-
γρός· εἰ δὲ καὶ ἢ πέλησις εἶναι καλὴ διὰ λόγου τε, μὲ τὸ θέλημά του
γυρῶν τὴν τιμὴν. Δὲν ἢμπορεῖ δὲ ὅταν πελητῆ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο, νὰ
μετανοήσῃ, καὶ νὰ γυρῶν τὸ ἄλλο, ὅτι τὸ ἔχασε πλέον μὲ τὸ νὰ ἐδιά-
λεξε τὸ ἓνα. Μάθε, ὅτι καὶ χωρίς κάμμιαν ἐνόχλησιν πρέπει ὁ ἀγορα-
στὴς νὰ πληράσῃ ἐδῶ, εἰ δὲ καὶ δὲν εἶχε τινός νὰ τῆ δώση, δὲν πίπτει
εἰς τὴν ποινῶν· ὅτι ἐκεῖνος ὅπῃ ὁμολογεῖ νὰ πληράσῃ εἰς διωρισμένον
καιρὸν, δὲν πρέπει νὰ καρτερῆ νὰ τὸν ἐνοχλήσῃ, ὅτι δίδει τὴν ποινῶν
ἐκείνῳ ὅπῃ ὁμολόγησε.

Μάθε ἀπὸ τῆς κανόνας, ὅτι εἰδὲ τινὰς ἀπὸ ἐκείνας ὅπῃ χρεωσῶσι νὰ
πληράσωσι εἰς ἡμέραν διωρισμένῳ, συγχωρεῖται νὰ μὴ τῆ δώση, αὐ-
λέγη, ὅτι διὰ τῆτο δὲν τῆ ἔδωκεν, ὅτι δὲν ἐνθυμήθῃ· διατὶ ἐκεῖνος ὅπῃ
χρεωσῶσι εἰς ἡμέραν διωρισμένῳ, πρέπει μοναχός τε νὰ ἐνθυμᾶται, καὶ
νὰ μὴ καρτερῆ νὰ τὸν ἐνθυμήσῃ ὁ χρεοφειλέτης· κατὰ εἶναι καὶ ἀπὸ
ἄλλῃς πολλῆς τῶπες νὰ τὸ μάθῃ τινὰς.

Ὁ Δόλος τῆ ξένῃ δὲν βλάπτει ἐκεῖνον ὅπῃ ἀγοράζῃ μὲ καλῶ πί-
σιν, ὁ δὲ δόλος ἐκείνε ὅπῃ πελεῖ, δὲν ὠφελεῖ τὸν ἀγοραστῶν.

Σχόλιον.

Ὁ Πρῖμος ἀπόκτησεν Οἰκέτῳ· ἐγὼ ἀγόρασα τὸν αὐτὸν Οἰκέτῳ ἀπὸ
τὸν Σεκένδον μὲ καλῶ πίσιν, λογιάζωντας ὅτι νὰ εἶναι ὁ Σεκένδος Αὐ-
θέντης τε, ὁ ὅποῖος ἐπλαῦσε τὸν Πρῖμον, καὶ τῆ ἐπῆρε τὸν Οἰκέτῳ,
ἢ μ.

ἢμπορῶ τέτον τὸν δῶλον νὰ τὸν ἔχω εἰς χρῆσιν διὰ τρεῖς χρόνους, ἔσονται ἢ νὰ μὴ μὲ βλάβη ὁ δόλος ὅπῃ ἔκαμιν ὁ Σεκῆνδος, ἢ μὲ ἐπέλησε τὸν ξένον Οἰκέτω. Καθὼς λοιπὸν εἶναι τέτο δίκαιον, ἔτσι εἶναι καὶ ἐκεῖνο νόμιμον.

Ἄνίσως καὶ ὁ Πρῆμος μὲ πωλήσῃ πρᾶγμα τινὸς ἀφιλήκως ὡς ἐδικόν τε, ὑσερα νὰ πλανέσῃ τὸν ἀφιλήκα, καὶ νὰ τὸν καταπέσῃ νὰ συμφωνήσῃ εἰς τὴν πάλισιν, ἐγὼ δὲν ὠφελεμαί, ἀλλ' ἢμπορεῖ ὁ νέος νὰ κινήσῃ ἀγωγῶ κατ' ἐμῆ, εἰς τόσον ὅπῃ λοιπὸν καθὼς δὲν μὲ βλάπτει ὁ ξένος δόλος εἰς τὴν ἀγορασίαν ὅπου ἔκαμα μὲ καλλῶ πῖσιν, ἔτσι εἰδὲ μὲ ὑεργετῆ ἢ κακουργία τῷ πωλητοῦ. Ἡ πληρωμὴ τοῦ πράγματος ὅπῃ εἶναι μὲ καλλῶ πῖσιν δὲν δέχεται δόλον· ὅτι ὁ ἀγοράσας κατὰ τύχῳ δοῦλον, καὶ συρφεῖς εἰς κρίσιν διὰ τὸν δῶλον ἐκεῖνον ὑπότινος διὰ κλεψίαν, ἢ κἀνένα ἄλλο ἀμάρτημα, εἶναι δυνατὸν εἰς αὐτὸν νὰ δώσῃ τὸν δῶλον εἰς βλάβῳ, καὶ νὰ κινήσῃ ἀγωγῶ κατὰ τῆ πωλητῆ, ἢ λαμβάνει ἐκεῖνο τὸ πειρασότερον ἀπὸ τὴν τιμῶ, αὐ δώσῃ τὰ ὅσα ἔκλεψεν ὁ δῶλος.

Ὁ πωλητῆς δίδωντας τὸ διπλῆν εἰς τὸ περὶ κομῆς κειθήσιον, ἢτοι ἐκεῖ ὅπῃ ἀποφασίζονται ποῖοι εἶναι Οἰκοκυραῖοι εἰς τὰ πράγματα, δὲν πληρώνει μὲ κἀμμίαν πρόφασιν, ὅσα ἄλλα διὰ συνηθισμένης συμφωνίας δίδονται εἰς τὴν πάλισιν.

Ὁ πωλητῆς κινεῖ κρίσιν κατὰ τῆ ἀγορασῆ διὰ τὸ τίμημα, ἀμὴ διὰ τὸ πρᾶγμα μετὰ τὴν παράδοσιν τῆ πράγματος δὲν δύνάται νὰ κινήσῃ.

Ὁ ἀγοραστῆς ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς παραδόσεως τῆ πράγματος χρεωσθεῖ τὸ διάφορον τῆ τιμήματος.

Περὶ Τόκω.

Ὁ Ἀγοραστῆς αὐ δὲν πληρώσῃ τὸ τίμημα ἕως τὸν δεῖνα καιρὸν, τὸ διάφορον δίδει μόνον, ἢ ὄχι ὅσα ἠδυνάτο ὁ πωλητῆς νὰ κερδήσῃ ἀπὸ παραγματείας δια τὸ ξανατίμημα.

Ἐὰν ἢ ἔξω τῆ συμφωνηθέντος καιρῆ πληρωθῇ τὸ κεφάλαιον, δὲν ζητεῖται διάφορον, ὅτι δὲν εἶναι ἀπὸ ὑπόσχεσιν, ἀλλ' ὁ Κειτῆς τὸ κέρνει.

Ἐὰν ὁ πωλητῆς δὲν παραδῶσῃ τὸ πρᾶγμα, κέρνεται μὲ τὸν ἀγοραστῆ διὰ τὸ κέρδος, ἢ αὐ συμβῆ ἢ ὑπερβαίνει τὸ κέρδος τὴν τιμῶ, διὰ νὰ τὸ πάρῃ.

Ὁ ἀγοραστῆς, αὐ τῆ πάρῃ κινεῖ τὸ πρᾶγμα ὅπῃ ἀγορασεν ἀδίκως, δὲν ἔχει κἀμμίαν κρίσιν μὲ τὸν πωλητῆ.

Περὶ Πωλήσεως πωραμάτων Γουαϊκός.

Ἐὰν ὁ Ἄνδρας πουλήσῃ πωραγμα ὅπῃ τὸ οὐρίζει ἢ Γουαῖκα, αὐ καὶ πωληθῇ ἢ Γουαῖκα, ἢ σέρξῃ, ἢ βελάσῃ τὸ χράμμα τῆς ἀγορασίας, δὲν βλάπτεται ποσῶς ἢ Γουῆ ἀπὸ τῆ, μόνον ἔχει χρεῖαν ὁ ἀγοραστῆς, ἢ διὰ τῆς χρήσεως νὰ τὸ κυριεύσῃ, ἢ διὰ τῆς πολυκαιριῆς καπιγορίας.

Τὰ πωράγματα τῆς πρὸ γάμω δωρεῆς, καὶ τῆς ποροκός, αὐ σέρξῃ καὶ ἢ Γουαῖκα, δὲν ἀποξενώνονται, ἔτε ἐνέχυρα βαίνονται, εἰὰ δὲν συμφωνήσῃ, ἢ σέρξῃ δεύτερον ἢ Γουαῖκα ὑσερα ἀπὸ δύο χρόνους, νὰ πάρῃ ἄλλα πράγματα, ὅπῃ νὰ ἢμπορῇ νὰ δὴγάτῃ τὸ διατεταγμένον αὐτῆς, ὅπῃ ἢμπορῆσε νὰ εὐγῃ ἀπὸ τὰ ἐδικά τῆς πράγματα. Ὁποῖος δὲ ἀγοράζει τὰ τιαῦτα ἔξω ἀπὸ τὴν παρατήρησιν ὅπῃ ἔπαμιν, τὴν Γουαῖκα τίποτε δὲν τὴν βλάπτει, ἀλλὰ πάλιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς εἶναι τὸ πρᾶγμα.

Ῥωμαῖκόν.

Ὅσα πράγματα κρατήσῃ διὰ λόγω τῆς ἢ Γουαῖκα, ἢ δὲν τὰ ἔγραψεν εἰς τὴν προῖκα, ἢ ἢ τὰ ὅσα τῆς ἔρχονται ἕως ὅπῃ σέκει ὁ γάμος, καὶ τὰ ἐξουσιάζει χωριστάς, αὐ τὰ ἀποξενώσῃ ὁ Ἄνδρας τῆς μὲ τὸ δέλημά τῆς, καὶ σέρξῃ καὶ ὑπογράψῃ, ὑσερα ἀπὸ τὴν διάλυσιν τῆ γάμω δὲν δύνάται ἢ Γουαῖκα νὰ ζητήσῃ ἐκεῖνα ὅπῃ ἦσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς, καὶ τὰ ἔδωκε μὲ τὸ ἴδιόν τῆς δέλημα.

Περὶ Ἀναστροφῆς καὶ Ἐλαττώσεως τῆ πωληθέντος πράγματος.

Ἡ μὲν κείσις ὅπῃ ξανασρέφει ὀπίσω τὸ πρᾶγμα ὅπου ἐπωλήθη, ἕως ἔξ μῶας κινεῖται· ἐκεῖνη δὲ ὅπῃ ὀλιγοσδέει τὴν τιμῶ τῆ πράγματος, ἕως εἴνα χρόνον.

Περὶ Πωλήσεως Ζῶων.

Ὅσα πωληθῇ τὸ ζῶον, ἢ ὑσερον λάχῃ ἢ ἔχει κἀμμίαν αἰτίαν ὅπῃ δὲν ἐφαίνεται τότε, μέσα εἰς ε'. μῶας νὰ τὸ γυεῖζῃ ὀπίσω· εἰδὲ περᾶσαν οἱ ε'. μῶες νὰ ὀλιγοσδέῃ ἢ τιμῆ τε, εἰὰ δὲν εἶναι στρατιώτης ὁ ἀγοραστῆς, ὅπῃ καὶ εἰς χρόνον ὀλόκληρον ἢμπορεῖ αὐτὸς νὰ πάρῃ σωτὴν τὴν τιμῶ.

Ἐὰν σῆ πωλήσῃ δῶλον, ἢ δὲν σῆ ἀρέσῃ, νὰ μὲ τὸν γυεῖσις, αὐ δὲν βάλωμιν καιρὸν, εἰς ε'. ἡμέρας δύνασαι· πάρεξ εἰὰ δὲν ἔπεσε τίποτες ἐμπόδιον εὐλογον· διότι τότε ἢ ὑσερα ἀπὸ τῆς ε'. ἡμέρας τὸν γυεῖσις· τὸ αὐτὸ ἢ εἰς τὰ ζῶα, εἰ δὲ ζδὴγάει ζῶων παραδοθῇ, διὰ τὸ εἴνα ἀντισρέφεται ἢ τὸ ἄλλα.

Ἐὰν ὑρεθῇ τὸ πρᾶγμα ὅπῃ νὰ πωληθῇ ἀπὸ κἀμμίαν αἰτίαν, ἢ πάθος, ὅ, τι λογῆς δῶλος νὰ εἶναι φδὴγάπης, ἢ πλωμεσνός, ἢ κλέπτης, εἴτε ἄλογον ζῶον νὰ ἔχη σνῶσιν, ἢ τὴν πλάτῳ τε χαλασμένον, ἢ κἀνένα ἄλλο αἰτίον, ἀνίσως ἢ ὁ πωλητῆς τὸ ἐπαινέσῃ, ἢ τὸ συμφωνῆσῃ χωρὶς κἀνένα πάθος, ἢμπορεῖ ὁ ἀγοραστῆς ἕως εἰς ε'. μῶας νὰ τὸ γυεῖσῃ ὀπίσω, καὶ ἀπερνῶντας οἱ ε'. μῆνες, πλέον ὄχι· ἀλλ' ἕως νὰ κλείσῃ ὁ χρόνος κινεῖ τὴν ἀγωγῆν ὅπῃ σμικραίνει τὴν τιμῆν· ἀμὴ ἀνίσως ἢ ὁ πωλητῆς δὲν τὸ ἐπαινέσῃ, ὁ ἀγοραστῆς εἰς δύο μῆνας τὸ γυεῖσῃ ὀπίσω, ἢ εἰς ἔξ μῆνας κινεῖ τὴν ἀγωγῆν, ὅπῃ σμικραίνει τὴν τιμῶ. Εἶναι χρεός εἰς τὸν πωλητῆν νὰ λέγῃ τῆ ἀγορασῆ ὅλα τὰ πάθη, ἢ τὰ αἰτία τῆ πράγματος ὅπῃ πωλεῖ.

σιν τε δια τὸ ἀμανέτι· διότι ὅσα πράγματα πελεῖ ἡ Αὐθουτεία, δὲν μεταγυρίζεν ἔτζι εὐκολα.

Περὶ Πελήσεως, καὶ Χάριτος.

Ἐὰν δύο τινές ἀἰθρωποι ἀγοράσων οἷα καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ὁ καθ' οἷας ξεχωριστὰ τελείως, ἐκεῖνος ὅπῃ νὰ τὸ πάρῃ τὸ κυριόει, καὶ αὐτὸν δὲν ἔδωκε καὶ τῷ τιμῷ τῆς πράγματος, καὶ μάλιστα νὰ μὴ ἔλαβε τὰ δικαία τῆς πράγματος· τὸ ἴδιον εἶναι καὶ εἰς τῷ χάρι.

Ἐκεῖνος ὅπῃ ἀγοράσει ξυῖον χωράφι, δὲν τὸ δίδει τοῦ Αὐθέντα του, αὐτὸν δὲν λάβῃ τὰ ἄσπρα ὅπῃ ἔδωκεν εἰς ἐκεῖνον ὅπῃ τὸ εἶχεν ἀμανέτι.

Περὶ Πελήσεως ὀρφανικῆς πράγματος.

Ἄνισως καὶ ἀπὸ Γωαικὸς ἀγοράσῃ τινὰς πρᾶγμα ὅπῃ νὰ εἶναι τοῦ παιδὸς τῆς, μὲ δίκαιον τρόπον τὸ πέρνει ὀπίσω τὸ παιδί· εἰ δὲ καὶ τὸ παιδί κληρονομήσῃ τῷ Μιτέρια τῆς, ἔχει ὑπομονῶν, ἐπειδὴ ἐκλιρονόμισον αὐτὴν, καὶ νὰ μὴ τὴν διαβάλλῃ, ὅτι ἔκαμε δόλον εἰς τὸ πρᾶγμα του.

Περὶ Πελήσεως παιδων.

Εἴ τις διὰ πολλὴν πτωχείαν δὲν ἔχει νὰ κυβερνήσῃ τὰ παιδία τῆς, καὶ τῆς λόγῃ τῆς, καὶ πελήσῃ τὸν Υἱόν τῆς, ἢ τὴν θυγατέρα τῆς, σέργεται ἢ πῆλσις, καὶ βεβαιεῖται· εἰς τῆτο δὲ μόνον βεβαιώνεται ὅταν συμφωνήσων. ὅτι ἀλλῶς νὰ μὴν ἀναγκάζεται ἐκεῖνος ὅπῃ ἀγοράσῃ τὰ ποιαῦτα πρόσωπα νὰ τὰ δώσῃ ὀπίσω, εἰ μὴ πάρῃ τὸ τίμημα, ὅσον ἀξίζεν τότε, ὅταν τὸ δίδῃ ὀπίσω, ἢ νὰ ἀγοράσῃ ἄλλον σκλάβον ὅμοιον μετ' ἐκεῖνον. διότι ἔχει ἄδειαν ἢ αὐτὸς ὅπῃ ἐπέλῃσεν, ἢ ἐκεῖνος ὅπῃ ἐπελήθη, ἢ ὅποιο ἄλλος θελήσῃ ἀπὸ τῆς συγγενεῖς τῆς, νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὴν πρώτῃ δυγένειαν, καὶ ἐλθῆθερίαν, μόνον εἰ δώσῃ τὴν τιμὴν, ὅσω ἀξίζει τῆρα ἐκεῖνος ὅπῃ ἐπελήθη, ἢ δώσῃ ἄλλον σκλάβον ὅμοιον τῆς.

Περὶ Κλεψιμαίων.

Ἐκεῖνος ὅπῃ ἀγοράσει κλεψιμαῖα, καὶ ὀξετάζεται νὰ εἰπῇ ἐκεῖνον ὅπῃ τὰ ἐπέλῃσε, δὲν πρέπει νὰ λέγῃ, δὲν τὸν ἰξούρει ποῖος εἶναι· διότι κάποιος ἀἰθρωπος ξένος περνῶντας τῆς τὰ ἐπέλῃσεν, καὶ ἀπέρασεν καὶ ἐπῆγεν, ἀλλὰ πρέπει νὰ λέγῃ τὸν κλέπτην.

Ἐκεῖνο ὅπῃ νὰ πάρῃ κανεὶς μετ' αὐθάδειαν, καὶ χωρὶς θέλημα τῆς Οἰκοκύρης, ἢ νὰ τὸ κλέψῃ, εἰ μὴ πεληθῇ, τὸ πέρνει ὁ Οἰκοκύρης ἐκεῖνος ὅπῃ τὸ εἶχεν ἀπ' ἐκεῖνον ὅπῃ τὸ ἀγόρασε, χωρὶς νὰ δώσῃ τὴν τιμὴν ἐκεῖνος ὅπῃ τὸ ἀγόρασεν.

Ἐκεῖνος ὅπῃ νὰ δώσῃ τὸ κλεψιμαῖον, δὲν ἔμπορεῖ νὰ ζητήσῃ τὴν τιμὴν ὅπῃ ἔδωκε δι' αὐτό.

Ἄνισως καὶ τινὰς ἀγοράσῃ σκλάβον ὅπῃ νὰ εἶναι κλεψιμαῖα, καὶ τὴν ἀγοράσῃ μετ' ἀλλοῦ πίσειν, καὶ ὅσον τὴν ἔχει αὐτὴν καὶ γονήσῃ, ἢ ἔμπορεῖ νὰ ἰδιοποιήσῃ τὴν γένναν, ἀνίσως καὶ εἰς τὴν μέσῃ τῆς χρόνῃ ὅπῃ τὴν

Ἐὰν πελῶντάσῃ τὰ χωράφια δείξω τὰ σωῖρα, καὶ σὲ εἰπῶ εἶναι ῥ. ζούγαείων, εἰ μὴ λείψῃ τόπος ἀπὸ τὰ σωῖρα, καὶ κινήσῃ κείσιν διὰ τῆτο, αὐτὸν μεξηθουῖ τὰ χωράφια, καὶ ἀρεθουῖ ῥ. ζούγαείων, δὲν ἐμποδίζεται ἀπὸ τῆτο νὰ μὴ ζητᾷ τὸ δίκαιόν σου, διὰ τὸν τόπον ὅπῃ λείπει ἀπὸ τὰ σωῖρα ὅπῃ σὲ εἰδείξα· διότι σὺ ἐπίσδυσας περισσώτερον τὰ σωῖρα, παρὰ τὴν ποσότητα τῆς ζούγαείων, καὶ διὰ τὰ σωῖρα ὅπῃ εἰδείχθῃσαν παιδύεται ὁ πελητής.

Περὶ πεληθέντος πράγματος, ἂν χαλάσῃ ἢ λείψῃ τίποτες, πρὸ τῆς καὶ τὸ λάβῃ ὁ ἀγοραστής.

Κἂν τε μέρος, κἂν τε ὅλον τὸ χωράφι φθαρθῇ, πῆν νὰ τὸ παραλάβῃ ὁ ἀγοραστής, ἀποκείνεται ὁ πελητής.

Διὰ τὴν φθορὰν, καὶ τὸν χαλασμόν ὅπῃ τύχη καὶ γένη εἰς πρᾶγμα, ἀφόντις πεληθῇ, καὶ παραδοθῇ εἰς τὸν ἀγοραστήν, δὲν ἀποκείνεται ὁ πελητής.

Ἐὰν φθαρθῇ, καὶ χαλάσῃ τὸ πρᾶγμα πῆν παραδοθῇ εἰς τὰ χεῖρα τῆς ἀγοραστῆς, μόνον τὴν ἀπλὴν τιμὴν δίδει ὁ πελητής, εἰ μὴ εἶχαν καὶ ἄλλῃ κἀμμίαν συμφωνίαν, καὶ τὸ διάφορον, διὰ τῆτο ἂν ἔγινε καὶ ὀλιγώτερον, ὁ ἀγοραστής ζημιεῖται.

Ἐκεῖνος ὅπῃ ἀγοράσῃ χωράφι μετ' ἀλλοῦ πίσειν ἀπὸ ἄλλον ὅπῃ τὸ ἐξεσιάζει μετ' ἀλλοῦ πίσειν, ἀνίσως καὶ τὸ κρατήσῃ πολὺν καιρὸν, τοῦ ἀπομύνει.

Ἡ κείσῃ τῆς πελήσεως δὲν ἔχει διορίαν εἰς πολὺν καιρὸν.

Ἐὰν παραγγείλῃ κανεὶς τινὰ νὰ πελήσῃ τὸ πρᾶγμα τῆς, καὶ πεληθῇ παρακάτω ἀπὸ τῆς τιμῆς ὅπῃ τῆς παραγγείλει, δὲν λογιάζεται πῶς ἐπελήθη.

Τότε δυνάται νὰ σύρῃ ὁ Οἰκοκύρης τῆς πράγματος κείσιν, καὶ νὰ ζητῇ τὸ πρᾶγμα τῆς ὅπῃ ἐπελήθη ἀπὸ τῆς Αὐθουτείας ἕως πούτε χρόνος, ὅταν ὁ Ἄρχων ὅπῃ τὸ ἐπέλῃσε δὲν τὸν εἶχε δανεισμύον· εἰ δὲ καὶ ἔχρῳσει τῆς Αὐθουτείας, δὲν ἔχει δίκαιον νὰ ζητήσῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο πλέον· εἰ δὲ κατὰ πλάτῃν, καὶ σύμπαιξιν ἐγένῃ ἢ πέλῃσις, αὐτὸν καὶ εἰς πολλὴν τιμῷ ἐπελήθη τὸ πρᾶγμα, δυνάται ὁ χρεώσῃς νὰ δώσῃ τὸ χρέος τῆς, καὶ νὰ πάρῃ τὸ πρᾶγμα τῆς.

Ἐὰν καὶ δὲν παρεδόθῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὰ χεῖρα τῆς ἀγοραστῆς, καὶ φάγῃ τὸν καρπὸν ὁ πελητής, ὅμως ὁ ἀγοραστής τὸν ζητεῖ, εἰ μὴ δὲν ἔχει ὁ πελητής κἀμμίαν ὄλογον αἰτίαν νὰ εἰπῇ, διατὶ ὀξεσιάζει τὸ πρᾶγμα ὅπῃ ἐπέλῃσε.

Τὸ πρᾶγμα ὅπῃ νὰ πεληθῇ διὰ χρέος Αὐθουτικόν, ἔτε αὐτὸς ὁ χρεώσῃς, ἔτε ὁ δανειστῆς αὐτῆς δυνάται νὰ δώσῃ τὸ χρέος, καὶ νὰ τὸ πάρῃ· διότι ἀπὸ ὅλης προτιμᾶται τὸ Αὐθουτικόν χρέος· ἢ δὲ διάταξις τῆς Μάρκε, καὶ τῆς Κομμόδε, ἕως εἰς ἕ. χρόνος λέγει ἔμπορεῖ ὁ Αὐθούτης τῆς πράγματος νὰ ζητῇ τὸ δίκαιόν τῆς.

Τὸ πρᾶγμα ὅπῃ νὰ πελῇ ἢ Αὐθουτεία, καὶ εἶναι εἰς ἄλλον ἀμανέτι, καὶ ἐκεῖνος εἶναι παρὼν ὁ δανειστής, καὶ δὲν λέγει τίποτες, χάνει τῷ κείσῃ

τὴν ἰδιοποιεῖται ἑμαυτῶν, ὅτι ἡ σκλάβαν εἶναι κλεψιμαία, καὶ τότε χωρὶς ἀμφιβολίας τὴν ἰδιοποιεῖται, ἔτσι εἶπεν ὁ Νεράτιος· ἐγὼ δὲ ἀμφιβάλλωντας λέγω, ὅτι ἀνίσως καὶ δὲν ἰξόδρον εἰς ὅλον τὸν καιρὸν ὅπως εἶχε τὴν σκλάβαν, τίνος ἦτον ἡ σκλάβαν, ἢ καὶ αὐτὸ ἑμαυτῶν, δὲν ἤμπορεσε νὰ τὸ μὴύσῃ τῷ Αὐθούτης, ἢ καὶ ὡσαύτῃ τὸ ἑμαυτῶν τὸ ἐμήνυσε, ἰδιοποιεῖται τὴν γένναν· ἀπὸ ἀνίσως ἰξούρωντας, δὲν τῷ ἐμήνυσε, δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἰδιοποιηθῇ τὴν γένναν, ἐπειδὴ καὶ κρυφὰ ἐκυρίδουε τὴν σκλάβαν ὅπως ἐγέννησε· διατὶ δὲν εἶναι δυνατὸν ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πράγμα ὅπως τὸ ἔχει διὰ ἐδικὸν τε, καὶ τὸ ἔχει καὶ κρυφὰ.

Ἐκεῖνος ὅπως ἀγοράζει ἀπὸ τρελὸν ἀνθρώπων, αὐτὸ ἔχει πολὺν καιρὸν, τὸ ὀξοσιάζει ὡσαύτῃ νὰ τὸ ἀγοράζει καὶ ἀπὸ φρόνιμον· δὲν ἔχει δὲ κείσιν, ἀνίσως καὶ ἐχάλασε τὸ πράγμα, ἢ ἀυγάτισεν ἐκεῖνος ὅπου τὸ εἶχε.

Ἀνίσως καὶ ἀγοράσῃ ἀπὸ τρελὸν, λογιάζωντας αὐτὸν νὰ εἶναι φρόνιμος, δὲν βοηθεῖται ἔτε μὲ τὸς χρόνους ὅπως νὰ τὸ ἔχω, καὶ τὸς συμαρτημῶσιν ἀντάμα μὲ ὅσον καιρὸν τὸ ἐκυρίδουε, ἔτε νὰ ἀναγκάζω αὐτὸν τὸν πελητῶν, ἢ νὰ μὲ δώσῃ τὸ πράγμα, ἢ νὰ μὲ γυρίσῃ τῷ τιμῷ ὅπως ἔδωσα, πᾶρεξ ἀνίσως καὶ ἢ πᾶρσις δὲν ἔχει τὸ βέβαιον διὰ τῷ τρελαμάδαν· ὅμως ἀνίσως καὶ τὸν καιρὸν τῆς δεκαετίας τὸ κυριδίω χωρὶς κάμμιαν κατηγορίαν, γίνομαι πλέον Αὐθούτης τῷ πράγματος, καὶ τὸ ὀξοσιάζω.

Ἐκεῖνος ὅπως δώσει τῷ ζετίμησιν ἀπὸ τῷ κείσιν ἀντὶ τῷ ἀγοραστῷ κυριδίω, ὅτι ὁ ἀγοράσας ὡς ἀγοραστῆς κυριδίω, καὶ ὅχι ἐκεῖνος ὅπου λογιάζει πῶς ἀγοράσῃ.

Εἶναι δυνατὸν εἰς τὸν πελητῶν, ὅταν τῷ δώσῃ ἄλλος περισσοτέρων τιμῷ εἰς τὸ πράγμα ἀπὸ τὸν πρῶτον ἀγοραστῶν, καὶ τὸ δίδῃ τῷ δούτερον, πᾶρεξ αὐτῷ δώσῃ περισσοτέραν τιμῷ ὁ πρῶτος ἀπ' ἐκεῖνῶν ὅπως τῷ πρῶτῷ δώκεν.

Μὴ λογιάζῃς ὅτι περισσοτέρον ἀπὸ τὸν δούτερον ἀγοραστῶν πρέπει νὰ ἀυγάτισῃ ὁ πρῶτος, αὐτὸ βέλεται, καὶ θέλη νὰ πάρῃ τὸ πράγμα, καὶ νὰ μὴ τὸ πάρῃ ἄλλος· διότι τὸ περισσοτέρον δὲν σημαίνει, ὅτι τάχα περισσοτέρον ἀπὸ ὅ,τι ἀυγάτισεν ὁ δούτερος ἀγοραστῆς πρέπει νὰ ἀυγάτισῃ ὁ πρῶτος· ἀλλ' ὅτι τὸ περισσοτέρον ὅπως ἀυγάτισεν ὁ δούτερος, πρέπει νὰ ἀυγάτισῃ καὶ ὁ πρῶτος, αὐτὸ θέλη νὰ εἶναι βεβαία· ἢ ἀγοράσῃ.

Καλλίτερα γίνεται ἢ θέλησις καὶ εἰς περισσοτέραν ποσότητα, καὶ εἰς γλυγορωτέραν, καὶ δούτερον πληρωμῷ, καὶ εἰς τόπον ἐπιτηδειότερον, καὶ εἰς πλασιώτερον ἀγοραστῶν, καὶ εἰς τὸ νὰ ἀγοράσῃ εἰς ἐλαφροτέραν θέλησιν, καὶ εἰς τὸ νὰ μὴ γυρίσῃ ὁ πελητῆς ἀρκετῶν πληρωμῶν, καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσα ἦτον εἰς τῷ πᾶρσις βαρέα, ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἤθελαν δώσῃ ὀλιγοτέραν τιμῷ· διατὶ ἐκεῖνα ὅπως ὠφελῶν τὸν πελητῶν, κάμνεσι καλλίτερον τῷ θέλησιν.

Ἀνίσως καὶ ἀπὸ καινεργότων ἀυγάτισθῇ πρᾶγμα εἰς ἐκεῖνον ὅπου ἀυγάτίζει τῷ τιμῷ, ὄντας ἄξιον τῷ ἀυγατισμῷ, ὅπως γίνεται ἀπὸ αὐτῶν, ἢ πρῶτον πᾶρσις δὲν λύεται.

Περὶ Προτιμήσεως.

Ὄταν πελητῶνται πράγματα τινὸς ὅπως ἀποδαῖν, καὶ χρεωσῆ, διὰ νὰ πληρωθῇ τὸ χρέος, ἀπὸ τὸν ζῶνον προτιμᾶται ὁ δανειστής, ἢ ὁ συγγενὴς νὰ τὸ ἀγοράσῃ· ὅμως ἀπὸ συγγενῆ προτιμᾶται ὁ δανειστής, καὶ ἀπὸ τῶν δανειστῶν προτιμᾶται ἐκεῖνος ὅπως τῷ χρεωσῆ περισσοτέρα.

Ἐὰν διὰ νὰ ζημιώσῃ τῶν χρεοφειλέτας, πελήσῃ τινὰς τὸ χωράφιόν τε παρὰ τιμῷ, ἀνατρέπεται τὸ πελητῶν χωράφιον, αὐτὸ καὶ δὲν δοθῇ ὀπίσω ἢ τιμῷ.

Σχόλιον.

Θέλωντας νὰ βλάψω τῶν δανειστῶν, βαίω σκοπὸν νὰ ὀλιγοσιώσω τῷ περισσοτέρων, καὶ νὰ τῷ κάμω πολλαὶ ὀλίγω διὰ νὰ τῶν ζημιώσω, ὅπως νὰ μὴ ἔχῃ πόθεν νὰ πληρωθῇ. Ἐπέλησα εἰς τὸν Πέτρον ὅπως ἰξόδρῃ τῷ βελλῷ μὲ εἷς χωράφιον ἄξιον χίλια φλωρία διὰ τετρακόσια· δίδεται εἰς τῶν δανειστῶν ἢ ἀπραξία τῆς πελήσεως, καὶ ἀνατρέψῃ τῷ πᾶρσις, καὶ χωρὶς νὰ δώσῃ τὴν τιμῷ· διατὶ ὁ νόμος τιμωρεῖ τὸν δόλον τῷ ἀγοραστῷ, καὶ ἐκεῖνο ὅπως ἐμελέτησεν ἐναντίον τῶν δανειστῶν γυρίσει εἰς αὐτὸν.

Ἐὰν ἀγοράσῃ κανεὶς Πέτρον, καὶ Παῦλον, καὶ εἰς ἀποδαῖν ὁ εἷς παρὰδύς, ὁ πελητῆς τὸν ζημιώνεται· εἰ δὲ ἀποδαῖν καὶ ὁ ἄλλος εἰς ὀλίγω ἄραν ἀφ' ἑ τὸν πᾶρῃ, τὸν ζημιώνεται ὁ ἀγοραστῆς· εἰ δὲ ἀποδαῖν καὶ οἱ δύο εἰς μίαν ἄραν παρὰδύς, πληρώνει ὁ ἀγοραστῆς τῷ τιμῷ, αὐτὸ δὲν εἶχε τὴν πληρώσῃ· εἰ δὲ καὶ ἀποδαῖν πρὶν παραδοθῆν, καὶ γραφθῆν τὰ χαρτῖα, πέρνει ὁ ἀγοραστῆς τὴν τιμῷ ὀπίσω.

Περὶ Κρασοπέλων.

Οἱ Κρασοπέλοι καθὼς συμφωνήσῃν, ἔτσι πελητῶν, καὶ δὲν ἀναγκάζεται κανεὶς νὰ πελή· αὐτὸ δὲν συμαρτηθῇ εἰς τὸ μέτρον, καὶ τὴν τιμῷ, καὶ μάλιστ' αὐτὸ δὲν γίνεται κατὰ τὴν σιωπήθειαν τῶν τόπων.

Περὶ τῶν Ἐμφυλότων.

Εἴτις φυτεύσῃ εἰς ζῶνον τόπον ἀμπέλι, ἢ δούδρα, καὶ θέλει νὰ πελήσῃ τὴν φυτείαν τε, πρέπει νὰ ἀποδείξῃ πρῶτον εἰς τὸν πρῶτον Οἰκοκύριον ὅπως ἔχει τὸν τόπον μὲ μάρτυρας ἀξιοπίστους τὴν τιμῷ τῆς φυτείας, καὶ αὐτὸ δὲν θέλησῃ ἐκεῖνος νὰ τὴν ἀγοράσῃ, ὑπερον μετὰ δύο μῆνας ἄς τὴν πελήσῃ· καὶ ἀναγκάζεται ὁ Αὐθούτης τῶν τόπων ὑπερα ἀπὸ τῶν δύο μῆνας νὰ δεχθῇ γείτονα τὸν νέον ἀγοραστῆν.

Νεαρά τῶν Κυρῶ Ῥωμανῶν, ἢ ἡ ἀρχὴ εἶναι, Παλαιὸς ὁ τῆς Προτιμήσεως νόμος.

Ἐὰν ἔχῃν τινὲς κοινὸν χωράφιον, σπῆτι, ἢ ἀμπελαῖνα, ἢ ὅτι ἄλλο ἀκίνητον κτῆμα, εἴτι καὶ αὐτὸ εἶναι ἀνταμικόν, ἢ καὶ ἀλέως, ἢ γινε εἰς δὲν εἶναι ἀνταμικόν, καὶ μόνον εἶναι σιμὰ εἷς τῶν ἄλλων, ὡσαύτῃ σιμικτῶν, ἢ καὶ ἀπλῶς μόνον γείτονας, ἢ συμαρτῆται, καὶ δίδαν τὰ δασίματα εἰς εἷς μὲ-

μέρος αὐτάμα, αὐ δὲ λήσῃ κανείς ἀπό τῆς ποιότητος νὰ πελήσῃ τὸ μερτικόν τε, ἢ νὰ δώσῃ τόπον νὰ φυτῶσῃ κανείς ξένος, ἢ νὰ δώσῃ σπῆτι, ἢ ἐργασίημεν με ἐνοίκι, ἢ περιβόλι, ἢ ἀμπελῶνα με πᾶχτον, δυν δύναιται νὰ δώσῃ κανείνα ἀπὸ τὰ τοιαῦτα, αὐ δυν ἐρωτήσῃ προτίτερα ἐκεῖνος ὅπῃ ἔχεν τὸ πρᾶγμα αὐταμικόν, τῆς ὁποίας τῆς κράζομεν κατὰ τάξιν εἰς προτίμησιν· ἢ πρῶτον μὲν νὰ προσκαλεῖνται οἱ συγγενεῖς ὅπῃ ἔχεν τὸ πρᾶγμα αὐταμικόν, σπῆτι δηλαδὴ, χωράφι, ἀμπελῶνα, ἢ ἄλλο τί ποιῆτον, ἢ προτιμῶνται κατὰ τὴν τάξιν νὰ πάρην τὸ μερτικόν ἐκεῖνος, ὅπῃ πελεῖ, ἢ κατὰ ἄλλον τρόπον τὸ δίδει, ἢ αὐ δὲν θελήσῃ ἐκεῖνοι νὰ τὸ πάρην, προσκαλεῖνται ἐκεῖνοι ὅπῃ εἶναι ἀνακαπομένοι εἰς σωτροφίαν, ἢ ὕσερα ἀπὸ τῆς πάλιν προσκαλεῖνται ἐκεῖνοι ὅπῃ ἔτυχε μόνον ἢ εἶναι ἀνακατωμένα, ἢ σμιγμένα τὰ πράγματά τῆς, ἢ αὐ εἶναι ἢ παντάπασι ξένοί· ἢ ὕσερα ἀπὸ τῆς οἱ Γείτονες ὅπῃ δίδεν τὰς δεκατίας, ἢ τὰ δασίματα εἰς ἓνα Αὐθεντιν· ἢ ὕσερα ἀπὸ τῆς προσκαλεῖνται ἢ ἐκεῖνοι ὅπῃ τύχην ἢ εἶναι σωροῖται ἀπὸ κανένα μέρος τοῦ πράγματος· ἢ αὐ εἶναι πολλοὶ ὅπῃ ἔχεν τίποτε συνάφειαν, ἢ συντροφίαν εἰς τὸ κτήμα, ὅλοι νὰ προσκαλεῖνται, ἢ νὰ ἐρωτῶνται· ἢ αὐ δὲν θελήσῃ ἐκεῖνοι ὅπῃ ἔχεν τὴν προτίμησιν, νὰ προσκαλεῖνται οἱ δούτεροι, ἢ καθεξῆς οἱ ἐπίλοιποι· εἰ δὲ ἢ πάντες ὡς ἐκ συμφώνος παρααιτηθῶν, ἢ δὲν θελήσῃ κανείς ἀπ' αὐτῆς ὅπῃ ἐπροτιμήθησαν νὰ τὸ πάρην, νὰ γένη συμφωνία εἰς τὸ μέσον τῆς· ὅτι εἰς λ. ἡμέρας νὰ ζετιμήσῃ τὴν τιμὴν ὅπῃ ἀξίζει τὸ πρᾶγμα χωρὶς κανένα δόλον, καθὼς πληρώσει ὁ ἀγοραστὴς ὁ ξένος, ἢ αὐτοὶ νὰ πληρῶνεν τὸ μερτικόν τοῦ πράγματος σῶον, ἢ ἀνέλκειπες χωρὶς κανένα δόλον, καθὼς εἶναι τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἀπατότης ὡς διακρίνονται· εἰ δὲ μὴ, νὰ πηγαίη ἀνδρωπος Αὐθεντικὸς νὰ τὸ μοιράζῃ, ἢ ἐκεῖνοι ὅπῃ δυν ἠθέλησαν νὰ τὸ πάρουν· καθὼς ἐπροτιμήθησαν, πλέον νὰ μὴ ἔχεν κανείνα δίκαιον προτιμήσεως, πᾶρεξ μόνον αὐ ἦτον κανείνας ἀπ' αὐτῆς σικλαβωμόνος, ἢ φυλακωμόνος, ἢ ἔξωρισμόνος, ἢ εἰς Αὐθεντικῶν ὑπηρεσίαν, ἢ εἰς ἐδικλῶν ὑπηρεσίαν χωρὶς κανένα δόλον ἔλιπεν, ἢ ἀκόμι δυν ἦτον κέ. χρόνων τῆς ἡλικίας τῆς· ἀπὸ τῆς αὐ δὲρεθῆ κανείς, ἢ σύρη κείσιν, ἢ γυρῶν νὰ προτιμηθῆ, ἢ νὰ πάρῃ τὸ πρᾶγμα μέσα εἰς δ. μῆνας, κείνεται με τῆς νέας ἀγορασῆς, καὶ κατὰ τὴν δικαιοσύνην τῆς πληρῶναι τὴν τιμὴν ὅπῃ ἔδωκαν, ἢ τὸ διάφορον τῆς τιμῆς, καθὼς διαλαμβάνει ὁ νόμος, ἢ τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα, ἢ ἀποδιώκεν τῆς ξένος ἀγορασῆς τελείως, ὡσὰν τῆς πληρῶσεν τὰ ὅσα ἔδωκαν με τὸ διάφορόν τῆς, ἢ τὰ ἔξοδα ὅπῃ ἔξοδίασαν· ἀλλὰ ἢ ἐκεῖνοι ὅπῃ ἔχεν τῆς αὐταμικῆς, χωράφια δηλαδὴ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, πολλῶ μάλλον νὰ προτιμῶνται οἱ κάτοικοι αὐτῶν τῶν χωρίων, αὐ δὲ λή νὰ πελήσῃ κανείς τὸ μερτικόν τε· εἰ δὲ παραίτηνται ὅλοι ἐκεῖνοι ὅπῃ προτιμῶνται, ἢ ἀποδειχθῶν αἰτιοὶ σωματικῆς ἐπιβελῆς, ἢ χρηματικῆς ζημίας, ἢ μεγάλης ἀτιμίας ἐκεῖνος ὅπῃ πελεῖ τὸ μερτικόν τε, ἢ τῆς φαιμιλίας τῆς, ὅχι ὅπῃ νὰ ἔτυχε καὶ ἐγένῃ ἢ ζημία μὴ θέλωντας, ἀλλὰ αὐ ἐγένον ἐπὶ τ' αὐτῆ, ἢ ἀπὸ λόγου τῆς, ἢ ἀπὸ ἄλλος ἐδικῆς τῆς, τῆς ποιότητος χωρὶς τὸ θέλημα ἐκεῖνος ὅπῃ ἔπαθε τὴν

ζημίας, προσάστομεν νὰ μὴ ἔχη κανείνα ἀδειαν νὰ σεβαίη εἰς τὸ μερτικόν τῆς πράγματος ἐκεῖνος· ἀφόντις δὲ περάσῃν δέκα χρόνοι ὅπῃ νὰ πεληθῆ τὸ πρᾶγμα ἢ ὕσερα, ἢ καθε σικλαβωξία ὅπῃ νὰ γένη, ἢ ὅπῃ νὰ λάβεν χάριν, ἢ ἀπὸ διαθήκῃ κληρονομήσῃ, δὲν ἢμπορεῖ κανείς πλέον ἀπ' αὐτῆς ὅπῃ προτιμῶνται νὰ τὸν πειράξῃν, ἢ νὰ τὸν διασείσῃν καθόλου, μακάρι αὐ γένη καὶ ζήσεις ἀπὸ τὴν Αὐθεντείαν, ὅμως διὰ πρόφασιν προικὸς, ἢ πρὸ γάμου δωρεῆς, ἢ αὐ εἶναι χαρισμένον ἀπὸ διαθήκῃ, ἢ ἀπὸ ἀλλαξίαν, ἢ ἀπὸ ἐναλλαγῆν, ἢ τότε εἴτις τὸ ἔχη ἀπὸ τοιαύτας αἰτίας κληρονομίαν, καὶ ἐδικὸς, καὶ ξένος, ἢ τὸ ἀγοράσει ἄλλος, κανείς τὸ ποιῆτον πρᾶγμα, ὅταν θελήσῃ τὸ πέρνει, καὶ τὸν ἀποξενῶναι, πλὴν χωρὶς κανένα δόλον, ἢ πρόφασιν· Ὅσοι δὲ δὲν λογιῶσῃν διὰ ἐδειτίποτες τὰς κομοθεσίας τὰς ἐδικῆς μας, ἢ τολμήσῃν νὰ κάμνῃ ἄλλο τίποτες ἔξω ἀπὸ τὰ ὅσα ἐνομοθετήσαμεν· εἰ μὲν καὶ κάμνῃ ὄρκον, ἢ ὕσερα ἀπὸ τὸν ὄρκον μαρτυρηθῶν ἢ αὐτοὶ, ἢ ἐκεῖνοι ὅπῃ ἔκαμαν τὴν σικλαβωξίαν ταύτῃ τὴν δολερῶν, νὰ παιδύωνται ἢ διὰ τὴν ἐπιουρίαν· ἢ ἐκεῖνοι μὲν νὰ χάνῃν τὸ κτήμα, ὅσοι δηλαδὴ τὸ πελήσῃν χωρὶς νὰ ῥωπήσῃν ἐκεῖνος ὅπῃ ἔχεν τῆς προτίμησιν· ἐκεῖνοι δὲ ὅπῃ δάσῃν τὴν τιμὴν κρυφίως, νὰ τὴν ζημιῶνται καὶ νὰ γένωνται καὶ τὰ δύο Αὐθεντικά διὰ νὰ πεληθῶν ἀπὸ τὴν Αὐθεντείαν εἰς ἐκεῖνος ὅπῃ εἶναι σικλώτερα· εἰ δὲ πρὸ τῆς ὄρκου ἀποικαθῶν πῶς ἔκαμαν τίποτε ποιῆτον, ἢ ἢ πᾶλις νὰ εἶναι ἀκυρος, ἢ τὸ κτήμα, ἐπειδὴ μίαν φορᾶν ἐδοκίμασε νὰ τὸ πελήσῃ, νὰ ἀναγκάζεται ἢ σικλώτως νὰ δίδῃ ἐκεῖνων ὅπῃ ἔχεν τὴν προτίμησιν, καὶ ταῦτα μὲν ἐν τούτοις.

Ῥωμαϊκόν.

Διὰ τὴν προτίμησιν τῆς σωτροφίας, καὶ κοινωνίας· ἕως δέκα χρόνους σύρει τὴν κρίσιν· ἢ γεν εἶχεσ σπῆτι, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχα ἢ ἐγὼ ἀνακάτωσιν, ἢ πλησίασιν, ἢ ἄλλο τίποτες ὅπῃ εἶχα δίκαιον νὰ προτιμηθῶ· ἐπέλησες τὸ σπῆτι, καὶ δὲν με ἐρωτήσῃς, αὐ ἢθελα νὰ τὸ ἀγοράσω, δυνόμαι ἕως δέκα χρόνους νὰ κείνωμαι ὅταν θελήσω νὰ τὸ πάρω ὅπῃ σῶ ἀπ' ἐκεῖνον ὅπῃ τὸ ἀγοράσω· Ἐὰν δὲ εἶπῃς, ὅτι μέσα εἰς δ. μῆνας ἔπρεπε νὰ σύρης τὴν τοιαύτῃ κείσιν, καθὼς λέγει ὁ νόμος· ἀμὴ ὁ νόμος δὲν τὸ εἶπον ἀδιορίτως, διότι αὐ ἢθελα ἐρωτηθῆ τότε, ἢ δὲν ἢθέλησα νὰ τὸ πάρω, ἀπὸ τῆς δ. μῆνας καὶ εὐπρὸς ἐμποδίζεμου νὰ κάμω κρίσιν περὶ τῆς· ἀμὴ ἐπειδὴ δὲν ἐρωτήθῃ, ἕως δέκα χρόνους ἔχω δίκαιον νὰ κρίνωμαι· εἰ δὲ ἢ λέγῃς, ὅτι ἢμεν ἐκεῖ, ὅταν ἐπουλεῖτο τὸ σπῆτι, καὶ δὲν εἶπα τίποτε, τῆς δὲν σὲ ὠφελεῖ· διότι καὶ σὺ ὅπου ἀγοράζεις ἔβλεπες, πῶς ἔχω ἀνακάτωσιν, ἢ πλησίασιν, ἢ ἄλλο τίποτε δίκαιον, ἢ ἔπρεπε νὰ με ἐρωτήσῃς, ἢ εἰάν με ἐρωτήσῃς, σοῦ ἐβουθούσῃ ἢ τετράμωτος· εἰ δὲ ἢ δὲν με ἐρωτήσῃς, ἔχω δίκαιον νὰ σύρω κρίσιν ἕως τῆς δέκα χρόνους.

Λέγει δὲ ἢ ὁ Μάγιστρος εἰς κάποιον σημείωμα τῆς ἔττι· ὅτι ὁ νόμος χωρὶς ἄλλο ἀναγκάζει ἐκεῖνον ὅπου ἔχει τὴν προτίμησιν εἰς κανένα πρᾶγμα· ἢ εἶναι αὐτῆ παρῶν, ὅτι μέσα εἰς λ. ἡμέρας, ἢ νὰ δίδῃ τὴν

τιμὴν νὰ πέρη τὸ πρᾶγμα, ἢ νὰ ἀφίη τὴν προτίμησιν· τὰς δὲ δ' μῆνας εἰς ἐκείνους ὅπου λείπεν τὰς βαῖαι, διὰ νὰ δυνήσονται οἱ Ἐπίτροποι τοὺς καὶ Οἰκονόμοι νὰ κρίνουνται.

Ἡ Νεαρά αὕτη ἀποφασίζει νὰ μὴ λαμβάνουσιν οἱ δανεισταί, καὶ δυνατοὶ τίποτες, οὔτε κατὰ πούλησιν, οὔτε κατὰ χάριν, οὔτε ἐκ διαθήκης, πᾶρεξ ἂν ἦτον συγγενῶν, τὸ ὁποῖον μετὰ τὸ νὰ ἔκαμαν ἄκυρον οἱ παλαιοὶ, τὸ ἀφῆσαν καὶ ἡμεῖς. Δοιπὸν διὰ ἐκείνους τὰς δυνατοὺς, καὶ ὅχι δι' ἄλλους ἐβάλλθη ἐδῶ, τὸ, ἢ δωρεὰς ὅπου νὰ δεχθῶν, ἢ ἀπὸ διαθήκης ν' ἀποκτήσουν τίποτες. Μερικοὶ λέγουσι καὶ οἱ δέκα χρόνοι διὰ μόνους τοὺς δυνατοὺς νὰ ἐρρέθη, διατὶ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους οἱ τέσσαρες μῆνες μοναχὰ εἰς ἑξέτασιν ἐδόθησαν· καὶ τῆτο εἰς τὴν λόγουμας δὲν ἔχει τὸ κύρος, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ὅλους οἱ δέκα χρόνοι δίδονται διὰ τὴν προτίμησιν τῆς πούλησεως· ὅτι ἡ προτίμησις διὰ τὴν ἐμφύτῳσιν, καὶ διὰ τὸ ἐνοίκιον δὲν ἔχει τὸ κύρος.

Νεαρά τοῦ Κυροῦ Μανουήλ.

Ἀποσημείωσις ἔξωθεν εἰς τὸ περὶ θῶρι.

Ὅτι εἰς χρῆσιν ἐνὸς πράγματος ἀκινήτου προτιμᾶται ὁ γείτονας ἀπὸ τὸν ξένον.

Αὕτη ἡ Νεαρά τοῦ Κυροῦ Μανουήλ αὐγατίζει καὶ ταῦτα, καὶ λέγει· ὅτι καὶ ὅταν χρειάζεται κανεὶς ἕνα πρᾶγμα, διὰ νὰ πορῶθῃ δουλόων τὰς το, καὶ τὸ γυροῦν ἄλλος, κάμνει χρεῖα νὰ φυλάττεται ἡ δικαιοσύνη, καὶ νὰ βλέπουν ποῖος ἔχει τὴν προτίμησιν, καὶ ἐκεῖνον νὰ δίδεται νὰ κρατῆν δηλαδὴ εἰς αὐτὸ ὅσα προεῖπεν ἡ προτέρα Νεαρά διὰ τὰς χάριτας, καὶ τὸ δίκαιον νὰ δίδεται εἰς ἐκεῖνον ὅπου εἶναι σιμώτερα· καὶ εἰς πούλησιν κανεὶς μέρος τὴν ἀκινήτου πράγματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπροτιμᾶτο ἄλλος νὰ τὸ πάρῃ, καὶ ἄλλος τὸ δώσει, καὶ κρατήσῃ μόνον ὀλίγον τίποτε μέρος, ὅπου νὰ εἶναι σιμὰ, χάριν λόγου εἰς τὸ σπῆτι, ἢ τὸν ἀγρὸν τὴν γειτόνου τῆ, καὶ μετὰ ταῦτα ψευδολογίας ἀπαρτίζει νὰ νικήσῃ τὴν ἀλήθειαν, νὰ ἀπομῶνῃ ἢ τοιαύτη Νομοθεσία ἀσφαρκτος· ὅμως νὰ μὴ ἐργωνται αἱ τοιαῦται περήσεις· ἀλλὰ νὰ εἶναι ἀσφαρκται, καὶ νὰ δίδεται καὶ τὸ μέρος ὅπου ἐπελήθη, καὶ τὸ ἄλλο ὅπου ἔμεινε τὴν γειτόνου τῆ, ἢ τὴν συγγενῶν τῆ, καὶ ἕξος νὰ μὴ χωρῆ ἐκεῖ.

Τῆτο νὰ ἀποσημειωθῇ εἰς τὸ πλάγι τὴν ἀνωτέρω.

Ὅτι ἐκεῖνος ὅπου πελεῖ ἀκίνητον πρᾶγμα, ἀτίσως καὶ κόψῃ μέρος, καὶ πελήσῃ ἐκεῖνον ὅπου δὲν εἶναι σιμὰ εἰς τὸν γειτόνου τῆ, ὅχι εἰς τὸν ξένον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκεῖνον ὅπου ἔχει τὴν προτίμησιν, ἔττι νὰ τὸ πελήσῃ.

Ὅταν γίνεται πᾶρσις εἰς τὴν μέσῳ τῆς ἀγορᾶς, ἢτοι Τερικιώτερον εἰς τὸ μεζᾶτι, ἀπὸ τὸν ξένον προτιμᾶται ὁ δανειστής, ἢ ὁ συγγενῆς εἰς τὸ νὰ τὸ ἀγοράσῃ, καὶ πάλιν ἀπὸ τὸν συγγενῆ προτιμᾶται ὁ δανειστής, καὶ ἀπὸ τὰς δανειστὰς ἐκεῖνος ὅπου τὴν χρεωστῆν περαιοτέρα.

Νεαρά τὴν Κυροῦ Νικηφόρου.

Ὅτι νὰ μὴ προτιμῶνται οἱ πρῶτες εἰς τὰ Ἀρχοντικὰ κτήματα ὅπου πελοῦνται, μετὰ τὸ νὰ εἶναι κοινὰ, ἢ ὅτι πληρῶνεν τὸ δέκατον εἰς εἴνα καὶ τὸν αὐτὸν Αὐθρόντιον, καὶ τε στρατιῶται εἶναι, καὶ τε πολιτικοί· ἀλλὰ τὰ πᾶν Ἀρχόντων κτήματα πάλιν Ἀρχοντικὸν πρόσωπον νὰ τὰ διαδέχεται· διὰ ἀνάπαυσιν δηλονότι καὶ ἀφέλειαν τῶν πενήτων ὅπου δύνονται σιμάτας· καὶ τὰς μετὰ δυνατὰς ἀπὸ τὰς δυνατὰς βελόμεθα νὰ κάμνουν τὰς ἀγορασίαις, τὰς δὲ στρατιῶταις, καὶ πενήταις ἀπὸ τὰς ὁμοίαις αὐτῶν.

Ῥωμαϊκόν.

Ἀφ' ἑπεράσεν οἱ τέσσαρες χρόνοι ὅπου ἀγοράσει κανεὶς κομμάτι γλῶ ἀπὸ ἀνταμικὸν τόπον, δὲν δυνάται πλέον νὰ κινήσῃ τινὰς κείσιν περὶ προτιμῆσεως.

Ῥωμαϊκόν.

Ἐχοντας τὴν ἀπὸ μερικῶν ἀνακάτωσιν προτίμησιν σπῆτις, δὲν ἤθελε ν' ἀγοράσῃ ὅλον τὸ σπῆτι, καὶ ὁ Κεῖτης ἔκεινεν ὅτι νὰ ἐκπίπτῃ καὶ ἀπὸ τὴν παραμικρὰν ἀνακάτωσιν, καὶ μερικῶν προτίμησιν, ἐπειδὴ δὲν θέλει νὰ ἀγοράσῃ ὅλον τὸ σπῆτι· καὶ τῆτο τὸ νόμιμον ἐγένη διὰ τὸν ἀγοραστὴν καὶ πελητῶν, τὸ ὁποῖον νομίμως καὶ δικαίως ἐπνοήθη, διὰ νὰ μὴ ἀπομῶνῃ τὰ περαιοτέρα πράγματα ἀπέλητα, καὶ διὰ τὴν μερικῶν ἀνακάτωσιν, καὶ διὰ τὴν βοήθειαν τὴν νόμου, ὅπου βοήθει τὴν σμιζοσύνην.

Ὅποιος ἔχει ἀνακάτωσιν εἰς κανεὶν πρᾶγμα, προτιμᾶται, ἀν πελητῶθῃ, νὰ τὸ πάρῃ ἐκεῖνος· ὅμως ἀν ἔχη εἰς μέγαλον σπῆτι παραμικρὰν ἀνακάτωσιν, εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος ὅπου εἶναι ἀνακατωμένος προτιμᾶται μόνον, καὶ ἀναγκάζεται νὰ ἀγοράσῃ ὅλον τὸ σπῆτι, καὶ ἀν δὲν τὸ ἀγοράσῃ, ζεπέφτει καὶ ἀπὸ παραμικρὰν ἀνακάτωσιν, καὶ πελεῖ δηλαδὴ καὶ τὴν ἐδικῶν μοῖραν, ὅμως ἐκεῖνος, μὴ θέλοντος τὴν πελητῆ, δὲν δύναται νὰ πάρῃ ὅλον τὸ σπῆτι διὰ τὴν παραμικρὰν ἀνακάτωσιν ὅπου ἔχει.

Εἰς ὅσα ἔχει κανεὶς προτίμησιν ἀπὸ ἀνακάτωσιν, καὶ ἀν ἀγοράσῃ καὶ τινὰς, καὶ τὰ χαρίσῃ τινός, ἢ εἰς Ἐκκλησίαν, καὶ Μοναστήριον δοθῆν, ἀνατρέπονται αἱ δωρεαὶ καὶ αἱ χάριτες· καὶ τῆτο τὸ ἐψήφισεν ὁ Μάγιστρος, καὶ ἐμεταγύρισε τὴν χάριν, καὶ ἐδικαίωσεν ἐκεῖνον ὅπου εἶχε τὴν προτίμησιν.

Ὅτι ἡ νομὴ πράγματος ὅπου ἔχει νὰ τὸ δαδῶνται καὶ νὰ κυβερνᾶται τινὰς ἕως δέκα χρόνους, ἀνσὸχλητον, καὶ ἀπείρακτον φυλάττει τὸν ἀγοραστὴν· ἐκεῖνη δὲ ἡ κυριότης τῆς μεταχειρίσεως ὅπου εἶναι ἕως εἰς τρεῖς χρόνους, ὅσον μετὰ διὰ τὴν ζήτησιν τῶν καρπῶν τὸν ἐλόδωθῶνται, ὅμως δὲν τὸν κάμνει καὶ τέλειον Οἰκοκύριον, εἰὰ δὲν περάσεν καὶ οἱ δέκα χρόνοι.

Περὶ Εὐαγῶν Οἰκων.

Τὰ Μοναστήρια, καὶ Ἐκκλησίαι εἰὰ δὲν ἔχον πόθον νὰ πληρῶσιν τὰ Αὐθρόντικὰ δασίματα, πελεῖν καὶ ἀπὸ τὰ πράγματα, ἔξεταιζόμενα δι-

λαδὴ ὑπὸ τῆς Μητροπολίτε, μετὰ τῶν Ἐπισκόπων, καὶ Κληρικῶν, κεραιμοσίαν τῶν Θεῶν Εὐαγγελίων· καὶ ἂν δὲν ἄλλος τρόπος ὅπως νὰ δουλοῦν νὰ δοθῆν τὰ Αὐθροτικά, νὰ βεβαιώνεται ἢ πέλησις εἰς τὰ πράγματα, καὶ νὰ δίδεται τὸ τίμημα τῶν πεληθόντων εἰς τὰ Αὐθροτικά, καὶ νὰ πέρην ἀποδείξιν διὰ τὰ ὅσα δώσαν.

Ἐλογιάσαμεν πῶς εἶναι δίκαιον νὰ βάλωμεν ἀκόμη καὶ τῆτο εἰς τὸν Νόμον, ὅτι ἐκεῖνος ὅπως πελεῖ δῆλον, καὶ ἰξέρει αὐτὸν πῶς εἶναι κλέπτης, ἢ λαλός, ἢ δαιμονισμένος, νὰ τὸ λέγη πρῶτον τῷ ἀγοραστῷ τὸ ἐλάττωμα ὅπως ἔχει· εἰ δὲ καὶ δὲν τὸ κάμη τῆτο, αὐτὸς μὲν νὰ πέρην τὸν δῆλον ὀπίσω, τῷ δὲ τιμῷ νὰ τῷ δίδῃ διπλῷ, καὶ νὰ πληρώνη καὶ τῷ ζημίαν ὅπως ἔκαμεν εἰς τὸ σῆτι τῷ ἀγοραστῷ.

Τ Ι Τ Λ Ο Σ Δ'.

Περὶ Ἐμφυτεύσεως.

Η Ἐμφυτεύσεις ἔτε ἐνοίκιασμα εἶναι, ἔτε τελεία πέλησις, ἀλλ' ἀνάμεσα τῶν δύο τῶτων· καὶ ἐκ μέρους μὲν μετέχει ἀπὸ ἐνοίκιασμα· ἐκ μέρους δὲ ἀπὸ πέλησιν· διότι τὸ ὀρίζει πάντοτε ἐκεῖνος ὅπως τὸ φυτεύσει, καὶ πάλιν εἶναι μάζη ὡσαν ἐνοίκιασμα, καὶ πέλημα· διότι τὸ ἐνοίκιασμα δὲν εἶναι παντοειδὲν, ἀλλὰ μόνον μίαν χρονίαν, καὶ ὡσαν τελειώση ὁ χρόνος, παύει· ἢ δὲ φυτεύσεις αἰεὶ καὶ πάντοτε διαμένει, καὶ ἀεὶσκεται· καὶ εἰς τῆτο ἀλλάσσει ἢ ἐμφυτεύσεις ἀπὸ τὸ ἐνοίκιασμα· καὶ πάλιν ἢ τελεία πέλησις ὡσαν δώση τῷ τιμῷ ὁ ἀγοραστής, δὲν δίδει πλέον τίποτε, ἔτε ἀναγκάζεται νὰ δίδῃ καθεὶ χρόνον τίποτε· ἢ δὲ ἐμφυτεύσεις καθεὶ χρόνον χρεωθεῖ νὰ δίδῃ τῷ διατεταγμένῳ συδοσίαν, καὶ κατὰ τῆτο ἀλλάσσει ἢ ἐμφυτεύσεις ἀπὸ τῷ πέλησιν· καὶ ὅτι ἐκεῖνος ὅπως νὰ πάρῃ τόπον διὰ ἐμφυτεύσιν, δὲν διώκεται ἐν δουλία ἀπ' ἐκεῖνον τὸν τόπον ὅπως ἔλαβον, εἰς εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔχει ἐκεῖνος ὅπως πάρῃ, ἀλλ' αἰεὶ καὶ διὰ παντός, καὶ διὰ τῆτο δὲν εἶναι ἐνοίκιασμα ἢ ἐμφυτεύσεις· ὅτι δὲ πάλιν δίδει τὸ διατεταγμένον καθεὶ χρόνον, δὲν εἶναι ἔτε τελεία πέλησις, ἀλλὰ φαίνεται ἀναμέσον παχπώσεως, πελήσεως· καὶ διὰ τῆτο τὰ νόμιμα τῆς ἐμφυτεύσεως εἶναι ξεχωριστὰ ἀπὸ τὰ νόμιμα ὅπως ἔχει ἢ πάχπωσις, καὶ ἢ πέλησις.

Περὶ Εὐαγῶν Οἴκων.

Τὰς ἐμφυτεύσεις προσάσομεν νὰ γίνωνται εἰς τὰς τόπας τῆς ἀγιοπάτης μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Βασιλίδος τῶν Πόλεων, καὶ τῆς Ὀρφανοτροφείας, καὶ τῶν Ἐκκοδοχείων, καὶ τῶν Νοσοκομείων, καὶ τῶν Πτωχοτροφείων εἰς τὸ πρόσωπον ἐκεῖνος ὅπως τὸ πάρῃ, καὶ μετ' αὐτὸν κατὰ διαδοχῆν εἰς ἄλλα δύο πρόσωπα ἀπὸ τὰς κληρονόμους τε.

Τὰ Ἐρεπίια, ἢτοι τὰ χαλασμένα μέλκια τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως νὰ φυτεύωνται διὰ παντός εἰς γ'. μερτικὸν, ἢ γεν νὰ δίδῃ ὁ φυτεύτης τὸ γ'. μερτικὸν ἀπὸ τὸ ἐνοίκιον, ὅπως ἔδιδε πρότερον, ὅταν ἦτον

ἦτον γερὸν τὸ μέλκι, ἢ τὸ ἡμισυ ἐκεῖνος τῆς ἐνοικίας, ἀφ' ἧς τὸ διορθώση ὁ ἐμφυτεύτης, πλὴν αὐτὰ τὰ πάντα ὁ νόμος ἀπὸ λ'. χρόνος περαιοτέρου δὲν συγχωρεῖ.

Τῶν δὲ ἄλλων Ἐκκλησιῶν, Μοναστηρίων, Ἐκκοδοχείων, καὶ τῶν λοιπῶν ὅπως εἶναι μέσα εἰς τῷ Κωνσταντινέπολιν, καὶ ἔξω, καὶ πανταχῶς ὅπου καὶ αὐτὴ τύχη, καὶ διὰ παντός νὰ δίδωνται τὰ ὑποστατικάτων, καὶ μέλκια, εἰς φυτεύσιν, καὶ ὅχι περαιοτέρου νὰ λαμβάνῃ τῆς ἑκτὸς μέρους ἀπὸ τὸ εἰσοδόμημα ὅπως ἔχει τὸ πρᾶγμα ὅπως δίδεται νὰ φυτεύῃ· τὸ ἴδιον δίδει καὶ τὰ χαλασμένα αὐτῶν μέλκια ἀπὸ τῷ φυτεύτην.

Τὰ παχπώματα ὅπως γίνονται ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας, καὶ τὰ Μοναστήρια, κατὰ δύο τρόπους συγχωρεῖται νὰ γίνωνται, ἢ ἕως τέλους τῆς ζωῆς ἐκεῖνου ὅπως τὸ φυτεύει, ἢ ὅσους χρόνος συναρῆσεν, καὶ συμφωνήσεν ἐκεῖνοι ὅπως κάμνουσιν τὰς συναλλαξίας, πλὴν νὰ μὴ ὑπερβαίνουσιν διπλάδι τὸς τριάκοιτα χρόνους.

Ἐπὶ μὲν τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν Μοναστηρίων, Νοσοκομείων, καὶ τῶν λοιπῶν εὐαγῶν Οἴκων, εἰς δύο χρόνος αὐτὸν δὲν δώση ὁ ἐμφυτεύτης τῷ συδοσίαν ὅπως ἐσυμφώνησεν, ἐκπίπτει ἀπὸ τῷ ἐμφυτεύσιν, εἰς δὲ τὰς ἄλλας, εἰς τρεῖς χρόνος.

Τὰς Οἰκονόμους, καὶ Ἐπιτρόπους, καὶ ἄλλους Κυβερνήτας τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ εὐαγῶν Οἴκων, καὶ τὰς γονέας, καὶ τὰ παῖδια αὐτῶν, καὶ τὰς ἐκ γένους συγγενεῖς, ἢ ἐκ γάμου, προσάσομεν νὰ μὴ κάμνουν ἐμφυτεύσεις εἰς τὰς τόπας τῶν Ἐκκλησιῶν ὅπως ἐπιτροπέων, ἔτε νὰ παχπώρην πρᾶγμα τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἀπατοίτες, ἢ νὰ βάλουσιν ἄλλον νὰ τὰς τὰ πάρῃ· ὅτι αὐτὸν κάμνουν τίποτε τέτοιον, ἢ ἰξέρουν, ὅτι ἐκπίπτουν καὶ ἀπὸ τὸ πρᾶγμα ὅπως φυτεύσιν· ζημιῶνται δὲ καὶ τῷ τιμῷ ὅπως δώσαν· καὶ Οἰκονόμοι καὶ Ἐπιτροποι, καὶ Χαρτελάριοι, ὅπως νὰ κάμνουν τῷ ποιαύτῳ ἐμφυτεύσιν, ποῦτον νὰ ζημιῶνται, καὶ νὰ τὰ δίδουσιν εἰς τὸν Θεῖον Οἶκον μὲ ὅσῳ ἔξοδον ἐζημιώθη καὶ ἐκεῖνος, ὅπως ἐπλήρωσε τῷ τιμῷ διὰ νὰ ἐμφυτεύσῃ.

Ἐκκλησιαστικὸν πρᾶγμα ἀκίνητον, νὰ μὴ πολυήσῃ νὰ τὸ πάρῃ Αἰρετικὸς ἀνθρώπος, μήτε διὰ νὰ τὸ φυτεύσῃ, μήτε μὲ ἐνοίκιον· εἴτις δ' Αἰρετικὸς κάμη τίποτε ποῦτον, εἴτι καὶ αὐτὸν ἔδωκε διὰ τὰ ποιαῦτα, τὸ χαίει.

Τ Ι Τ Λ Ο Σ Ε'.

Περὶ Δανείων, καὶ Ἐνεχείρων τῶν μικρῶν κατὰ σοιχεῖον.

Τὸ χρέος καθολικώτερον εἶναι ἀπὸ τὸ δάνειον· διότι δάνειον λέγεται τὸ ἀπὸ τινος δόσεως, ἢ πληρωμῆς χρεωσέμενον, καὶ ἄλλο τί χρέος ἔξω ἀπὸ τῆτο, δάνειον δὲν ὀνομάζεται· χρέος δὲ καὶ αὐτὸ τὸ δάνειον, καὶ τὸ ἀπὸ λεγάτε, καὶ ἐκεῖνος ὅπως χρεωθεῖται ἀπὸ τιμίματος τινὸς πράγματος ὅπως ἐπελήθη, καὶ ἀπέμεινε ἀπλήρωτον, καὶ τὸ ἀπὸ διαθήκης χρεωσέμενον, καὶ κοντολογίης νὰ εἰπάμεν, τὸ ἀπὸ εἴτι αἰτίαν, καὶ ἀφορμῶν χρεωσέμενον, χρέος λέγεται.

Περὶ Ἀρχόντων.

Οἱ Ἀρχοντες εἰς τὰς Ἐπαρχίας ὅπῃ ἐξουσιάζουσιν, ἐμποδίζονται νὰ δανείζουσιν, καὶ νὰ δίδουσιν ἅπαντα μὲ διάφορον, καὶ νὰ κάμνουν πραγματείας, μάλιστα αὐτοὶ δανείζονται ἀπὸ ἄλλους μὲ διάφορον· οἱ δὲ ὑπερέχονται αὐτῶν καὶ δανείζουσι, καὶ διάφορον πέρνεσι.

Περὶ πῶν καρπῶν, ὅπῃ λαμβάνειν ἀπὸ τὰ ἐνέχειρα.

Οἱ καρποὶ ὅπῃ νὰ παρῶν ἀπὸ τὸ ἐνέχειρον φηρίζονται εἰς τὸ χρέος, καὶ αὐτὸν ὄρεθῶν ἴσια, λύεται ἢ κείσιν, καὶ ἐλδύθερεται ἐκ τῶν χρέων, καὶ ἀποδίδεται τὸ ἐνέχειρον· εἰ δὲ καὶ περιεσώσεν οἱ καρποὶ ἀπὸ τὸ χρέος, ἀποδίδονται ὅσοι περιεσώσεν.

Τῆς δέλης ἢ ῥόγα, καὶ ἐνοίκια πῶν σπητιῶν, ὅπῃ εἶναι ἐνέχειρα, φηρίζονται εἰς τὸ χρέος, καὶ εἰὰν συλλάσσονται περισσότερα ἀπὸ τὸ χρέος, λύεται τὸ χρέος, καὶ λαμβάνει τὰ τίποτέστε.

Οἱ καρποὶ τῶν χωραφίων φηρίζονται εἰς τὸ χρέος, καὶ ὄχι μόνον ὅσους ἔλαβον ὁ δανειστής, ἀλλὰ καὶ ὅσους ἐδωκε νὰ λάβῃ· εἰ δὲ καὶ ἔβλαψεν τὸ χωράφι, κείνεται καὶ περὶ τῆς.

Περὶ Ἀντιχρήσεως.

Εἰς ἐκεῖνος ὅπῃ δανείσει τινα, καὶ λάβῃ ἐνέχειρον σπῆτι διὰ νὰ κατοικήσῃ μέσα, αὐτὸν κάμῃ καὶ περισσότερον τὸ ἐνοίκιον τῶν σπητιῶν ἀπὸ τὸν νόμιμον τόκον, ὅμως δὲν λογίζεται πῶς πέρνει περισσότερον τόκον, ἀλλὰ πῶς ἐνοίκιασε τὸ σπῆτι ὀλιγώτερον· εἰ δὲ ἐνοικιάσῃ τὸ σπῆτι ἄλλα ἀνθρώπων, καὶ πέρνει τὸ ἐνοίκιον, τότε εἶτι πάρην περισσότερον ἀπὸ τὸν νόμιμον τόκον, φηρίζονται εἰς τὸ κεφάλαιον.

Περὶ Συμφωνίας ἐνεχείρου.

Κυρίως ἐνέχειρον λέγεται ἐκεῖνο ὅπῃ παραδοθῆν εἰς τὰς χεῖρας τῶν δανειστού, ἀλλὰ ἐκεῖνο ὅπῃ νὰ μὴ παραδοθῆν, μόνον νὰ συμφωνηθῆν, ὑποθήκη λέγεται.

Περὶ Πελήσεως ἐνεχείρου.

Εἰὰν λάβῃ κανεὶς ἐνέχειρον, καὶ συμφωνηθῆν περὶ τῆς, ὅτι αὐτὸν δὲν πληρώσῃ τὸ χρέος ἕως τὸν δεῖνα καιρὸν, νὰ πελῆ τὸ ἐνέχειρον, κατὰ τὴν συμφωνίαν ἄς γνή· εἰ δὲ καὶ δὲν ἐσυμφώνησαν ἔττι, καὶ περάσουν δύο χρόνοι ἀπὸ τὸν διατεταγμένον καιρὸν τῆς διοσίας, καὶ τὸ εἶπῃ τὸ Οἰκοκύριον μὲ μάρτυρας, ἔχει ἄδειαν νὰ τὸ πελῆσῃ.

Ὁ δανειστής ὅταν θέλῃ νὰ πελῆσῃ τὸ ἐνέχειρον, κάμνει χρεῖα νὰ τὸ ἐξδύρῃ καὶ ὁ χρεώστης, μήπως καὶ δουνηθῆν νὰ κάμῃ τρόπον νὰ τὸ ἐξαγοράσῃ, καὶ νὰ αποφασίσῃ πῶς θέλει νὰ τὸ πελῆσῃ· ὅμως αὐτὸν κάμῃ ζημίαν εἰς τὴν πάλισιν, νὰ ἰσιάζονται μὲ δικαιοκρασίαν.

Εἰς ἐκεῖνος ὅπῃ κρατεῖ ἐνέχειρον δὲν ὑπόκειται εἰς ἄλλα, διὰ τὸ δὲν δίδεται εἰς φυλακὴν.

Σχόλιον.

Ἐχοντας οἷας δανεισὰς διαφόρας, οἷας ἀπὸ τῶν δανεισὰς τὸν ἔστυρον εἰς τὴν κείσιν, καὶ τῶν ἐγύρωσε τὸ χρέος, καὶ μὴ ἔχοντας νὰ τὸ δώσῃ, τοῦ ἔδωκεν ἐνέχειρον, ἢτοι ἀμανέτι· καὶ ἀφ' ἑῶν ἔδωκεν ἐκεῖνος τὸ ἐνέχειρον, οἱ λοιποὶ δανεισὰι μαθόντες, ἐζήτησαν νὰ ἔμβουν εἰς τὰ πράγματα τῶν χρεώστων, καὶ νὰ τὰ λάβουν καὶ αὐτοὶ διὰ ἐνέχειρον, ὡσαύτως ὅπῃ κρυφίως τὰ ἔβαλον ἀμανέτι τῶν ἄλλων δανεισῶν· τάχα δυνάμει καὶ οἱ λοιποὶ δανεισὰι νὰ λαμβάνειν ἀπ' αὐτὸ τὸ ἐνέχειρον; ὄχι· διὰ τὸ ἐκεῖνος ὅπῃ ἐπῆρε τὸ ἀμανέτι, τὸ ἐπῆρε διὰ ἐδικλῶσε βεβαίωσιν μόνον εἰς τὸ ἐδικλῶσε τὸ χρέος, καὶ ὄχι διὰ ὅλων τῶν δανεισῶν τὸ χρέος νὰ τὸ φυλάττῃ· ὅτι ἐκεῖνος ὅπῃ νὰ πάρη ἀμανέτι διὰ τὸ χρέος ὅλων τῶν δανεισῶν νὰ τὸ φυλάττῃ, πρεπόντως ἐνάγεται ἀπὸ τῶν δανεισὰς νὰ φέρῃ τὰ πράγματα εἰς τὴν μέσῃ.

Εἴτε ὄξ ἀρχῆς, εἴτε καὶ ὕστερα συμφωνηθῆν διὰ τὴν πάλισιν τῶν ἐνεχείρου, εἴτε μὴ συμφωνηθῆν, καλῶς πελεῖ αὐτὸ ὁ δανειστής, καὶ κάμνει δέσποτον τὸν ἀγοραστῶν, πάρεξ μόνον αὐτὸν ἐσυμφωνηθῆν νὰ μὴ τὸ πελήσῃ, διότι ὁ δανειστής ὅπῃ τὸ πελήσει, κρίνεται διὰ κλέπτῃς.

Εἰὰν εἶπῃ ὁ δανειστής, ὅτι εἰὰν δὲν μὲ δώσῃ τὸ χρέος, ἕως εἰς τὸν δεῖνα καιρὸν, νὰ εἶμαι Αὐθιχῆς τῶν ἐνεχείρου, ἢτοι αὐτὸν συμφωνία δὲν πιαίνεται.

Εἰὰν συμφωνηθῆν νὰ πεληθῆν τὸ ἐνέχειρον, ὄχι μόνον διὰ τὸ κεφάλαιον, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν τόκων, καὶ διὰ τὰ ἐξοδα ὅπῃ ἔγιναν εἰς αὐτὸ, πελεῖται· διότι τὸ ἐνέχειρον ὅπῃ ἐβάλλῃ διὰ τὸ κεφάλαιον, χωρεῖ νὰ ἀμιληθῆν, ὑπόκειται καὶ διὰ τῶν τόκων.

Εἰς ἐκεῖνος ὅπῃ βάλῃ ἐξόν πρᾶγμα ἐνέχειρον, τῶν λόγων κάμνει πταίσῃ, καὶ ὄχι ἐκεῖνος ὅπῃ ἔχει τὸ ἐνέχειρον, τὸν δεσπότην δηλαδὴ καὶ ἀληθινὸν Οἰκοκύριον τῶν πρᾶγματος.

Εἰὰν συμφωνηθῆν ὁ χρεώστης, ὅτι αὐτὸν περάσῃ ὁ καιρὸς τῆς προθεσμίας αὐτῶν, καὶ δὲν δώσῃ τὸ χρέος, νὰ πελῆται τὸ ἐνέχειρον, δὲν ἐμποδίζει τὴν κείσιν τῶν ἐνεχείρου, ὅταν τὸ πελήσῃ ὁ δανειστής παρὰ τιμῆς.

Τὸ ἐνέχειρον ὅπῃ καταδικαθῆν κανεὶς εἰς κείσιν, νὰ τὸ πωλήσῃ, ἢ πείξῃ τὸ πελεῖ· εἰ δὲ καὶ δὲν ὄρεθῆν κανεὶς νὰ τὸ ἀγοράσῃ, ἢ μὲ τὸ νὰ δίδῃν ὀλίγῃ τιμῇ, εἰὰν θελήσῃ αὐτὸς ὅπῃ τὸ ἔχει, νὰ τὸ ἀυγατίσῃ καὶ νὰ τὸ πάρη, ἔχει ἄδειαν νὰ τὸ κάμῃ καὶ τῆτο ὡσαύτως οἷας ἐξόνος.

Δυνάται ὁ δανειστής ὅπῃ κρατεῖ ἐνέχειρον τινὸς χρεώστων, νὰ τὸ δώσῃ καὶ αὐτὸς ἄλλων δανεισῶν ἐνέχειρον πάλιν, πλὴν διὰ τὸς τιμῇ, διὰ ὅσῃ τὸ κρατεῖ καὶ αὐτὸς.

Περὶ πῶν Τυχηρῶν εἰς τὰ ἐνέχειρα.

Ὅσα τύχει καὶ συνέβῃν εἰς τὸ ἐνέχειρον, τόσον διὰ βλάβῃν, ἄσον καὶ διὰ κέρδος, εἰς τὸν χρεώσῃν βλέπειν.

Ἐδαιείθη οἷας ἀπὸ λόγων Φλωρία φ'. μὲ ἔδωκεν ἐνέχειρον σκῶν ἀσιμῆν, καὶ μὲ τὸ νὰ τὸ χρεισθῆν, ἐζήτησε νὰ τὰ πάρη, καὶ ὕστερα ἐζήτησε νὰ τὰ πελήσῃ, καὶ τῶν ἔδωκεν θέλημα νὰ τὰ πελήσῃ· ὕστερα ἢ-
θῆ.

Θέλησα ἐγὼ νὰ τὰ ἀγοράσω διὰ ὅσα τὰ ἀγόρασαν ἄλλοι· καὶ λέγει ὁ νόμος, δὲν ἡμπορῶ νὰ τὸ κάμω τῆτο, μίαν φορὰν ὅπῃ ἔδωκα θέλημα νὰ τὰ πελήσῃ, ὅτι ἔξέπεσον ἀπὸ τὸ δίκαιον ὅπῃ εἶχον εἰς τὸ ἐνέχειρον· καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ τὰ ἀγόρασε, τὰ ἔχει καλῶς ἀγορασμένα, καὶ ἐγὼ τὸν χρεώσω ζῆτῶ διὰ τὸ χρέος τῶ.

Ὅσα κατὰ τύχην σωθέντα εἰς τὰ ἀμανέτια, εἰς τὸν χρεώσω εἶναι· καὶ ἀνίσως τινὰς δανείσῃ ἄλλον τινὰ, καὶ λάβῃ ἀπ' ἐκεῖνον ἀμανέτια, καὶ ὕστερα κατὰ τύχην σωθέντα, καὶ χαθῶν τ' ἀμανέτια, ὁ δανειστής ὅχι μόνον δὲν ζημιώνεται τίποτε διατὶ τῶ ἐχάθη τὸ ἀμανέτι, ἀλλὰ καὶ τὸ χρέος τὸ λαμβάνει τέλειον μὲ τὸ διάφορόν τῶ, χωρὶς νὰ χάσῃ εἷνα ἄσπαρον· ὅμως ἔχει χρέος ὁ δανειστής νὰ μὴ κάμῃ κἀνένα δόλον εἰς τὸ ἀμανέτι, μήτε νὰ τὸ μεταχειριθῆ εἰς ἄλλο τίποτε, ἔξω ἀπὸ ὅ,τι ἐσυμφώνησε μὲ τὸν χρεώσω.

Ὡσαυτὰ τυχηρὰ ὁ δανειστής δὲν ἀποκρίνεται, ἔτσι πρέπει νὰ τὰ φυλάττῃ ὅσον δύναται χωρὶς δόλον, καὶ φασυμίαν.

Ἐὰν ὁ δανειστής χάσῃ τὸ ἐνέχειρον, καὶ δὲν εἶναι ἀπὸ λόγου τῶ ἢ ἀφορμῆς, καὶ ἢ αἰτία ὅπῃ ἐχάθη, δὲν ἐγκαλεῖται διὰ τῆτο· ὅμως κάμνει χρεῖα νὰ ἀποδείξῃ πῶς τὸ ἔχασε· διότι τὰ τυχηρὰ ὅπῃ τύχουν καὶ πάθῃν τίποτε τὰ ἐνέχειρα, κινδυνεύει νὰ ζημιωθῆ ὁ δανειστής, ἀλλὰ ἀν' τύχην καὶ χαθῆ τὸ πρᾶγμα, δύναται νὰ ζητῆ τὸ χρεωσέμενον, εἰ δὲ ἐσυμφώνησαν μεταξύ τῶς, ὅτι ἢ ἀπώλεια τῶ ἐνέχειρων νὰ ἐλυθέρωσῃ τὸν χρεώσω ἀπὸ τὸ χρέος, ἢ τοιαύτη συμφωνία ἔχει τὸ κύρος, καὶ τὸ βέβαιον.

Ἀνίσως τινὰς δανείσῃ καὶ πάρῃ ἀμανέτι, καὶ τὸ μεταχειριθῆ εἰς χρεῖα τῶ χωρὶς γνώμην τῶ χρεώσω, καὶ ἀπὸ ἐκεῖνῶ τὴν ἀφορμῶν συμβῆ κάμνῃ βλάβη εἰς τὸ ἀμανέτι, ἢ χαθῆ παντελῶς, ὅ,τι πάθῃ τὸ ἀμανέτι, ὁ δανειστής ζημιώνεται, καὶ ὅχι ὁ χρεώσω.

Ἐὰν θελήσῃ κανεὶς δανειστής καὶ δώσῃ τὸ ἐνέχειρον ὀπίσω, τῆτο δὲν συγχαρεῖ τὸ χρέος, πάρεξ αὐτὸ εἶναι συμφωνία τέτοια καὶ συωρέσκεια διὰ ἕνα μέρος.

Ὅποιος πάρει πολλὰ πρᾶγματα ἀμανέτι, ἐὰν δὲν πληρωθῆ ὅλον τὸ χρέος, δὲν ἀναγκάζεται νὰ ἐλυθέρωσῃ κἀνένα ἀπ' αὐτὰ.

Περὶ Ὑποθηκῶν Πραγμάτων.

Ὑποθήκη εἶναι ἐκεῖνο τὸ ἀμανέτι, ὅπῃ τὸ ἔχει ὁ χρεώσω εἰς χεῖρας τῶ, ὅμως τὸ γράφει εἰς τὴν ὁμολογίαν ὅπῃ δίδει εἰς χεῖρας τῶ δανειστῶ ἐνέχειρον ἕως ὅπῃ νὰ τῶ πληρώσῃ τὸ χρέος· ἐνέχειρον δὲ εἶναι ἐκεῖνο ὅπῃ δίδεται εἰς τὰ χεῖρα τῶ δανειστῶ διὰ τὸ χρέος, καὶ τὸ ἔχει ὁ δανειστής ἕως ὅπῃ νὰ λάβῃ τὸ χρέος, καὶ μὲ κοινὸν ὄνομα τόσον τὰ ἕνα ὅσον καὶ τὸ ἄλλο, δηλαδή, καὶ ἐκεῖνο ὅπου δίδεται, καὶ ἐκεῖνο ὅπῃ ὑποτίθεται διὰ τὸ χρέος, ἐνέχειρον λέγεται.

Ὁ δανειστής ὅπου ἔλαβεν ἀμανέτι χωράφια, ἢ σπήτια, ἢ ζῆμια ὅπῃ γένη εἰς τὰ δένδρα, καὶ ὁ χαλασμός τῶν σπητίων ὅπου γένη, ἀπὸ λόγου τῶ ἔχει καὶ ἀποκρίνεται· καὶ ἐὰν κατὰ δόλον, ἢ πταῖσμα ἔκαμε τὸ πρᾶγ-

πρᾶγμα ὅπου εἶχεν ἀμανέτι ἀχαμνότερον, ἀναγκάζεται διὰ τῆτο νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ πρᾶγμα τοιοῦτον, καθὼς ἦτον ὅταν τὸ ἔλαβεν ἀμανέτι· ὅμως οὔτε ὁ δανειστής ἐμποδίζεται νὰ ζητῆ τὰ ὅσα ἔξωδίασεν εἰς αὐτὰ, ἀναγκαῖα δαπανήματα.

Τὰ πρᾶγματα ὅπου βαλθῶν ἐνέχειρον, ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ πρόσωπον ὅπου τὰ ἔδωκεν, τὰ ζητῶσι, διότι δὲν ἔχει ἔξουσίαν ὁ δανειστής νὰ ἀποξενώσῃ τὰ πρᾶγματα τῶ χρεώσω χωρὶς συμφωνία, καὶ προσάξεως Αὐθεντικῆς, τῆτες νὰ πελήσῃ ἐκεῖνα ὅπου τῶ ἔδωκε διὰ ἐνέχειρον, εἰς τὸ νὰ σέκεν, ἕως ἢ νὰ ἔλθῃ ὁ διατεταγμένος καιρὸς νὰ πληρωθῆ τὸ χρέος.

Ἐὰν καὶ τὸ σπήτι ὅπου βαλθῆ ἀμανέτι, καὶ ἀγοράσῃ κανεὶς τὸν τόπον, καὶ κτίσῃ σπήτι, τὸ κτίσμα ὑπόκειται εἰς τὸν πρῶτον Οἰκοκύριον· ἐκεῖνος ὅμως ὅπῃ μὲ καλὴν πίσιν τὸ ἀγόρασε, δὲν ἀναγκάζεται τὸ καδῶσῃ, ἐὰν δὲν πάρῃ τὰ ἔξοδα ὅλα σῶα, καὶ ἀνελεῖπῃ.

Ἐὰν βάλῃ κανεὶς πρᾶγμα ξένον ἀμανέτι, καὶ εἰς τὸ ὕστερον τὸ ἀγοράσῃ, καὶ γένη κύριος Οἰκοκύριος, δὲν φαίνεται ἀπὸ τῆτο πῶς νὰ τὸ ἔξουσιάζῃ καὶ ὁ δανειστής περαιοτέρον, καὶ νὰ τὸν ἀναγκάζῃ νὰ τὸ πάρῃ εἰς τὸ χρέος.

Ἐὰν ἔχη κανεὶς τίποτε πρᾶγμα ἀμανέτι, καὶ θέλει νὰ τὸ πελήσῃ, προτιμᾶται ἐκεῖνος ὅπου ἔχει τὸ ἐνέχειρον, καὶ ὁ κληρονόμος.

Κάποιος ὀνομαζόμενος Μέλιος ἐχρεωσοῦσε, καὶ τῶ ἐπῆραν μερικὰ ἀπὸ τὰ κτήματά τῶ, καὶ τὰ ἐπούλησαν διὰ τὸ χρέος, καὶ ὕστερα ἐκίνησε κείσιν, ὅτι κακῶς ἐτιμήθησαν τὰ κτήματά τῶ. Ὁ Μάγιστρος ἀποφάσισε νὰ δώσῃ τὸ χρέος, καὶ νὰ πάρῃ τὰ κτήματά τῶ· καὶ ἔτσι ἐζήτησε προθεσμίαν, καὶ τῶ ἔδόθη ὕστερα ἀπὸ τὴν πούλησιν τῶ πραγμάτων τῶ μῶες ἕξ· καὶ εἰ μὲν ἀπεράσεν οἱ ἕξ μῶες, καὶ δὲν τὰ πληρώσῃ, νὰ ξεπότη ἀπὸ τὰ κτήματά τῶ, καὶ ὁ ἀντίδικος αὐτῶ νὰ τὰ κυριεύῃ.

Ἐὰν ἔχη κανεὶς ἐνέχειρον ὅπου τὸ τρώγει πολλοὺς χρόνους, δὲν ἡμπορεῖ ἀπὸ τοῦτο νὰ τὸ κυριεύσῃ παντελῶς.

Ὁ δανειστής, καὶ ὁ κληρονόμος αὐτοῦ δὲν ἔχον δίκαιον ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν νὰ μὴ δώσουν τὸ ἐνέχειρον, ὡσαν πληρωθῆ τὸ χρέος, τῆτες εἰάν περάσουν καὶ τριάκοντα χρόνοι.

Εἶναι καὶ ἐνέχειρα, καὶ ὑποθήκαι ὅπου γίνονται σιωπηρῶς· διότι ἐκεῖνος ὅπου δανείσῃ εἰς ἀνακαινουργασίαν σπητίου, ἢ μὲ τὸν λόγον τοῦ Οἰκοκύριου κάμῃ τὰ ἔξοδα, ἔχει τὸ σπήτι ὑποκείμενον εἰς τὴν ἔξουσίαν τῶ, καὶ νικᾷ τοὺς ἄλλους δανειστὰς, ἂν θελήσῃ νὰ πάρῃ τὸ τοιοῦτον σπήτι εἰς πληρωμῶν τοῦ χρέους, ὅπου τοῦ χρεωσεί.

Περὶ Προτιμήσεως Δανείου.

Ἐὰν εἰς δύο δανειστὰς βαλθῆ διὰ ἀμανέτι ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἐν μιᾷ καὶ τῆ αὐτῆ ἡμέρᾳ, αἱ ὥραι ὅπου ἐπρόλαβον, ἢ ἔλειψαν, δὲν κάμνουν προτίμησιν τινός, μόνον ὑπόκειται καὶ εἰς τοὺς δύο κατὰ τὴν ποσότητα τοῦ χρέους.

Ἐὰν δανείσῃ κανεὶς τινὰ, καὶ ὕστερα τὸν δανείσω καὶ ἐγὼ νὰ πηγαίνῃ εἰς

εἰς κἀμίαν Πανήγυριν νὰ πάρῃ πραγματείαν, ἢ γυρίζοντας ἀπὸ τὴν πραγματείαν ἐκείνης τῆς Πανηγύρεως, ἐκεῖνος ὅπου ἔδανείδῃ ἀπέδανε· νικῶ ἐγὼ εἰς τὸ φορτίον ὅπου ἔκαμν εἰς τὴν Πανήγυριν, ὅτι δι' αὐτὸ τὸν ἔδανεισα.

Ἰξόρυε καθόλου, ὅτι κάθε δανειστῆς, ἢ προσωπικὸς εἶναι, ἢ ἐνυπόθηκος, ἢ προσωπικὸς μὲν εἶναι ἐκεῖνος ὅπου δανείζει τινὰ χωρὶς ἐνέχειρον, ἢ ὑποθήκῃ, ἢ ἔχει μοναχὸν τὸ πρόσωπον τοῦ χρεώστου ὑποκείμενον εἰς αὐτὸν, ἀμὴ ὅχι καὶ τὰ πράγματά του· ἐνυπόθηκος δὲ εἶναι ἐκεῖνος ὅπου ἔλαβεν ὑποθήκῃ, ἢ σπῆτι, ἢ ἄλλο πρᾶγμα, καὶ εἶναι ἰσχυρότερος ἀπὸ τὸν προσωπικὸν, ὡσαν ὅπου ἔχει καὶ τὰ ἀμανέτια διὰ τὸ χρέος.

Ῥωμαϊκόν.

Εἰς τὰς προσωπικὰς κρίσεις, εἰάν ὁ ὕπερος δανειστῆς ἀπολάβῃ τὰ ὅσα ἔδανεισε, καὶ περάσουν τρεῖς χρόνοι, καὶ τὸ ἰξόρυ ὁ πρῶτος δανειστῆς, καὶ δὲν εἶπῃ τίποτε, δὲν δύναται πλέον νὰ κερδῇ μετ' ἐκεῖνον ὅπου τὰ ἐπῆρε.

Ῥωμαϊκόν.

Εκεῖνος ὅπῃ πάρῃ τὸ χρέος τε, ἀποσομῶνει τὸν ὑποθήκην, διότι οἱ νόμοι εἶναι διὰ ἐκεῖνος ὅπῃ ἀγρυπνοῦν, καὶ ὅχι διὰ ἐκεῖνος ὅπῃ βαρυκοιμῶνται.

Ῥωμαϊκόν.

Ὅτι εἰὰ βάλῃ κανεὶς εἴα καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἀμανέτι, πρῶτον εἰς δανειστῶν, καὶ ὕστερα εἰς Αὐθουτεῖαν, καὶ ὕστερα πάλιν τὸ δῶσθι φοροῖκα, φοροτιμάται ἢ φοροῖκα καὶ ἀπὸ τῶν Αὐθουτεῖαν, μὲ τὸ νὰ φοροτιμάται ἀπὸ τῆς πρώτης δανειστῆς, οἱ ὅποιοι εἶναι φοροτιμώτεροι καὶ τῆς Αὐθουτεῖας.

Ῥωμαϊκόν.

Οἱ ὑποθήκην δανειστῆς ἀπὸ τῶν φοροῖκα ὅπῃ νὰ τάξῃ κανεὶς νὰ δῶσθι τῆς Ουγατρὸς τε, φοροτιμῶνται.

Ῥωμαϊκόν.

Εἰς τῶν ἀγοραπλησίαν, καὶ εἰς τῶν προτίμησιν αὐτῆς, δὲν σοχαζόμεθα τὸν χρόνον ὅπῃ παραδίδονται τὰ πράγματα, ἢ ἡ τιμὴ αὐτῶν, ἀλλὰ τὸν χρόνον τῆς ἀγοραπλησίας.

Ῥωμαϊκόν.

Εἰς ἐκεῖνος τῆς τόπες ὅπῃ λαμβάνει τινὰς τῶν ὑποθήκῃ, καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ τελειώσῃ τὸ παζάρι, καθὼς γίνεται καὶ εἰς τῶν προῖκα, εἰς τὰ ποιαῦτα δὲν προσέχομεν εἰς τὸ μέτρον τῆς πληρωμῆς τῆς τιμῆς, ἀλλὰ λέγομεν νὰ εἶναι βέβαιον τὸ σωμαλάγμα ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀρχῶν ὅπῃ

πῆ ἔγινον· εἰς ἐκεῖνος δὲ τῆς τόπες ὅπῃ μὲ γινώσκω καὶ τῶν δύο συμφωνεῖται νὰ τελειωθῇ, καὶ νὰ πληρωθῇ τὸ παζάρι, ἢ ὅχι· εἰς τὰ ποιαῦτα προσέχομεν τὸ μέτρον τῆς πληρωμῆς τῆς τιμῆς, καὶ ὅχι τῶν ἀρχῶν τῆς σωμαλάγματος.

Εἰάν ὁ προθήκην δανειστῆς ἔχη ὑποθήκῃ ὅλα τὰ ὑπάρχοντα τῆς χρεώστου, καλλίτερον εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνον ὅπῃ ἔλαβεν ὕπερον ἀπὸ αὐτὸν μερικὴν ὑποθήκῃ, ἢτοι εἴα πρᾶγμα μόνον τῆς χρεώστου· καὶ εἴτις ἀγοράσῃ ἀπὸ τὸν πρῶτον δανειστῶν, δὲν φοβάται νὰ περαχθῇ ἀπὸ τὸν δεύτερον δανειστῶν διὰ τῆτο· εἰ δὲ καὶ εἰς πολλὰς δανειστῆς ἐβάλλῃσαν τὰ αὐτὰ πράγματα ἐνέχειρα εἰς διαφόρους καιρὸς· ὅμως εἰάν ἀπὸ τὰ πράγματα αὐτὰ ἀγοράσῃ ἀπὸ εἴα ἀπὸ τῆς δανειστῆς χωράφι, καὶ τὸ βάλῃ ξεχωριστὰ ὑποθήκῃ εἰς τινὰ, καλλίτερος εἶναι ἐπέτος ἀπὸ ὅλης ἐκεῖνος, ὅπῃ ἔχεν μετοχῶν εἰς τὸ χωράφι αὐτό.

Ῥωμαϊκόν.

Εἰάν τις χρεωστῆς τῆς δανειστῆς, καὶ δὲν ἔχει νὰ τῆς πληρώσῃ, καὶ τῆς πέσῃ τίποτε κληρονομία, ἢ λεγάτον, καὶ δὲν θέλει νὰ τὸ πάρῃ, δὲν βιάζεται ἀπὸ τῆς δανειστῆς διὰ νὰ τὸ πάρῃ, διότι δὲν χάνει τίποτε ἀπὸ τὰ ἐδικά τε· διότι ἐκεῖνος μόνον χρεωστῆς νὰ πληρώσῃ, ὅπῃ ἔχει τὸ πρᾶγμα ἐδικόν τε, καὶ ἔξαποκτᾷ ἐκεῖνο ὅπῃ ἔχει· ἀμὴ ἢ κληρονομία, καὶ τὸ λεγάτον δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα τῆς χρεώστου, ἀλλὰ τῆς ἠλθῆν ἀπὸ φιλοτιμίαν, καὶ αὐτὸν τὸν χρεώστου, ἀναγκάζεται πάλιν νὰ τῆς δῶσθι εἰς τῆς δανειστῆς. Πρεπόντως λοιπὸν ὁ νόμος δὲν ἀναγκάζει αὐτὸν χωρὶς τὸ θέλημά τε, νὰ λάβῃ τῶν κληρονομίαν, ἢ τὸ λεγάτον· διατὶ καλλίτερον τὸ λογιάζει νὰ τῆς κερδῆσθι ἐκεῖνος ὅπῃ μέλλει νὰ τῆς κάμῃ τῶν χρεῶν, παρά νὰ τῆς πάρῃ διὰ τῆς δανειστῆς, καὶ νὰ μὴ ἔχη κἀμίαν ἀφέλειαν ἐκεῖνος, ὅπῃ νὰ τῆς κάμῃ τῶν χρεῶν.

Εἰάν τὸ ἐνέχειρον πληρῆσθι ὁ πρῶτος δανειστῆς εἰς τὸν δεύτερον, τίποτε δὲν ἀκολουθεῖ· εἰ δὲ ὁ χρεώστου τὸ ἔδωκεν εἰς προτίμησιν τῆς πρώτης, αὐτὸν ἐπέλησε, δύναται νὰ τὸ πάρῃ ὁ δεύτερος, ὅμως κάμνει χρεῖα νὰ πάρῃ καὶ τὸ χρέος.

Εκεῖνος ὅπῃ δανείσῃ τινὰ νὰ ἀνακαινίσῃ τὸ σπῆτι τε, προτιμᾶται ἀπὸ τῆς ἄλλης δανειστῆς.

Σχόλιον.

Σημείωσαι, ὅτι εἰς τῆς προσωπικῆς δανειστῆς εἶναι διαφορὰ, ἄλλοι μὲν ἀπὸ αὐτῆς ἔχουσι προνόμιον, καὶ ἄλλοι ὅχι· καὶ ἐκεῖνοι ὅπῃ ἔχουσι προνόμιον εἶναι δεύτεροι ἀπὸ τῆς ἐνυπόθηκῆς, καὶ νικῶσιν ἐκεῖνος ὅπῃ δὲν ἔχεν ὑποθήκῃ· εἶναι δὲ ἐκεῖνοι ὅπῃ ἔχεν τὸ προνόμιον, καὶ ἄλλοι τινες· ὅμως δὲ καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ νὰ δανείσῃ εἰς ἀνακαινίσθιν Οἴκου, ὡς ἐπὶ παραδείγματος· ὁ Πέτρος εἶχε σπῆτι, καὶ ἠθέλε νὰ πέσῃ, καὶ παρεκάλεσε τὸν Παῦλον νὰ τὸν δανείσῃ, καὶ καταπεισθεὶς ὁ Παῦλος τὸν ἔδανεισε μὲ τέτοιαν συμφωνίαν, ὅσα τὸν δανείσῃ νὰ τῆς ἐξοδιάσῃ εἰς τὸ νὰ φτιάσῃ τὸ σπῆτι τε, τὸ ὅποιον καὶ τὸ ἔκαμν ὁ Πέτρος· ὕπερον ὁ Παῦλος

ἐγύρθη τὰ δανεικὰ ὅπῃ ἔδωκε τῷ Πέτρῳ· τὸ ἔμαθον καὶ ἄλλοι προσωποκοὶ δανεισαί, καὶ ἐγύρθη καὶ ἐκεῖνοι τὰ δανεικὰ ὅπῃ ἔδωκαν τῷ Πέτρῳ χωρὶς κανένα προνόμιον, ἀλλὰ μόνον ἀπλῶς, ἐπροτιμήθη ὁ Παῦλος καὶ ἐπληρώθη τὰ ἅπαντα ἀπὸ τὸ σπῆτι, καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόμειναν, ἀν εὔρησαν νὰ πληρωθῶν ἀπὸ ἄλλα πράγματα τῷ Πέτρῳ.

Ἐὰν βάλω εἰς ἐσθία τὰ ὑπάρχοντά μου ἀμανέτι, καὶ εἰς ἄλλον βάλω τὸν ἀγρὸν τῷ Πέτρῳ, ἐὰν γνήθῃ ὑσερον ἐδικός μου, κείνεθε οἱ δύο, ὅτι ἀγοράσθῃ ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά μου· καὶ ὁ μὲν πρῶτος γυροῖ νὰ δικαιωθῇ, λέγωντας πῶς μὲ εἶχον ὅλα τὰ ὑπάρχοντα ἀμανέτι· ὁ δῶτερος δέ, πῶς τῆτο ξεχωριστὰ τὸ ἔβαλον εἰς τῷ λόγῳ μου· ὅμως δὲν ἔχει νὰ κάμη τίποτε οἱ πρῶτος, ἔσωντας καὶ νὰ τὸν ἀποκήσω ὑσερα τὸν ἀγρὸν.

Ἐὰν γράψω καὶ δώσω τῇ θυγατρὶ μου προῖκα εἰς βλάβῳ τῆς δανεισῶν, ζητεῖται ἡ θυγάτηρ νὰ ἀναχωρήσῃ τὴν ἀγωγὴν τῆς προικῆς.

Σχόλιον.

Πέτρος τίς ἔχωντας δανεισὰς διαφόρους, καὶ θέλωντας νὰ βλάβῃ αὐτὰς, ὑπαῖδρυσσε τὴν θυγατέρα τε ὅπῃ ἦτον αὐτεξουσία, καὶ ἔδωκε τῷ Γαμβρῶ αὐτῆ προῖκα διὰ τὴν θυγατέρα τε, καὶ ὁ Γαμβρός τε δὲν ἔδωκε τὸν δόλον, καὶ δίδωντας τὴν προῖκα, ὀλιγόδωκε τὴν περιουσίαν του· οἱ δὲ δανεισαὶ βλέποντες ταῦτα, κινῶσι κατὰ τῆς θυγατρὸς τὴν ἀπραξίαν, καὶ βιάζουσιν αὐτὴν νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς αὐτὰς τὴν ἀγωγὴν τῆς προικῆς ὅπῃ ἀπέκτισεν αὐτῇ, καὶ λαβόντες αὐτὴν κινῶσι τὴν ἀγωγὴν, καὶ ἔσωντας καὶ νὰ λυθῇ ὁ γάμος, ζητοῦσι τὴν προῖκα· ὑπόθεσαι δὲ ὅτι ὁ Παῦλος ὅταν ἔδωκε τὴν προῖκα, δὲν ἐζήτησε νὰ ἀντιστρέψῃ τὴν προῖκα, ἀλλὰ μόνον νὰ τὴν δώσῃ.

Ἀπὸ ἐκεῖνες, εἰς τὰς ὁποῖας δίδεται ἡ ἀποθήκη, προτιμᾶται ἐκεῖνος ὅπῃ λάβει τὸ ἐνέχειρον, καὶ ὁ κληρονόμος του.

Ἡ διάταξις τῆς νόμου λέγει, ὅτι κἂν εἰς προῖκα θυγατρὸς του κανεῖς πράγμα δώσῃ, ὅπῃ εἶχε προθεσμίαν μὲ τὰς δανεισὰς, ὅτι ἐὰν δὲν δώσῃ τὸ χρέος ἕως τὸν δεῖνα καιρὸν, νὰ πέρνῃ τὸ πράγμα, δύνανται οἱ δανεισαὶ νὰ κείνωνται μὲ ἐκεῖνες ὅπῃ τὸ ἐπῆραν.

Ἐὰν οἱ δανεισαὶ εἶναι ἐτοιμοὶ νὰ λάβω τὰ πράγματα τῶν χρεώσων, προτιμᾶται οἱ συγγενεῖς, ἀν εἶναι πλούσιοι, καὶ δύνονται νὰ τὰ ἀγοράσω.

Εἰς τὰς προσωπικὰς ἀγωγὰς, ἐκεῖνοι ὅπῃ δανείσω τινὰ διὰ νὰ δώσῃ ἄλλας δανεισὰς, εἰς τὸν τρόπον ἐκείνων σεβαίνου.

Ἐὰν μὲ τὸ θέλημα τῶν πρώτων δανειστῶν βαλθῇ εἰς ἄλλον ἀμανέτι τὸ πράγμα ὅπῃ εἶχον ἐκεῖνος προήτερα, προτιμᾶται ὁ δῶτερος.

Δανεισὴς εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἀπὸ πάσης λογῆς αἰτίας χωρὶς τινὸς παραγραφῆς παντοτεικῆς, χρεωσέμενος πολιτικῶς, ἢ ἡγεμονικῶς, καὶ ὄχι φυσικῶς.

Σχόλιον.

Τὸ ὄνομα δανεισῆς, καὶ χρεώσῆς ἢ σωήθεια, καὶ ἡ γλῶσσα τῶν πολλῶν ἀνθρώπων ταῖς περισσότεραις φοραῖς τὸ πέρνει καὶ διὰ ἐκεῖνες ὅπῃ δανείζου,

ζου, καὶ διὰ ἐκεῖνες ὅπῃ διυερίζονται. Τῆτο λοιπὸν ἰξούρωτας ὁ Νομοθέτης διδάσκει, καὶ λέγει, ὅτι ἂς ἰξούρη κατ' ἑνας ὅπῃ ἰξούρη τὰς νόμους, ὅτι ὄχι μοναχὰ ἐκεῖνοι ὅπῃ δανείζου λέγονται δανεισαί, ἀλλὰ καὶ πᾶς ἀνθρώπος ὅπῃ τῶν χρεωσῶν ἀπὸ πάσης λογῆς αἰτίας, οἷον τιμὴν ἀπὸ πράγματος ὅπῃ ἐπελήθη, ἀπὸ ἐνοίκιον, ἀπὸ ὑποχρέσεως, ἢ ὁμολογίας τινὸς ἀνθρώπου, καὶ ἀπὸ τιμωρίας, ἀν τύχη τινὸς, ἢ ὑβρισίας, ἀπὸ κλεψίων ὀλισμένῳ, ἀπὸ τιμωρίας νόμων, καὶ ἐκεῖνος δανεισὴς λέγεται, καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ τῶν χρεωσῶν ὅπῃ ὀλισμένῳ ἀπὸ πάσης λογῆς αἰτίας χρεώσῆς ὀνομάζεται· τὸ πάρεξ δὲ ἀυγατίζει, ὅτι ἐκεῖνος εἶναι καὶ λέγεται δανεισὴς, ὅπῃ τῶν χρεωσῶν χωρὶς τινὸς παραγραφῆς, τῆσιν ὅπῃ δὲν εἶναι δυνατὸς νὰ ἀποδιώχθῃ διὰ παραγραφῆς. Τί δὲ εἶναι ἡ παραγραφῆ; ἀκυσσον· οἱ λ'. χρόνοι εἶναι χωρὶς ἀμφιβολίαν· ὅταν λοιπὸν δανείσω κανένα φλωρία, καὶ ἀπεράσω οἱ λ'. χρόνοι, τὰ μὴν ἐνοχλήσω ὀλοτελῶς τὸν χρεώσῳ δι' αὐτὰ, ἔπε διάφορον νὰ λάβω (διατί τὸ διάφορον ὅταν τὸ πέρνει τινὰς, κόπτει τὴν διορίαν τῶν χρόνων λ'. χρόνων) ἔπε ἄλλο τίποτε νὰ κάμω δηλωτικόν, πῶς τῶν νὰ ἐγύρθη, ἀλλὰ νὰ σιωπήσω τελείως ὅλας λ'. χρόνους· ἀνίσως καὶ ὑσερα ἀπὸ τῶν λ'. χρόνους ζητήσω, δὲν κάμω τίποτε, ὅτι μὲ νικᾷ ὁ χρεώσῆς μὲ τὴν παραγραφῆν, λέγωντας σὲ ἐνίκησα τὸσον καιρὸν ὅπῃ δὲν μὲ ἐζήτησες, καὶ ἀπὸ τῶρα καὶ ἐμπρός δὲν σὲ χρεωσῶ τίποτε, ὅτι ἀν σὲ ἐχρεώσῃ, δὲν ἐσιώπῃς τὸσον καιρὸν, καὶ λέγει καλά· καὶ ὄχι μόνον εἰς τὸ δανείον εἶναι αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ εἰς κάθε ὑπόχρεσιν, καὶ εἰς κάθε ἄλλης λογῆς προσωπικῆν ἀγωγὴν, ἔχει τὸσον ἢ διυεκῆς παραγραφῆ, ἢτοι οἱ λ'. χρόνοι, καὶ ἀνίσως καὶ δώσω τινὸς φλωρία, ἢ προῖκα, ἢ ἄλλο τι πράγμα, καὶ ἀν εἰ τὰ δώσω, ἀπεράσω οἱ λ'. χρόνοι, καὶ δὲν εἰπῶ τίποτε, ἢ νὰ κάμω τινὰ ἐνόχλησιν, ἀποδιώκομαι μὲ ταῦτῳ τὴν διυεκῆ παραγραφῆν, ἢτοι τῶν λ'. χρόνους· καὶ ὁ μὲν Νομοθέτης λέγωντας χωρὶς διυεκῆς παραγραφῆς, ἢτοι τῶν λ'. χρόνους, ἐφανέρωσεν ἐκεῖνες τὰς δανεισὰς ὅπῃ διυεκῆς ἀπὸ ταύτης, ἢτοι ὅσας δανείζου, ἢ λαμβάνου ὑποχρέσεις, καὶ ἀπὸ ἄλλας ἀγωγὰς ὅπῃ περιλείονται μὲ τῶν λ'. χρόνους, σὺ δὲ γνωρίζωντας καλῶς, μὴ νοῆς ἕως μοναχῆς τῆς διυεκῆς παραγραφῆς, ἀλλ' ἐτζι λέγε κατ' ὄλῳ· ὅτι δανεισὴς εἶναι ὁ ἀπὸ πάσης λογῆς αἰτίας χωρὶς τινὸς παραγραφῆς χρεωσέμενος· ὅτι πολλοὶ δανεισαὶ ὅπῃ ἀποδιώκονται καὶ μὲ ἄλλας παραγραφὰς, οἷον ἐκεῖνος ὅπῃ τῶν χρεωσῶν ἀπὸ ὑβρισίαν, κλείεται εἰς δύο χρόνους, καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ ἀφίνει τὸ χρέος ἀποδιώκεται μὲ τὴν παραγραφῆν τῆς συμφωνίας, καὶ ἄλλοι μὲ ἄλλας παραγραφὰς, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι εἰς λ'. χρόνους· ἀμὴ ἀνίσως καὶ θέλης νὰ συμφωνήσῃς μὲ τὰ ῥήματα τῶν Νομοθέτων, διὰ νὰ φέρῃς αὐτὰ καλῶς εἰς κάθε δανεισῳ, διυεκῆ παραγραφῆν λέγε, ὄχι τῶν λ'. χρόνους, ἀλλὰ κάθε παραγραφῆν ὅπῃ παύει πάντοτε τὸν ἀντίδικον, καὶ ὅπῃ ἐκβάλλει τὴν δίκην παντελῶς, καὶ ὄχι ἀπόσκαυρα· οἷον ἀνίσως καὶ μὲ χρεωσῆ τινὰς, καὶ συμφωνήσω νὰ λάβω τὸ χρέος ὑσερα ἀπὸ δύο μιλίας ἢ ἀν γνήθῃ τῆτο, ἀποδιώκομαι μὲ παραγραφῆν ἀπόσκαυρον, καὶ ὄχι παντοτεικῆν, δηλαδὴ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἀποδιώκομαι νὰ μὴ κινήσω ἀγωγὴν πλέον.

πλέον· διατί ἀφ' ἑ ἀπεράσεν οἱ δύο μῶες, ἢ γούη τὸ παῖγμα ὅπερ ἐσυμφωνήσαμεν, δὲ εἶμαι δανειστής· προπότερα δὲ ἀπὸ ἐκεῖνα εἶμαι δανειστής, ἢ καλῶς, ἢ δικαίως κινῶ ἀγωγῶν. Ἐκεῖνος ὅπερ τῆ χρεωστῶν, ἢ ἀποδιώκεται μὲ τῶ παντοτεινῶ παραγραφῆν, οἷον τῆς τῆ χρόνου, ἢ τῆς συγχωρήσεως, ἢ τῆς διαλλαγῆς, ἢ μὲ τὰς ὁμοίας, ἢ πολιτικῶς λέγει, ἢ πραιτωρίας· ἢ πολιτικῶς εἶναι ἀπὸ ὅλα τὰ σωματικάματα, ἢτοι ἀπὸ κάθε πάρισμον, ἢ δόσιμον, ὅ, τι λογῆς ἀπὸ πέλισι, ἀπὸ ἐνοίκιον, ἀπὸ ἀλλοξίας, ἢ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα παρόμοια, ὅσα διέλαβον ὁ Δυοδεκάδελτος Νόμος, ὁ ὁποῖος καὶ εἰς πᾶσαν πολιτείαν ἔχει τὸ βέβαιον, ἢ πολιτικῶς ὀνομάζεται, ἢ πραιτωρίας εἶναι, ὅταν χρεωστῆ τινὰς ἀπὸ τὸν νόμον, δηλαδὴ ἢ ἀπὸ ὑβείσιων ὅπερ ὑβείσε τινὰ, ἢ ἄρπαξε τινὸς βιασικῶς τί παῖγμα, ἢ χρεωστῆ νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ. Τέτοια εἶναι ὅπερ διαλαμβάνει ὁ Πραιτώριος, ἢ ἔ μόνον αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ ἄλλα· ἢ κοντολογῆς νὰ εἰπῆμεν κάθε εἴας ὅπερ χρεωστῆ, ἢ πολιτικῶς χρεωστῆ, ἢ πραιτωρίας, τετέστιν ἀπὸ νόμου ὅπερ ἐδόθη ἀπὸ τὸν Δυοδεκάδελτον, ὁ ὁποῖος καθῶς εἶπον, λέγεται καὶ πολιτικῶς, ἢ πραιτωρίας, ἀπὸ νόμου δηλαδὴ ὅπερ ἐδόθη ἀπὸ τῶν κατὰ μέρος Πραιτῶρων, δηλαδὴ Ἀρχόντων· ἐκεῖνος δὲ ὅπερ τῆ χρεωστῶν φυσικῶς δὲ εἶναι δανειστής, ὅτι καθῶς ἐκεῖνος ὅπερ ἀποδιώκεται ἀπὸ πάσης λογῆς παραγραφῶν, δὲ ἢμπορεῖ νὰ ζητῆ τὸ χρέος, ἔττι ἐδὲ ἐκεῖνος ὅπερ τῆ χρεωστῶν φυσικά· ποῖος δὲ εἶναι ἐκεῖνος ὅπερ τῆ χρεωστῶν φυσικά; ἄκιστον· ἐκεῖνος ὅπερ δανείζει εἴα τέλειον ἢ φρόνιμον, τὸν ὁποῖον ἢ ὁ νόμος γνωρίζει, τῆ χρεωστῶν μὲν φυσικῶς, ὅτι ἔδωκε χρήματα, ἢ τὸ ἰξόρει καὶ ἢ φύσις, ὅτι διατί ἔδωκε, τῆ χρεωστῶσι, τῆ χρεωστῶσι δὲ ἢ κατὰ τῆς νόμου, καθότι ὁ νόμος γνωρίζει χρεώσιω ἐκεῖνον ὅπερ ἐδανείσθη· ἀμὴ ἐκεῖνος ὅπερ δανείζει τινὰ, τὸν ὁποῖον ὁ νόμος ἐμποδίζει, ὅ, τι λογῆς τὸν ὑπεξέσιον, τὸν ἀνήλικον, ἢ τὸν ξελὸν κατὰ τῆς νόμου δὲ χρεωστῶσι τίποτες, ἐπειδὴ ὅ, τι ἢ ἐδανείσε τῆς ποιέτες, δὲ ἢμπορεῖ νὰ τῆς τὰ γυρῶν, ἔτε ἀπὸ τῆ νόμου συγχωρεῖται νὰ τῆς τὰ ζητήσῃ· διατί ἐκεῖνος ὅπερ δανείζει τέτοια πρόσωπα δὲ ἢμπορεῖ νὰ κινήσῃ ἀγωγῶν ἐναντίον αὐτῶν, ἢ νὰ γυρῶν ἐκεῖνο ὅπερ τῆς ἔδωκε· καὶ διὰ τῆτο λέγεται φυσικῶς, ὅτι ἢ φύσις, καὶ ἢ ἀλήθεια γινώσκει πῶς τῆς ἔδωσε. Καθῶς λοιπὸν δὲ εἶναι δανειστής ἐκεῖνος ὅπερ ἀποβάλλεται διὰ παραγραφῆς, ἢ δὲ ἢμπορεῖ νὰ ζητήσῃ ἐκεῖνο ὅπερ τῆ χρεωστῶν, ἔττι ἢ ἐκεῖνος ὅπερ φυσικῶς τῆ χρεωστῶσι, δὲ ἢμπορεῖ διὰ τὸν νόμον νὰ ζητῆ τὸ χρέος ὅπερ τῆ δέλεν.

Περὶ Προϊκός.

Καὶ εἰς τ' ἀμανέτια προτιμάται ἢ προῖκα ἀπὸ τῆς δανεισῆς, καὶν χαλάσεν τὰ πράγματα τῆς γυναικός, ἢ παιδία δὲν κάμνῃ· ἢ παῦτα λέγομεν περὶ προϊκός, καὶ ὄχι περὶ πρό γάμου δανεισῆς· διότι ἐκεῖνη εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξετάζεται· ἢ πάλιν τῆς γυναικός βοηθῆμεν, ὅταν κινδυνώσεν νὰ ζημιωθῶν, διὰ νὰ μὴ ζημιωθῶν, ἢ ὄχι διὰ νὰ κερδήσεν.

Ἐὰν

Ἐὰν χαθῆ τὸ γράμμα ὅπερ εἶχον ὁ δανειστής, ἐλθῶθεράνεται ὁ χρεώστης, λέγωντας πῶς τὰ ἔχει δομῶν, εἰ δὲ ἢμπορέσῃ ὁ δανειστής νὰ τὸ ἀποδείξῃ, πῶς χρεωστῶται.

Ἐὰν ἀρνηθῆ κανεὶς πῶς δὲν ἐδανείσθη, ἢ ὑσερον φανερωθῆ πῶς ἐδανείσθη, καὶ ἐκεῖνος φέρῃ ἀπόδειξιν, πῶς ἔχει μερικὰ δομῶν, δὲν τὸν ὠφελεῖ, ἀλλ' ἀναγκάζεται νὰ πληρώσῃ ὅλον τὸ χρέος.

Ἐκεῖνος ὅπερ νὰ τῆ χαρίσεν μερικὸν ἀπὸ τὸ χρέος, καὶ συμφωνήσῃ, ὅτι ἔως τὸν δεῖνα καιρὸν νὰ τῆ πληρώσῃ τὰ ἐπίλοιπα, εἰ δὲ μὴ, νὰ τῆ χρεωστῆ ὅλα, ἀν' ἀπεράσῃ ὁ καιρὸς, ἢ δὲν τὰ δώσῃ, ἀναγκάζεται νὰ τὰ δώσῃ ὅλα.

Ἐὰν σὲ δανείσω δέκα φλωρία, διὰ νὰ μὲ δώσῃς ἐννέα, διὰ τὰ ἐννέα κείνεσαι μόνον, εἰ δὲ διὰ νὰ μὲ δώσῃς εἴδεκα, τὰ δέκα μόνον σοῦ ζητῶ.

Ἐὰν δανεισθῆ κανεὶς χρήματα, εἰ καὶ εἰς ξενία πράγματα ἐδανείσθη, αὐτὰ χρεωστῆ, καὶ δὲν κάμνει χρεῖα νὰ περλεργαζόμεθα ἡμεῖς τὴν αἰτίαν.

Περὶ Ἀναρχίας Δανεισῶν.

Ὁ Δανειστής ὅπερ χρεῖς τὸ δέλημα τῆ Κεῖτῆ, ἢ χρεῖς ἀνθρώπων Αὐθουτικὸν πάρη τὰ πράγματα τῆ χρεῖς, ξεπύεται ἀπὸ τὸ χρέος, ἢ τὸ τρίτον μέρος τῶν πραγμάτων αὐτῆ γίνεται εἰς διαρπαγῆν, ἢ ἀτιμάζεται.

Δὲν ἀναγκάζονται οἱ πτωχοὶ χρεῖσται νὰ δευλόου τῆς δανεισῆς αὐτῶν.

Ὁ δανειστής ἀν' πάρη τὰ τέκνα τῆ χρεῖς με ρῶγαν, ἢ εἰς δελικῶν ὑπηρεσίαν, ξεπύεται ἀπὸ τὸ χρέος, ἢ ἀναγκάζεται νὰ δώσῃ ἢ τῆ παιδίε ὅπερ ἐκράτησε, ἢ τῶν γονέων τῆ τὴν ὁμοίαν ποσότητα τῆ χρεῖς, διὰ νὰ παιδύθῃ ἢ σωματικῶς.

Προσάδομεν, ὅτι ὁποῖος δανειστής, ἀκόμι ζῶντος τῆ χρεῖς αὐτῆ, πηγαίνει εἰς τὸ σπῆτι τῆ χρεῖς, ἢ ἐνοχλεῖ, καὶ πειράζει τῆς ἀνθρώπων τῆ σπῆτις τῆ, γυναικα λέγομεν καὶ παιδία· εἰ δὲ καὶ πολμῆσῃ νὰ βάλῃ ἢ βῆλῶν εἰς τὸ σπῆτι μὲ ἐδικῶν τῆ ὀξείαν, χρεῖς νὰ γούη προπότερα κείσις, ἢ ἀπόφασις, παρὰ τῆ Κεῖτῆ, εἰτις τὸ κάμη τῆτο νὰ ξεπέφτῃ ἀπὸ τῆν κείσιν τῆ, ἀν' εἶχε ἢ δίκαιον, ἢ ὅσα λέγει, ὅτι τὰ χρεωστῆ, νὰ τῆ ζητῶν ἄλλα τόσα, νὰ τὰ δίδεν εἰς τῆς κληρονόμου ἐκεῖνος ὅπερ ὑβείσθη, ἢ νὰ διαρπαζέται τὸ τρίτον τῶν πραγμάτων αὐτῆ· εἰ δὲ ἀποθάνῃ κανεὶς, ἢ δὲν ἀφίνει νὰ τὸν θάψῃν διὰ τὸ χρέος, τὰ αὐτὰ νὰ παθαίη.

Ὅταν κανεὶς δὲν χρεωστῆ τινὸς τίποτες, ἢ τῆ δώσῃ τίποτες, εἰ μὲν δὲν ἰξόρη πῶς δὲν τοῦ χρεωστῆ, τὰ πέρνει ὀπίσω, εἰ δὲ ἰξόρη, δὲν τὰ πέρνει ὀπίσω πλέον, διότι φαίνεται πῶς δεληματικῶς τῆ τὰ ἐχάρισε.

Περὶ Ἀναργυρίας.

Εἰάντις λέγη πῶς μὴ χρεωστῶν, τῆ ἔκαμε γράμμα πῶς χρεωστῆ, ἢ δὲν

δὸν εἶναι μαρτυρημένον, ἐκεῖνος ὅπῃ πάρει τὸ γράμμα ἀποδείξει, πῶς τῆ χρεωσεί· ἐὰν δὲ εἶναι ῥητῶς γραμμῶν διὰ ποίαν ἀφορμὴν ἐγινον ἀναγκάζεται νὰ τὸ πληρώσῃ, ἀν δὲν ἀποδείξῃ φανερῶς μὲ ἀξιοπίστευς μάρτυρας πῶς δὲν χρεωσεί.

Περὶ Διαδικῶν Δανεισῶ, ἢ Χρεώσε.

Οἱ λόγοι ἐπεινῶν ὅπῃ ἀποθαίνεν, ἢ γράφου εἰς τὴν διαθήκην πῶς τὸ χρεωσού, εἰδὲ ἀν εἶπεν ἐν διαθήκῃ πῶς αὐτοὶ χρεωσῶν, δὲν φθάσει εἰς ἀπόδειξιν, ἐὰν δὲν ἔχῃ μάρτυρας ἀξιοπίστευς.

Ἐχει ἀδειαν ὁ δανειστής, ὡσαύτῃ ἀποθαίῃ ὁ χρεώσις, ἀφ' ἑ μὲ ὄρκον παρασίῃ τὴν περισίαν τῶ ἀποθανόν, ἢ ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ἀν τὴν βεβαιώσῃ, νὰ ἐρύνη, καὶ νὰ ἐξετάζῃ διὰ τὰ τίποτε τῶ, διὰ νὰ δυνῆθῃ νὰ λάβῃ τὸ χρεός τῶ.

Ὅσα ἢ ἀν γράφῃ εἰς ἐδίπλῶ τῶ διαθήκην διὰ λόγῶ τῶ κανεῖς, δὲν τὸν ὠφελεῖν τίποτε· εἴτε νὰ ἀποκρίνη τὸ δανεισῶς, ἀλλὰ εἰς ἐκεῖνος εἶναι ἀδεια νὰ ἐξετάζῃ τὰ πάντα, καθ' ὅν τρόπον θέλῃ.

Ὁ ἀνδρας τὰ ὅσα χρεωσεί τῆς γυναικὸς αὐτῆ, ἀν ἦτον ἀνήλικη ὅταν τῶ ἐπῆρῃ, δὲν δυνάται νὰ τῆς τὰ κρατήσῃ, ἀν δὲν σέρξῃ αὐτὸ τὸ γένον, ὅταν γένη τελέτης ἡλικίας.

Ἐὰν φέρῃ κανεῖς ἔγγραφον ὁμολογίαν πῶς ἐδανείσθῃ ὁ δεῖνας ἀποπότηρα ἀπὸ πόσῶ χρόνῶ· ὁ μόνος χρόνος τῆς ποιήσεως τῆς καταθέσεως νὰ καὶ τὸς μεταγενεσέρῶ δανεισῶς, καὶ συναλλάγματος· ὁ δὲ ἐν καταθέσεως χρόνος, ἦγεν ὅπῃ λέγει μόνον πῶς πρὸ χρόνων πόσῶν τῶ χρεωσεί, ζητεῖ ἀπόδειξιν, ἢ δὲν ἔχει δυνάμιν, ἀν δὲν ἀποδείχθῇ κατὰ τὸν πρότερον δανεισῶν.

Ἐὰν ἀνήλικος κληρονομήσῃ τινὰ, χρεωστέῃ νὰ πληρώσῃ καὶ τὰ χρεῶν του.

Ἐὰν οἱ δανεισῶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ πάρου μέρος τῶν πραγμάτων τῶ χρεώσε, προτιμῶνται νὰ τὸ πάρου οἱ συγγενεῖς, ἢ νὰ πληρώσου τὸ χρεός.

Περὶ χρεῶν ὅπῃ χρεωσούνται, οἱ κληρονόμοι τὰ πληρώνου, ἢ ὅχι οἱ λεγατάριοι.

Περὶ Παίδων ὅπῃ νὰ τρέφῃ τὸς Γονεῖς των.

Ὅλοι οἱ γονεῖς, ἢ ὅλα τὰ παιδιά ἀναγκάζονται νὰ τρέφονται ἀνάμεσον τῶς, ἀν εἶναι ἢ πτωχοί.

Περὶ Παίδων, ἢ Γονέων.

Οἱ Παῖδες, ὅταν εἶναι πτωχοί οἱ γονεῖς τῶς, ἀναγκάζονται νὰ τὸς τρέφῃ, καθῶς ἢ οἱ γονεῖς τῶς παῖδας· χρεός δὲ ὑπὲρ αὐτῶ νὰ πληρῶν δὲν ἀναγκάζονται.

Παράδοξον νόμιμον λέγει ἢ διάταξις· ὅτι οἱ παῖδες, ἀν δὲν κληρονομήσου τὸν Πατέρα, μόνον τὸ Αὐθωντικὸν χρεός ἀναγκάζονται νὰ πληρῶσῃ ὅπῃ ἐχρεωσῶσῃ ὁ Πατέρας τῶς· ἢ καλῶς εἶπεν, ὅτι μόνον ἀπὸ

ἀπὸ τὸ Αὐθωντικὸν χρεός πιαύονται, ἀμὴ ἄλλος κανεῖς δανειστής δὲν δύναται νὰ τὸς πιάσῃ, ἀν δὲν κληρονομήσου τὸς γονεῖς τῶς διὰ χρεός Πατρικόν.

Περὶ Γυναικῶν.

Ἐὰν γυνὴ εἰς ἀπάτην τῶ δανεισῶν ὅπῃ χρεωσεί ὁ ἀνδρας τῆς λάβῃ τὸ πρᾶγμα του μὲ ὄνομα τῆς προικῶς, ὅλον τὸ χρεός πληρώνει ὁ ἀνὴρ, ἢ σβέννυται ἢ προῖκα· διατὶ δὲν συνίσταται προῖκα εἰς ζημίαν τῶ δανεισῶν.

Περὶ Τάξεως Κεφαλαίῶ, ἢ Τόκῶ.

Ἐὰν εἶπῃ ὁ δανειστής, ὅτι τὰ ὅσα δοθού, νὰ πιαύονται εἰς κεφάλαιον ἢ διάφορον· τὸ πρῶτον ὅπῃ νὰ δοθῇ λογίζεται διάφορον, ἢ τὸ εἶτι περιαιώσῃ, πιαύεται εἰς κεφάλαιον· διότι ἔτι προσέχομεν, ἢ φυλάττομεν τὴν τάξιν τῆς γραφῆς.

Ὅσοι ὁμολογῶσιν ἔγγραφως εἰς τὸς ὁμολογίας αὐτῶ, πῶς χρεωσῶσιν, δὲν πισθύνονται ἐν δίκῃ, ἀν λέγῃ πῶς ἀγράφως ἐπλήρωσαν ἢ ὅλον τὸ χρεός, ἢ μερικόν μὲ μάρτυρας, παρέξ ἀν φέρῃ πέντε μάρτυρας ἀξιοπίστευς, πῶς τὰ ἐπλήρωσαν ἀγράφως, ἢ νὰ ὁμόσῃ οἱ μάρτυρες, πῶς ἐμπροσθέν τῶς ἐπληρώθησαν, ἢ πῶς ὁμολόγησαν ὁ δανειστής ἐμπροσθέν τῶς πῶς τὰ ἔλαβον· εἰ δὲ ἀλλέως, ἀγραφως μαρτυρία δὲν πιαύεται, πῶς ἐπληρώθη χρεός ἔγγραφως χρεωσῶμενον.

Περὶ Μεταθέσεως Χρεῶς.

Ἐὰν γένη μετάθεσις χρεῶς, ἀφανίζεται τελείως ἢ προτέρα ἐνοχῆ, ἦγεν δὲν ἔχει νὰ κάμῃ πλέον ὁ δανειστής μὲ τὸν πρότερον χρεώσι.

Ἡ δὲ μετάθεσις τῶ χρεῶς τότε γίνεται, ὅταν συμφωνήσῃ κανεῖς ἢ γράφῃ ῥητῶς εἰς ὁμολογίαν, ἢ λέγῃ, ἀφίνω τὸν πρότερον χρεώσι μου, ἢ λαμβάνω τὸν δεῖνα· εἰ δὲ ἢ δὲν εἶναι ῥητῶς γραμμῶν, τὸ ἀφίνω, ἢ λαμβάνω τὸν δεῖνα· ἀλλ' ὅτι ἐπειδὴ ἐκεῖνος λείπει, ἢ ἀπόμεινεν τὰ τὸν πρότερον χρεώσι· ἀλλ' ὅτι ἐπειδὴ ἐκεῖνος λείπει, ἢ ἀπόμεινεν τὰ πρᾶγματά τῶ, ἐσέβηκα ἐγὼ νὰ πληρῶν τὸ χρεός, τότε ὁ δανειστής ἔχει χρεώσε ἢ τὸς δύο· ἢ πρῶτον μὲν ἀν εἶναι πλάσιος ἐκεῖνος ὅπῃ ἐμβῆκεν, ἐκεῖνον σῦρει· εἰ δὲ ἢ εἶναι πτωχός, κρατεῖ πάλιν τὸν πρῶτον, ἢ δὲν ζημιώνεται. Ἐκεῖνος ὅπῃ ἀρνήθῃ πῶς χρεωσεί, δὲν ἐμποδίζεται νὰ φέρῃ ἢ ἄλλῃ μαρτυρίαν, ἐὰν δὲν ἐμποδίσῃ ὁ νόμος.

Σχόλιον.

Ἐκίνησεν εἷας ἀγωγὴν κατὰ τινος λέγοντος, ὅτι τῶ χρεωσεί τυχόν βλάβη· ἢ ἐκεῖνος ἠρνήθῃ, ἢ εἶπεν ὅτι δὲν τῶ χρεωσεί· εἰ ἀνάγκης μὲ τὸ νὰ ἀρνήται ὁ ἐναγόμενος, ζητεῖται ὁ ἐνάγων νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τῶ χρεωσεί· καὶ λοιπὸν ἀπέδειξεν, ὅτι τῶ χρεωσεί· ὅσῃ ἀπὸ τῶς ἀποδείξεις τῶ ἐνάγοντος, δὲν πληρώνει αὐτῶς τὸ χρεός ὅπῃ ἀπέδειχθῃ ὁ ἐναγόμενος, ἀλλὰ ἢμπορεῖ καὶ ἄλλῃ δικαιολογίαν νὰ μεταχειρισθῇ, καὶ νὰ εἶπῃ, ὅτι ἢ ἀπέδειχθῃ ὅτι χρεωσῶ, δὲν χρεωσῶ νὰ τῶ δώσω, διότι ὅταν μὲ ἐδάμεισεν, ἦμεν ἀνήλικος, ἢ τὰ ἐξοδίασῃ κακὰ, ἢ μὲ βοηθῆ

ὁ νόμος ὅπῃ λέγει, ὅτι ἐκεῖνος ὅπῃ δανείζει ἀνήλικον, ὅπῃ θέλει τὰ ἐξοδία κατὰ, χαίει τὸ δάνειον· ἀπόμειν ἢ ἄλλω δικαιολογίαν ἢ πορεῖ νὰ εἰπῇ, ὅτι ἀπέρασαν λ. χρόνοι, ἢ ἂν ἀπέδειξες, ὅτι χρεώσω, ἀλλὰ σὲ ἐνίκησα μὲ τὸν χρόνον, καὶ ἐλάβη δανεισθῆναι· καὶ πάλιν λέγει ὁ νόμος, ὅτι ἐὰν χρεώσω τινὸς δέκα φλαεῖα, καὶ μὴ ἔχει καὶ αὐτὸς ἀπὸ ἄλλω μετὰ δέκα φλαεῖα, τὰ ἐλογαζίαζε, καὶ τὰ ἔκαμνε κατὰ μὲ τὴν σιωπῆν. Ἀνίσως λοιπὸν κινήση τις κατὰ τινος ὅπῃ τὸ χρεώσῃ χρήματα, καὶ ἀφ' ἧς τὸ ἀποδείξῃ ὁ ἐναγόμενος, ἀνεύμενος ὁ ἐναγόμενος ἢ πορεῖ νὰ εἰπῇ, ὅτι καὶ ἂν ἀπέδειξες, ὅτι σὲ χρεώσω, δὲν σὲ δίδω τίποτε, διατὶ μὴ ἔχεις ἢ ἐμὴν χρήματα, καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα λογαζίασαι, καὶ κλείσαι τα· καὶ εἰς ὅλα τὰ ἐὰν εἰπῇ τις, ὅτι ὁ ἐναγόμενος νὰ εἰπῇ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ὅτι χρεώσω, δηλαδὴ ἔλαβα ὅσα λέγεις, ἀλλ' ἔχω τρόπον ὅπῃ τὰ ἔλαβον, ἢ ὅτι μὲ τὸν χρόνον ἐλάβη δανεισθῆναι καὶ τ' ἄλλα· ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰρνήθη, πῶρα δὲν ἢ πορεῖ νὰ τὰ λέγῃ αὐτὰ· θέλει ἀπέσει, ὅτι καλῶς λέγει, ὅτι χρεώσω. Ἐκεῖνος μὲν ὅπῃ λαμβάνει, ἔχοντας δὲ τὸν τρόπον διὰ τῆς ἡλικίας, δηλαδὴ, ἦταν ἀνήλικος ὅταν ἐδανείσθη, ἢ μὲ τὸν χρόνον ἐλάβη δανεισθῆναι ἀπὸ τὸ χρέος, ἢ λογαζίασμον ἔχει διὰ νὰ κλείσῃ, ὁ ὁποῖος λογαζίασμος μὲ τῆς σιωπῆς κόπτει τὸ χρέος, καὶ ἐλάβη δανεισθῆναι τὸν χρεώσω. ἢ πορεῖ λοιπὸν ἐκεῖνος ὅπῃ λέγει, ὅτι δὲν χρεώσῃ, νὰ μεταχειρισθῇ ἢ ἄλλαις τέτοιαις δικαιολογίαις, καλῶς φερομενίαις, καὶ καλοπροσωπισμοῖς· ἀμὴν ἀνίσως φανερά ὁ νόμος ἐμποδίζει νὰ φέρῃ τινὰς τῆς δικαιολογίας, καὶ νὰ μὴ ἢ πορῇ νὰ τῆς εἰπῇ, οἷον τὶ λέγω· λέγει ὁ νόμος, ὅτι ἀνίσως ἢ συρθῇ εἰς κείσιν διὰ χρέος, καὶ νὰ εἰπῇ, ὅτι δὲν χρεώσῃ, δὲν ἢ πορεῖ νὰ εἰπῇ πλέον, ὅτι ἐπλήρωσα τὸ χρέος· διατὶ πῶς δέχεται λέγοντας, ὅτι ἐπλήρωσα τὸ χρέος, ἐκεῖνος ὅπῃ λέγει ὀλοτελῶς δὲν χρεώσω.

Ἐκεῖνος ὅπῃ ἔχει δικαιολογήματα, δὲν εἶναι χρεώσης.

Περὶ Ἐκκλησίας.

Ἐὰν χρεώσῃ τινὸς ἰδιώτη χρέος ἢ Ἐκκλησία, ἀναγκάζεται νὰ πάρῃ ἢ ἀκίνητα πράγματα διὰ τὸ χρέος.

Ὁ Πατερίκιος ἔλεγον, ὅτι τότε κάμνει χρεία νὰ δοθῇ τετράμυλος διοεῖα εἰς τὸν χρεώσω διὰ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος, ὅταν εἶναι πλέσιος εἰς κτήματα, ἢ πράγματα διὰ νὰ τὰ πηλῆσῃ μὲ ἀέσιν, καὶ μὴ βιαζόμενος τὰ δώσῃ παρὰ τιμῆς, ἀνὰ τύχη νὰ τὰ βάλῃ ἢ ἐπισωρόσῃ χρυσίον· ὅταν δὲ ὁ χρεώσης εἶναι πτωχός, δὲν κάμνει χρεία νὰ δοθῇ ἢ τετράμυλος διοεῖα, διότι δὲν γίνεται κάμνεια ἀφέλεια ἔτε εἰς τὸν χρεώσω, ἔτε εἰς τὸν δανεισθῆναι· μάλιστα δὲ βλάβη, καὶ ἔξοδα καὶ εἰς τὰ δύο μέρη. Πρέπει λοιπὸν μικρὰ προθεσμία νὰ δίδεται εἰς τὴν ποιέτας, καὶ νὰ ἀποκόβεται ἢ κείσιν στυτωμάτερα, διὰ νὰ μὴ γίνωνται πάλιν φιλονεικίαι ἀνώφελες, καὶ ξεμακρῶνται περὶ πτωχότερον ἢ κείσιν.

Περὶ Δημοσίων Θεσαυρῶν.

Νὰ μὴ πολήσῃ τινὰς ἢ δανεισθῇ ἀπὸ βασιλικὸν Θεσαυρὸν· εἰ δὲ τι-
νας.

νας κρυφά, ἢ φανερά, ἐγγράφως, ἢ ἀγράφως, ἢ μὲ ἐγγυητὴς δανεισθῆναι, καὶ εἰς βασιλικῆς προσαγῆς, νὰ γίνωνται τὰ πράγματα τὰ εἰς διαπραγμῶν, καὶ νὰ ἐξορίζεται· καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ ἐδανείσκει ἀπὸ τῆς βασιλικῆς Θεσαυρῆς, νὰ κόπτεται ἢ κεφαλὴ τῆς.

Ἡ περὶ τῆς δανείας ἀγαθὴ εἰ μὲν εἶναι προσωπικὴ, διὰ χρέος δηλαδὴ καὶ εἰς ἀμανέτια, ἀπεριώντισ οἱ λ. χρόνοι σβύεται· εἰ δὲ ὑποθηκασία, ἢτοι μὲ ἀμανέτια, εἰς τεσσαράκοντα χρόνους ἐξαπλῆται.

Περὶ Κτημάτων ἀντὶ Χρυσίου τῆς Δανεισθῆς διδομένην.

Εἴ τις δανείσῃ χρυσίον πισύωντας εἰς τὰ κτήματα, καὶ πράγματα ἐκείνη ὅπῃ δανεισθῆναι, καὶ ὁ χρεώσης δὲν ἔχει χρυσίον, ἔτε ἄλλο τίποτε πρᾶγμα κινήτων διὰ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος, ὁμοῦς ἔχει κτήματα, καὶ πράγματα πολλὰ ἀκίνητα, δίδουσι αὐτῷ δέλη ὁ δανεισθῆς νὰ πάρῃ καὶ ἀκίνητα πράγματα ἀντὶ τῆς χρυσίου· εἰ δὲ καὶ εἶναι ἄλλος καὶ εἰς ὅπου θέλει νὰ ἀγοράσῃ ἀπὸ τὰ ἀκίνητα πράγματα τῆς χρεώσης, παρόντος καὶ τοῦ δανεισοῦ, καὶ κηρύττοντος ὅτι τὰ πράγματα τοῦ χρεώσου τὰ ἔχει βαλμένα ἀμανέτια εἰς τὸν λόγου τυ, καὶ φοβερίζει μὲ τὴν ἐκείνους ὅπου θέλουν νὰ ἀγοράσουν τὰ ἀκίνητα πράγματα· τότε ἐδῶ μὲν εἰς τῆς δίδαίμονα τῆς δικαιοκρίσιαν ὅπου ἐδόθη ἀπὸ τὸν νόμον εἰς καθ' ἑα, εἰς δὲ τὰς Ἐπαρχίας οἱ Αὐθεντότοποι ὅπῃ δεύονται νὰ κάμνουν ἐξέτασιν, καὶ ἐρῶναι ἀκριβῆ εἰς τὸ νὰ γίενται δικαία ἐξέτασιν τῆς πραγμάτων τῆς χρεώσης, διὰ νὰ δίδονται αὐτὰ τῆς δανεισθῆς κατὰ τῆς ποσότητος τῆς χρεώσης μὲ πιαύτῃ ἀσφάλειαν, καθῶς καὶ ὁ δανεισθῆς ἤθελε δανεισθῆναι νὰ τὰ δώσῃ· ἢ δὲ διάλεξις τῆς διδομένων ἀκινήτων πραγμάτων νὰ εἶναι εἰς τὸν δανεισθῆναι· διότι δὲν ἤθελεν εἶσαι δίκαιον, ἐκεῖνος ὅπῃ νὰ δώσῃ χρυσίον, καὶ δὲν δανεισθῆναι νὰ λάβῃ χρυσίον, ἀλλὰ ἀναγκάζεται νὰ λάβῃ κτήματα ἀκινήτων πραγμάτων, νὰ μὴ διαλέξῃ τὰ καλλίτερα πράγματα τῆς χρεώσης, καὶ ἐκεῖνα ὅπῃ τῆς ἀρέσκει ἐκεῖνος, καὶ εἶναι τῆς ψυχῆς τῆς· ὅτι αὐτὸ καὶ τὸ χρυσίον δὲν ἔλαβον, ἀλλ' ἀντὶ τῆς χρυσίου ἀπόκτησεν ἐκεῖνος ὅπῃ τῆς ἀρέσκει.

Ὁ Αὐθέντης ὅταν κατασῆσῃ τὸν δῆλον αὐτῷ εἰς κάμνιαν πραγματίαν, τότε κείνεται ἐξ ἀποφάσεως νὰ ἀποκείνεται εἰς τὸ χρέος ὅπῃ δανεισθῆναι ὁ δῆλος, ἀνίσως καὶ εἰπον αὐτῷ, ὅτι καὶ νὰ δανείζεται· εἰ δὲ καὶ δὲν φανῇ πῶς νὰ τῆς εἶπε, τότε ζητοῦμεν διὰ τὸ πεκέλιον τῆς δῆλος, καὶ πληρωμένον κατὰ πρῶτον λόγον τῆς Δεσπότης, ὑπερον πληρώνεται καὶ ὁ δανεισθῆς.

ΤΙΤΛΟΣ Σ'.

Περὶ Ἐγγυητῶν, καὶ Ἀντιφωνητῶν.

Εἴ τις δανείσῃ τινὰ, καὶ πάρῃ ἐγγυητῶν, ἢ μανδάτορα, ἢ ἀντιφωνητῶν, ἔπος δὲν ἢ πορεῖ ἐξ ἀρχῆς ἐὰν ἐνοχλῇ τὸν ἐγγυητῶν, ἢ μανδάτορα, ἢ ἀντιφωνητῶν, ἔτε νὰ σμελῆσῃ τῆς χρεώσης, καὶ νὰ πειράσῃ τῆς ἐποσχεθέντας· ἀλλὰ πρῶτον νὰ πηγαίῃ εἰς ἐκεῖνον ὅπῃ ἐδανείσθη τὸ
χρυ-

χρυσίον, καὶ αὐτὰ πάρη ἀπ' ἐκείνον, ἄς ἀπέχη ἀπὸ τῆς ἄλλης· εἰ δὲ καὶ δὲν δυνῆθῃ νὰ πάρη ἀπὸ τὸν χρεώσῳ ἢ ὄλα, ἢ μερικὰ, ἢ ὄλο-
τελῶς, ὅσα δὲν δυνῆθῃ νὰ πάρη ἀπ' αὐτὸν, ἐκεῖνα νὰ ζητῇ ἀπὸ τὸν ἐγ-
γυπῆν, ἢ μανδάτορα, ἢ ἀντιφωνητῆν· καὶ εἰ μὲν τύχην παρόντες καὶ οἱ
δύω μαζὴ ὅ, τε χρεώσῳ, καὶ ὁ ἐγγυοσάμενος, ἢ ὁ μανδατορόσῳ, ἢ ὁ
ἀντιφωνήσῳ, τὰ ὅσα προείπαμεν, νὰ φυλάττωνται χωρὶς ἄλλο κατὰ
πάντα τρόπον. Εἰ δὲ ὁ ἐγγυπῆς δὲρίσκειται εἰς τὸ παρόν, ἢ ὁ μανδάτωρ,
ἢ ὁ ἀντιφωνητῆς, ὁ δὲ χρεώσῳ λείπει, ἄς φέρῃ ὁ δανειστῆς τὸν ἐγγυ-
πῆν εἰς τὸν Κριτῆν, καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ δὲρίσκειται Κριτῆς τῆς ποιαύτης ὑπο-
θέσεως ἄς δίδῃ καιρὸν διοσίας τῷ ἐγγυπῆ, ταῦτ' ὁ εἰπεῖν τῷ ἀντιφω-
νητῆ καὶ μανδάτωρ, αὐτὸν δὲ νὰ φέρῃ τὸν χρεώσῳ διὰ νὰ κερῆ μετ'
ἐκείνον προτίτερα ὁ δανειστῆς, καὶ ἔτσι ν' ἀφήσῃ αὐτὸς πεφυλαγμένους βοή-
θειαν, καὶ νὰ βοηθῇ τῷ ἐγγυπῆ, ἀντιφωνητῆ, καὶ μανδάτωρ διὰ νὰ πα-
ρασαθῇ ὁ χρεώσῳ, νὰ ἐλθῆ φέρῃ αὐτὸς ἀπὸ τὴν ἀγωγὴν ὅπῃ ὄνο-
χλῆνται, καὶ πειράζονται δι' αὐτὸν. Εἰ δὲ περάσῃ ὁ καιρὸς ὁ διατεταγμέ-
νος, καὶ δὲν ἔλθῃ ὁ χρεώσῳ, τότε ἔχει νὰ ἀγωνίζεσθαι ὁ ἐγγυπῆς, ἢ ὁ
μανδάτωρ, ἢ ὁ ἀντιφωνητῆς διὰ τὴν κρίσιν, καὶ νὰ πληρώσῃ καὶ τὸ χρέος
ὅπῃ ἐγράψῃ διὰ ἐγγυπῆς, καὶ ἔδωκε τὴν ὑπόχρεσιν, ἀποβάλλωντας ἀπὸ
τὸν δανειστῆ τὰς ἀγωγὰς· ἀμὴ εἰς τὰ πράγματα τῷ χρεώσῳ, αὐτὸν ἔχει
καὶ ἄλλος, δὲν δυνάται νὰ σέβῃ ὁ δανειστῆς πρὸ τῆ νὰ κερῆ τῷ προ-
σωπικῶ ἀγωγῶ μετὸν ἐγγυπῆ, ἢ μανδάτορα, ἢ ἀντιφωνητῆ· καὶ
ἔτσι νὰ ἔμβῃ εἰς τὰ πράγματα τῷ χρεώσῳ, αὐτὸν κρατῇ ἄλλος βιά-
ζωντας ἐκείνους ὅπῃ τὰ κρατῆν, καὶ ἀπ' ἐκεῖθεν δὲν πάρη τὸ δίκαιόν τε,
ἀπὸτε νὰ ἐμβαίῃ καὶ εἰς τὰ πράγματα τῷ ἐγγυπῆ, μανδατόρων, καὶ ἀν-
τιφωνητῆ· καὶ τῆτο ὅπῃ λέγομεν νὰ εἶναι διὰ τὰς πάτας, ἢ γυν καὶ εἰς
ἐκείνους ὅπῃ εἶναι ἐγγυπῆ εἰς πταίσας, καὶ ὑποθηκαίεας, ἢτοι μετὰ
μανέτια χρεώσῳ, ἢ ποιαύτη κείσῳ νὰ γίνεσθαι· ὅμως εἰς τὸν χρεώσῳ,
καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ, εἴτε μετὰ τὰς ὑποθηκαίεας, ἢ προσωπικὰς
ἀγωγὰς θέλει νὰ ἐπιχειρησθῇ, τῷ δίδομεν ἄδειαν νὰ κάμῃ κατὰ τῷ
τάξιν, καὶ εἰράται ὅπῃ προείπαμεν, καὶ ὀνομοθετήσαμεν καὶ εἰς τὰ ἄλλα
πρόσωπα, καὶ ὑποθέσεις· καὶ τῆτο δὲν τὸ λέγομεν μόνον διὰ τὰς δανει-
στὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀγόρασε τίποτες ἀπὸ τινά.

Εἴτις δεχθῇ ἄλλεν ἄλλεν χρέος, εἰς ὀμολογήσῃ καὶ ἐγγυπῆ τὸ χρέος,
ἀναγκάζεται νὰ τὸ πληρώσῃ.

Ὁ δὲ ἄλλον ὑποχρεθῆς, ὀφείλει πληρῶσαι, καὶ ἄς μὴ ἔλαβε.

Θεμάτισον, ὅτι θέλωντας εἷας νὰ δανεισθῇ ἀπὸ ἄλλον, ἢ φερῃ εἷας
ἄλλον εἰς τὸν δανειστῆ, καὶ τὸν παρέσπισον, ὅτι ἐγγυεῖται, καὶ ὑπο-
βάλλει τὸν ἑαυτὸν τε εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος, ἀνίσως καὶ ὁ πρω-
τότυπος δὲν τὸ πληρώσῃ. Ὁ ἐγγυπῆς λοιπὸν ἔπος ἔτσι ἐγίνῃ χρεώσῳ
εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος, καὶ πρὸ τῆ νὰ γυνῇ χρεώσῳ ἐκεῖνος ὅπῃ
τὰ ἐπῆρῃ.

Εἰς ἐγγυπῆς διὰ ξένον χρέος, καὶ εἰπῆς νὰ τὸ πληρώσῃς ἐσὺ, ἢ
κρίσις τῆς ἐγγυήσεως, ὄχι μόνον εἰς τῆ λόγους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς κλη-
ρονόμους σα ἀρμόζει.

Περὶ Ἐγγυήσεως Γυναικῶν.

Γυναῖκα δὲν ἐγγυεῖται τινά, ἀλλ' ἔτε αὐτὴ ἐγγυεῖται, κρίνεται· τότε δὲ
μόνον ὑπόκειται Γυναῖκα διὰ τῷ ἐγγυπῆ, ὅταν πάρη τίποτε χρεώ-
μα διὰ νὰ ἐγγυεῖται, διότι ἢ χρεὺς ὅπῃ ἔλαβε τῷ κάμνει κατὰ κριτον
διὰ τῷ ἐγγυπῆ· κρίνεται δὲ καὶ τότε ὅταν εἴπῃ ρητῶς, καὶ γράψῃ εἰς
ὀμολογίαν, πῶς γίνεσθαι ἐγγυήτεια, καὶ ἀποβάλλεται τὸ δίκαιόν της, καὶ
ὁ νόμος ὅπῃ τῆς βοηθεῖ, διὰ νὰ μὴ κρίνεται διὰ τὴν ἐγγυπῆ· ὁ δὲ
τοιῆτος νόμος ὀνομάζεται Βελλιανέιος ἀπὸ ἐκεῖνον ὅπῃ τὸν ἦυρε.

Γυνὴ εἰς ἐγγυπῆ, βοηθεῖται· εἰ δὲ καὶ πληρώσῃ διὰ τινά ὅπῃ ἐγ-
γυεῖται, δὲν τὰ πέρνει ὀπίσω.

Οὔτε κληρικὸς δὲν ἐγγυεῖται, καθὼς λέγει ὁ κ'. Κανὼν τῷ Ἀγίων
Ἀποστόλων, εἰ δὲ ἐγγυεῖται, καθήρεται.

Ὅταν ἤθελεν ἐγγυεῖται ἢ Γυναῖκα, καὶ μετ' ὀλίγον πληρώσῃ, ἢ δάσῃ,
αὐτῆς διὰ τῆ λόγους ἄλλον χρεώσῳ, δὲν ἔχει χάραν τὸ τοῖστον δόγ-
μα, ἔτε βοηθεῖται· διότι ἐκεῖναί ὡς πταίσειαι διὰ τῷ ἐγγυπῆ βοη-
θεῖνται, καὶ ὄχι ἐκεῖναί ὅπῃ σμικραίεν τὰ δίκαιά της τῷ νόμῳ ὅπῃ εἶχον
εἰς αὐτῆ νὰ βοηθεῖνται.

Ἡ γυνὴ, μετὰ τὸ νὰ πληρώσῃ διὰ τινά μερικὰ, δὲν γίνεσθαι ἐγγυήτεια.

Εἰς δανεισθῆ Γυναῖκα μαζὴ μετὰ ἄλλον τινά, καὶ γίνῃ ἕνας διὰ τὸν
ἄλλον ἐγγυπῆ, βοηθεῖται ἢ Γυνή.

Ὅταν ἐγγυεῖται αἱ Γυναῖκες διὰ ὄνομα, καὶ κέρδος ἐδικόν της, τότε
χρεώσῳ· ἀμὴ αὐτὴ ἐγγυεῖται διὰ ξένον βοηθεῖνται.

Ἐκεῖναι αἱ Γυναῖκες ὅπῃ πλανηθῆν καὶ γένῃ ἐγγυήτεια, ἐκεῖναι
βοηθεῖνται καὶ εἰς πᾶσαν κρίσιν, καὶ ὄχι ἐκεῖναι ὅπῃ πλανῆν ἄλλης, καὶ
ὅταν πέρνει ἄλλων δίκαια· διότι δὲν ἐδόθη τῆς Γυναικὸς νὰ πέρνῃ ἄλ-
λε δίκαια, ἔτε τῆ Ἀνδρός της, ἔτε τῆ Πατρός της, ἔτε τῆ Τίτῃς· εἰ δὲ
πέρνῃ δίκαια εἰδός, ὁ ὁποῖος καταδικαζόμενος δυνάται νὰ γυρίσῃ κατὰ
πάνω της, δὲν φαίνεται πῶς νὰ ἐγγυεῖται.

Ἡ διάταξις θέλει, ὅτι ἢ Γυναῖκα ὅπῃ νὰ πάρη τινά, καὶ νὰ ἐγγυεῖται,
νὰ μὴ βοηθῆται ἀπὸ τῆ δόγματος, εἴτε ἐγγράφως, εἴτε ἀγράφως ἐγγυεῖται.

Εἰς ἢ Γυνὴ θέλεσθαι νὰ πλανῆσῃ, καὶ ἰξούρησθαι, ὅτι αὐτὴ ἐγγυεῖται δὲν
πιάνεται ἢ ἐγγυπῆς, δὲν βοηθεῖται· ἐκεῖνος δὲ ὅπῃ νὰ ἐγγυεῖται διὰ τὸν
μανδάτορα τῆς Γυναικὸς βοηθεῖται.

Εἰς ἐγγυεῖται διὰ τινά ἀνήλικον ἢ Γυνή, ἔξω τῆ νόμῳ, εἰ μὲν εἶναι ὁ
χρεώσῳ πλέσιος, δὲν κρίνεται ἢ Γυνή, εἰ δὲ καὶ εἶναι πτωχός, κρίνεται.

Ἡ Γυνὴ αὐτὴ καὶ πολλὰς φοραῖς, καὶ εἰς κάθε καιρὸν ὅπῃ νὰ ζητηθῇ
διὰ τὸν Ἀνδρατῆς αὐτὴ ἐγγυεῖται, ἢ Γυνὴ βοηθεῖται.

Ἀνίσως καὶ ὑποσχεθῇ ἢ Γυναῖκα, καὶ ἕτερα ἀπὸ δύο χρόνους ζητηθῇ
εἰς δούτερον, ἢτοι δάσῃ ἐγγυπῆ, δὲν βοηθεῖται· καὶ τῆτο περὶ ξένου,
καὶ ὄχι διὰ τὸν Ἀνδρατῆς.

Ὅχι μοναχὰ ἢ Γυνὴ εἰς ὑποσχεθῆ βοηθεῖται, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ
νὰ ἐγγυεῖται διὰ ταῦτῳ· εἰς καὶ διὰ τὸν Ἀνδρατῆς ὑποσχεθῇ ἢ Γυνή,
βοηθεῖται.

Ὁ Υἱὸς ὅπῃ εἶναι εἰς τὴν ὀξυσίαν τῆ Πατρός τε, ἐγγυεῖται καλῶς διὰ τὸν Πατέρα τε, καὶ ἂν εὐγὴ ἀπὸ τῆς ὀξυσίαν τῆ Πατρός τε, πάλιν κρίνεται διὰ τὴν ἐγγύησιν ὅπῃ ἔκαμν, ὅταν ἦτον ὑπεξέσιος, καὶ ἐτι διατὶ ἦτον εἰς τὴν ὀξυσίαν τῆ Πατρός τε καταδικάζεται.

Ἐὰν ἐγὼ, καὶ ἡ Γυνὴ ἐγγυηθῶμεν εἰς ὀλοκλήρον πρᾶγμα, ἐγὼ μόνος κρίνομαι· εἰ δὲ ἐγγυηθῶμεν μὲ παιδίον ἀνήλικον, καὶ γένῃ νόμος ἡλικίας τὸ παιδίον, καὶ ἐλθῆμεν εἰς κρίσιν, κρίνομαι νὰ πληρώσω ὅλον τὸ χρέος, ἐὰν ἐγὼ πρῶτος ἐγγυήθῃκα, παρὰ ἀνίσως καὶ ἐγὼ μὲ δόλον τῆ δανείσῃ, τότε βοηθῆμαι.

Ἐὰν εἶναι πολλοὶ ἐγγυηταί, καὶ πληρώσῃ ὁ ἕνας τὸ μερικόν τε ὅπῃ τῆ τρέχει, δὲν τὸ πέρνει ὀπίσω, διότι δὲν εἶναι ὅπῃ νὰ μὴ χρεωστῆται.

Ἐὰν ἐγγυηθῇ κανεὶς, ὅτι μέσα εἰς τόσον καιρὸν νὰ φέρῃ τὸν δεῖνα, εἰ δὲ μὴ, νὰ χρεωστῆ νὰ πληρώσῃ πρόσμιον· λέγομεν εἰς τῆτο, ὅτι ἐὰν δὲν τὸν φέρῃ ἕως ἕξ μῶνας, τῆ δίδεται ἄλλος τόσος καιρὸς· εἰ δὲ καὶ ὁ προπῆτερος καιρὸς ἦτον περισσότερος, μόνον ἕξ μῆνας δίδονται εἰς διορίαν.

Ὁ ἐγγυητὴς δὲν κέρνεται διὰ τῆς τόκας, καὶ τὰ διάφορα, παρὲξ μόνον αὐ ἐσυμφώνησαν.

Ἐκεῖνοι ὅπῃ ἐγγυεῖνται ἀνήλικον, καὶ ὅταν ἐλθῇ ὁ ἀνήλικος εἰς νόμου ἡλικίαν ἐναντιεῖται, καὶ δὲν ἀποκέρνεται εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ τὸν ἐγγυήθῃκα, βοηθῆνται οἱ ἐγγυηταί.

Ἡ ἐγγύησις ὅπῃ γούη χωρὶς διορίαν, δέκα ἡμερῶν διορίαν ἔχει.

Ἐκεῖνος ὅπῃ νὰ ἐγγυηθῇ τινὰ ἐπὶ Νοταρίε, δι' αἰτίαν ἰδιωτικῆν, ἕως δύο μῶνας μόνον κέρνεται, παρὲξ αὐ ἐγγυήθῃ ρητῶς διὰ περισσότερον καιρὸν· εἰ δὲ διὰ Αὐθροτικῆν ὑπόθεσιν ἐγγυήθῃ, φαίνεται νὰ εἶναι ἡ ἐγγύησις μὲ ἐγγραφον ὁμολογίαν· ἕξ μῶνας δὲ, ὅτι ἡ ἐγγραφὸς ἐγγύησις, ἕως δύο μόνον μῶνας κρατεῖται.

Ἐὰν δανείσω τινὰ φλωρία, δὲν δυνώμαι νὰ πάρω ἐγγυητῶν διὰ νὰ μὲ πληρώσῃ σιταίε· διότι ὁ ἐγγυητὴς δὲν πιάνεται τίποτε, παρὲξ μόνον διὰ ἐκεῖνο ὅπῃ ἐδανείσθῃ· διότι τὰ φορτία τῆ σιταίε καλῶς ζετιμῶνται εἰς φλωρία, τὰ δὲ φλωρία δὲν ζετιμῶνται εἰς φορτία.

Τ Ι Τ Λ Ο Σ Ζ'.

Περὶ Τόκας.

Τόκος, ἦτοι διάφορον ἀσυμφώνητον δὲν πληρώνεται.

Ὅτι καὶ ἄγραφος ἢ συμφωνία γούη, περὶ τόκας σέργεται.

Ὅταν διὰ διάφορον ἀγωνίζονται τινές, ἐκεῖνος ὅπῃ εἶναι προπῆτερος δανείσῃς κατὰ τὸν χρόνον προτιμᾶται.

Λέγει, ὅταν διὸ τινές ἀγωνίζονται νὰ λάβῃν διάφορον, προτιμᾶται ἐκεῖνος, τῆ ὁποῖα χρεωστῆ πρῶτα τὸ ποιῆτον χρέος. Παραδείγματος χάριν, ἐδανείσα ἐγὼ τὸν Πέτρον φλωρία ἰ. συμφωνήσας μὲ αὐτὸν νὰ μοῦ δίνῃ διάφορον τυχὸν κάθε μῶνα φλωρί σῆ· ὑτέρα ἀπὸ σῆ, ἢ δύο χόνας τὸν ἴδιον ἐδανείσας ἐσὺ ἕτερα φλωρία δέκα, καὶ συμφωνήσας μὲ αὐτὸν

τὸν νὰ σῆ δίδῃ διάφορον κάθε μῶνα φλωρί σῆ, καὶ ἀπέρασε καιρὸς πολλός, καὶ τὸ κεφάλαιον τὸ ἐπῆραμεν οἱ δύο, τὸ δὲ διάφορον μῆς τὸ ἐχρεώσῃ καὶ τῆ δύο, τὸ ὁποῖον εἶναι κέρδος, καὶ ὑρόντες τὸ πρῶγμα τῆ χρεώσῃ (ὑπόθεσις ὅτι νὰ ἐπιπώχῃσεν) ἡγωνίζομεθα ποῖος ἀπὸ ἡμᾶς τῆς δύο νὰ λάβῃ ἐκεῖνο τὸ ὀλίγον πρᾶγμα διὰ τὸ χρεωστῆμεν διάφορον, ὑπόθεσις, ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἐκεῖνο τὸ ὀλίγον πρᾶγμα νὰ πάρωμεν καὶ οἱ δύο ὅλον τὸ διάφορον· καὶ λέγει ὁ νόμος· ὅτι ἐκεῖνος νὰ πάρῃ τὸ ὑρέσῃ πρᾶγμα, ὁποῖος ἐδανείσῃ πρῶτα, καὶ εἶναι πρῶτος κατὰ τὸν χρόνον εἰς τὸ διάφορον, ἦτοι ὁποῖος ἐσυμφώνησε πρῶτος τῆς τόκας, ἐκεῖνος καὶ χρεωστῆ.

Δὲν ζητεῖται διάφορον εἰς διάφορον, δηλαδὴ τόκας τόκας, ἀλλ' ἡδὲ διάφορον ἀσυμφώνητον, ἐὰν δὲν ἔκαμν συμφωνίαν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποθέσεως.

Ὅταν τὸ διάφορον πέρασῃ τὸ κεφάλαιον, τότε παύει τὸ διάφορον.

Πολλὴ διαφορά εἶναι τῆς ἐπερωτήσεως, καὶ τῆς συμφωνίας διὰ τὰ διάφορα, ἦτοι τῆς τόκας· διότι αὐ εἶναι γραμμικὸν μέσα εἰς τὴν ὁμολογίαν τὸ, ὁμολογῶ, καὶ ὁμολογῆς πῶς νὰ μὲ δίδῃς καὶ διάφορον, τῆτο ἔχει δύναμιν νὰ ζητηθῇ· εἰ δὲ ἕως ἀπλῶς μόνον εἶναι γραμμικόν, πῶς ἐδανείσθῃκα ἀπὸ λόγου σῆ τῆ, καὶ ἐσυμφώνησα νὰ σῆ δώσω καὶ διάφορον, τῆτο δὲν ἔχει τόσῳ δυνάμιν νὰ ζητῇ διάφορον.

Χωρὶς φανεράν ποσότητα νὰ ζητηθῇ τινὰς τῆς ἀρμοδίας τόκας, δὲν εἶναι τίποτες.

Ρωμαϊκόν.

Ἐκεῖνος ὅπῃ διὰ φιλοτιμίαν εἰς πολλὸν καιρὸν δὲν ζητήσει διάφορον, δὲν ζητεῖ καλῶς τὸ προαπερασμένον.

Ἀνίσως τινὰς χρεωστῶντας κεφάλαιον, πληρώσῃ διάφορον ὅπῃ νὰ μὴ τὸ χρεωστῆ, δὲν τὸ πέρνει ὀπίσω· εἰ δὲ ἐπλήρωσε διάφορον ἕξω τῆ νόμου, δὲν τὸ πέρνει ὀπίσω, ἀλλὰ μετρεῖται εἰς τὸ κεφάλαιον· εἰδὲ καὶ τὸ κεφάλαιον ἐπλήρωσεν, ὡσαν ὅπῃ δὲν χρεωστῆ κεφάλαιον, ἀνίσως καὶ ἐπλήρωσε τὸ πέρνει ὀπίσω, εἴτε προπῆτερος ἀπὸ τὸ κεφάλαιον ἐπλήρωσε τὸ διάφορον, εἴτε κατ' αὐτὰ ξεχωριστά.

Ὁρφανικὸν διάφορον ἀπὸ γ'. ἑκατοστῆς εἶναι, ἦγαν δ. εἰς τὰ δ.

Τὸ διάφορον ὅπῃ δὲν χρεωστῆται· καὶ δοθῇ πρὶν πληρωθῇ τὸ κεφάλαιον, πιάνεται εἰς τὸ κεφάλαιον, εἰ δὲ πληρωθῇ τὸ κεφάλαιον, ἐπειδὴ δὲν ἔχει εἰς τὴ νὰ πιανθῇ, τὸ πέρνει ὀπίσω.

Εἴτε διάφορον ἕξω ἀπὸ τὸ μέτρον συμφωνήσῃ, εἴτε ἀπὸ διάφορον διάφορον, ἐκεῖνο ὅπῃ εἶναι ἕξω τῆ νόμου ὀγαίνει, καὶ τὸ ἐπίλοιπον πληρῆται.

Ὅσα διάφορα δοθῆν ἀπὸ συμφωνίαν, δὲν δύνονται νὰ παρθῆν ὀπίσω, ἔτε εἰς κεφάλαιον πιάνονται, εἰ δὲ καὶ δὲν δοθῆν, δὲν ζητῆνται.

Ὁ δανείσῃς κάμνει χρεῖα νὰ ἀποδείχῃ καὶ τὸ χρέος, καὶ τὴν συμφωνίαν τῆς ποσότητος τῆ διαφορά· διότι αὐ ἐπῆρε καὶ κανένα καιρὸν ἀπὸ συμφωνίας διάφορον ὀδανείσῃς διὰ τὰ ἄσπρα, δὲν κατακρίνεται εἰς τῆτο.

Ἐὰν μὲ χρεωστῆ τινὰς χωρὶς διάφορον, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ πάρῃ τὸ χρέος, τὸν φέρνω εἰς τὸ Κεῖθῃον, καὶ ἀποδειχθῇ ὡς χρεώσῃς, καὶ ἀπ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν γίνεται τὸ χρέος μὲ διάφορον, καὶ ζητεῖται τὸ διάφορον.

Ἀφ' ἑ ἀποφασισθῆναι νὰ πληρώσῃ ὁ χρεώσις, καὶ περάσῃν τέσσαρες μῆνες, καὶ δὲν διωχθῆναι νὰ δώσῃ τὸ χρέος, καὶ ἀπομείνῃ χρεώσις, κἄν τε Αὐτοκρατορικὸν εἶναι τὸ χρέος, κἄν τε ἰδιωτικὸν, ἀπὸ τότε καὶ ἔμπρὸς εἰς τὰ χίλια ἑκατὸν ζητεῖται τὸ διάφορον.

Τὶ ἐστὶν Ἑκατοσιαῖος Τόκος.

Ἑκατοσιαῖος τόκος, ἥτοι διάφορον εἶναι εἰς τὰ ἑκατὸν φλωρία ἰβ'. τὸν χρόνον, μετὰ τὸ νὰ δίδεται τὸν κάθε μὴνα εἰς τὰ ρ'. α'. τὸ ὁποῖον εἰς ὅλα ταῦτα τὰ ρ'. θεωρέμενον, βέβαια ἑκατοσὸν εἶναι. Πρεπόντως λοιπὸν καὶ τὸ τοῖσπον διάφορον ἑκατοσιαῖον ὀνομάζεται· εἰς τὸ ἴδιον δὲ ἄς ἐννοήσωμεν, καὶ τὸ ἕως τετάρτης ἑκατοσῆς, καὶ τὸ ἕως τρίτης, καὶ ἕως ἡμίσεως, καὶ ἕως διμοίρας.

Σχόλιον.

Τὸ μὲν ἄχει γ'. ἑκατοσῆς εἶναι εἰς κάθε λίτραν δ'. τὰ δὲ ἄχει ἡμίσεως εἰς κάθε λίτραν ε'. κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον, καὶ τὰ ἀπὸ δ'. ἑκατοσῆς εἰς κάθε λίτραν διπλαθὴ γ'. ὁ μὲν τοι ἑκατοσιαῖος τόκος ἰβ'. εἶναι εἰς τὴν λίτραν· πῶς δὲ ὀνομάζονται ἑκατοσιαῖοι οἱ τόκοι, ὅπως ἡ λίτρα δὲν συμποσῆται εἰς τὰ ρ'. δράμια διπλαθὴ, ἀλλ' εἰς τὰ οβ'. ἀπεδῶ νὰ τὸ μάθῃς. Σημαίνει ἡ ἑκατοσὴ τὴν ποσότητα ὅπως εἰς εἴνα τρόπον εἰς ἰβ'. περιλαμβανέται, ἑκατοσὴ δὲ λέγεται τὰ ἰβ'. ὅτι εἰς τὰς ἀρχαίους χρόνους εἰς τὰ ρ'. ἰβ'. ἐπλήρωναν εἰς τὸ κοινὸν ἐκεῖνοι ὅπως ἐλάμβανον ἀπὸ τὰ πράγματα· καὶ ταῦτα εἰς τὰς παλαιὰς ἔτζι δὲρέθησαν· ἡμεῖς δὲ καθὼς βλέπομεν τώρα, ἔτζι καὶ λέγομεν.

Ἐκεῖνος ὅπως δανείζει θαλάσσια χεῖματα, καὶ καρπῆς, δηλαδὴ ἐκεῖνος ὅπως ταξιδεύει τὴν θαλάσσαν, τελείαν ἑκατοσὴν ἢ ἡμπορεῖ νὰ πάρῃ.

Ὁ δανειστὴς ὅπως δὲν κινδυνεύει τὰ ἄσπρα εἰς τὸ πλοῦσιμον τῆς θαλάσσης, δηλαδὴ δὲν τὰ δίδει τῆς τύχης, ἥτοι χαθῆν ἢ δὲν χαθῆν νὰ εἶναι εἰς τὸν δανειστὴν, μεγαλύτερον διάφορον δὲν λαμβανέει.

Ἐκεῖνοι ὅπως χωρὶς ἐντροπῶν, καὶ διάκεισιν καματίζουσι, καὶ ὅπου ζητῶσιν εἰς τὸ διάφορον διάφορον, ἀτιμάζονται.

Περὶ Καρπῶν.

Ἐκεῖνος ὅπως δανείσει καρπῆς, δυνάται νὰ ζητήσῃ καὶ διάφορον εἰς συμφωνήσῃ.

Εἰς τὰς καρπῆς ὅπως δανείζον, δυνάται νὰ ζητήσῃ καὶ περισσότερον διάφορον διὰ τὸ ἀδύλον τῶν καρπῶν.

Ἡ διάταξις τῆς Βασιλικῆς νόμου οὐρίζει καὶ ποσότητα ξεχωριστῶν διὰ τὰς πόλεις, καὶ λέγει· οἱ μὲν Ἀξιωματικοί, καὶ ὅσοι Ἀρχόντες ἔχον ὀφφίκια, καὶ οἱ Ἰλλέστριοι, ὅπως εἶναι οἱ Σπαθάριοι, ἀπὸ τῆς Πρωτοπαπαδικῆς δηλαδὴ τῆς καὶ ἐπάνω· ὅσοι Ἀρχόντες δανείσῃν μετὰ διάφορον, ἕως γ'. ἑκατοσῆς μόνον νὰ δανείζουσιν, ἦγαν δ'. εἰς τὰ ρ'. τὸν χρόνον νὰ πέρνω· οἱ δὲ σαραφίδες, καὶ πραγματῶται ἄχει διμοίρας ἑκατοσῆς, ἥτοι ἡ. εἰς τὰ ρ'. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἄχει ἡμίσεως, ἦγαν ε'. εἰς τὰ ρ'.

ρ'. εἰ δὲ εἰς Ἐκκλησίαν, ἢ εἰς Μοναστήριον, ἢ εἰς ἄλλον ἁγίον Οἶκον, ἦγαν εἰς Ξωδοχεῖον, εἰς Νοσοκομεῖον, ἢ Ὀρφανοτροφεῖον εἶναι τὸ χρέος, τότε πάντες δ'. εἰς τὰ ρ'. νὰ πέρνω διάφορον· εἰς δὲ τὰ ναυτικά δανείσματα, καὶ εἰς τὰ ἄλλα εἶδη τῶν δανεισμάτων ὅπως εἶχαν ἄδειαν τὸ παλαιὸν νὰ πέρνω περισσότερον διάφορον, μόνον ἕως ἰβ'. τὰ ρ'. νὰ πέρνω διάφορον τὸν χρόνον, καὶ ὄχι περισσότερον· ἀλλὰ μὴ ἐκεῖνοι ὅπως βασιῶν ἐνέχειρα νὰ πέρνω περισσότερον διάφορον, μήτε οἱ Κεῖται νὰ καταδικάσῃν τινὰ νὰ δώσῃν περισσότερον διάφορον, προφασίζόμενοι πῶς ἔχον βοήθειαν οἱ τόποι καὶ χωραὶ ἀπὸ διάφορον· εἰ δὲ πάρη κανεῖς περισσότερον διάφορον ἀπὸ τὸ διατεταγμένον, νὰ λογαριάζεται εἰς τὸ κεφάλαιον, μετὰ εἴτι τρόπον καὶ αὐτὸ πάρη, ἕτε νὰ ἡμπορῆ νὰ γυρῶν διάφορον διὰ τὸν ἐρχόμενον χρόνον, ἕτε διὰ τὰς ἀπερυσμῆνας χρόνους· καὶ τὰ ὀλίγον ὀλίγον διδόμενα διάφορα, ὡσανὶ διπλασιάσῃν μετὰ τὸ κεφάλαιον δυνάται νὰ παραέκει, ἀλλὰ παύειν δὲ τὴν τὰ διάφορα.

Νεαρὰ τῆς Κυρῆς Λέοντος τὸν τόκον ἀπαγορεύουσα.

Εἰς καὶ εἰς πολλὰς τῶν πρὸ ἡμῶν Βασιλεῖς ἐφανή δεκτὸν, καὶ δίκαιον ἢ πληρωμὴ τῶν τόκων, ἀλλ' ἴσως διὰ τὴν σκληρότητα, καὶ ἀμύτητα τῶν δανειστῶν· ὅμως ὡς ἀνάξιαν τῆς πολιτείας ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν, ἐκείναι μὲν νὰ λείπῃ παντελῶς ἀπὸ τῆς χριστιανικῆς πολιτείας, ὡσανὶ ὅπως εἶναι κεκωλυμένη, καὶ ἐμποδισμένη ἀπὸ τῆς θείας νόμου· διὰ τὸτο προστάσει ἡ ἡμετέρα Γαλιωτῆς νὰ μὴ ἔχη ἄδειαν τινὰς καθόλου εἰς κάμμιαν ὑπόθεσιν νὰ πάρῃ διάφορον, μήπως θέλοντες νὰ φυλάσωμεν νόμον, παραβαίνωμεν τὸν νόμον τῆς Θεῆς, ἀλλ' ὅσον καὶ αὐτὸ πάρη κανεῖς νὰ λογαριάζεται εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς χρεῆς.

Ὁ Ἱερωμένος δὲν συγχωρεῖται ὁλοτελῶς νὰ πέρνῃ διάφορον· καὶ εἰς ἄλλον τόπον δὲρέθη, ὅτι κατ'ἄρεται κάμνωντας τὸτο, καθὼς λέγει ὁ ἱζ'. Κανὼν τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου· καὶ ὁ ἰ. τῆς ἐν Τρέλλῳ, τῆς καὶ ε'. λεγομένης· διατὶ ἐκεῖνος ὅπως δὲν συγχωρεῖται νὰ καταγίνεται εἰς πράγματα βιωτικά, πάρεξ εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά, πῶς συγχωρεῖται νὰ πάρῃ διάφορον;

ΤΙΤΛΟΣ Η'.

Περὶ Μισθώσεως, ἐν ᾧ περὶ Ἐργολάβων τῆς μικρῆς κατὰ σοιχείον.

Μισθώσις εἶναι ὅταν τινὰς σπῆτι, ἢ χωράφι πακτάσῃ εἰς τινὰ, διὰ τὸ ὁποῖον νὰ λαμβάνῃ κάθε χρόνον τὸ ἐνοίκιον· ἢ ὅποταν δώσῃ ἄλλῳ τινὰ, χάλκωμα δηλαδὴ, ἀσῆμι, ἢ χρυσίον εἰς τὸν τεχνίτην διὰ νὰ τὸ φτιάσῃ μετὰ τὴν πληρωμῶν, ὅτι εἶδος θέλει, ὁμοίως νὰ φτιάσῃ σπῆτι, ἢ ἄλλῳ κάμμιαν ὑπηρεσίαν μετὰ πληρωμῶν, μισθώσις λέγεται.

Ἡ μισθώσις κείνεται εἰς τὴν κείσιν τῆς συμφωνίας· καὶ ὅσα αὐτὴ κάμνη τινὰς, καὶ πέρνῃ μισθὸν διὰ ταῦτα, ἐπὶ μισθώσει γίνεσθαι λέγεται, καὶ ὅλον τὸ ἔργον τὸτο μισθώσις ὀνομάζεται.

Μί-

Μίσθωσις κὴ τὸ νὰ δώσῃ κανεῖς τὸ σπῆτί τε, ἢ τὸ περιβόλι τε μὲ πάχτον τινὸς, ἢ γυν με ἐνοίκιον· διότι ὁμοιάζει καὶ τῆτο μὲ κάποιον τρόπον εἰς ἐκείνας ὅπῃ κανεῖν τὰ τοιαῦτα ὡσαύ μίσθωσις, τὸ δὲ πάχτον δηλοῖ κὴ τὴν συμφωνίαν, κὴ ἐκεῖνο ὅπῃ χρεωσείται νὰ πληρωθῇ εἰς τινὰ ἀπὸ συμφωνίαν.

Εἰς τὸν νόμον τὸ νὰ εἰπῇ ἔπος ὁ μισθώσας, φανερώνει ἐκεῖνον ὅπῃ δίδει τὸν μισθόν, ἢ γυν τὴν ῥώγαν, τὸ δὲ νὰ εἰπῇ ὁ μισθωσάμενος, φανερώνει ἐκεῖνον ὅπῃ πέρνει τὸν μισθόν· εἰς δὲ τὰς ἄλλας τὸ, ὁ μισθώσας δυν εἶναι τὸσον εὐχρησον, τὸ δὲ, ὁ μισθωσάμενος δηλοῖ ἐκεῖνον ὅπῃ δίδει τὸν μισθόν.

Μίσθωμα εἰς τὸν νόμον εἶναι κὴ λογίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκεῖνο ὅπῃ συμφωνήσῃ ἐκεῖνος ὅπῃ λαμβάνει τὸν μισθόν νὰ δώσῃ, κὴ νὰ πληρώσῃ, ἔσθ' ὅτε δὲ κὴ τὸ δίδόμενον.

Εἰς τὴν μίσθωσιν πᾶσαν βίαν ὅπῃ δυν δύναται νὰ τὴν ἐναντιωθῇ τινὰς, ὁ Δεσπότης τὴν ζημιώνεται· ἢ γυν τὴν βλάβην ὅπῃ γυν ἀπὸ κερσάρης, καὶ ἀπὸ ἄλλων παρόμοια.

Περὶ τῆς συμβαινέσης Ἀφορίας εἰς τὰς καρπὰς.

Η' Διάταξις τῆ νόμου βέλεται, ὅτι ἡ δυσυχία ὅπῃ γίνεται εἰς τὰς καρπὰς ἀπὸ τὸν ἔρανον, νὰ μὴ τὴν ζημιώνεται ὁ μισθωτὸς, ἀλλὰ ὁ Αὐθέντης· πᾶρξ μόνον αὐτὸν ἐσυμφωνήθῃ τὸ ἐναντίον, ἢ ἡ σωήθεια τῆ τόπῃ ἐκεῖνο ἔττι τὸ ἔχει· ὅμως πρέπει νὰ συγκρίνῃ κὴ νὰ σοχάζεται ὁ Κεῖνος εἰς τὰς ἀφορίας ὅπῃ ἐγίναν πρότερον, τὴν ἀφορίαν, ἢτοι τὴν δυσυχίαν ὅπῃ ἔχει περιβόλι, ἢ ἀμπέλι παχτωμένου ἀπὸ τὴν ζημίαν τῆς δυσυχίας.

Εκεῖνος ὅπῃ μὲ ἄσπρα ἐνοικιάζει, τὴν ἀμεινον βλάβην ὅπῃ συμβαίνει εἰς τὰς καρπὰς ἀπὸ τὴν λεγομένην Θεομυλίαν, ἢτοι ὀργλῶ Θεῷ, δυν γυνάριζει, ἀλλὰ τὴν μετρίαν· ἐκεῖνος δὲ ὅπῃ μοιράζει τὰς καρπὰς ὅπῃ ἐμισθώθῃ μὲ τὸ δίκαιον τῆς σωτροφίας, κὴ τὸ διάφορον, καὶ τὴν ζημίαν μοιράζει μὲ τὸν Οἰκοκύριον.

Εκεῖνος ὅπῃ ἔχει τὸ διάφορον τῆ πράγματος, πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τὴν ζημίαν.

Σχόλιον.

Παραδείγματος χάριν, αὐ γυν τελεία πέλησις μεταξὺ δύο τινῶν, κὴ αὐ τύχη τὸ χωράφι, ὅπῃ ἐπελήθῃ ἔλαβε κάμμιναν ἀυγάτισιν, ἢ αὐξήσιν, διπλαθὴ ὁ ποταμὸς ὅπῃ διαβαίνει ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ ἐδικόν τε χωράφι κὴ τῆ γείτονος, ἐχάρισε μέρος ἀπὸ τῆ γείτονος χωράφι ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ τινὰς, ἔβαλεν εἰς τὸ ἐδικόν τε χωράφι· ἢ τοιαῦτη ἀφέλεια κὴ χωρὶς νὰ περιλάβῃ ἀκόμι τὸ περιμετρικὸν χωράφι, τὰ ἀγορασθῆ εἶναι, κὴ τὴν ἀφέλειαν ἔχει τῆ χωράφις, ὅτι ἀναγκάζεται νὰ ἔχῃ κὴ τὴν βλάβην· κὴ αἰσῶς αὐ τύχη τὸ ἐναντίον, καὶ ὁ ποταμὸς ξεχωρίσῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπὸ τὸ περιμετρικὸν χωράφι μέρος, καὶ τὸ ἀυγάτισε εἰς τῆ γείτονος τὸ χωράφι, ἢ ζημία τῆ ἀγορασθῆ εἶναι, κὴ ὁ περιμετρικὸς τὸ δίδει κολαβόν, κὴ δυν ζημιώνεται, καθὼς πρό τῆ νὰ τὸ λάβῃ,

βῆ, ἢ ἀφέλεια τῆς προσθήκης εἶναι τῆ ἀγορασθῆ, ἔττι κὴ ἡ ζημία· κὴ τὸ κρασὶ ἐαυ πεληθῇ, κὴ πρό τῆ νὰ τὸ λάβῃ ὁ ἀγορασθῆς ζημιώνεται· κὴ τὸ ἀνάπαλιν αὐ γυν καλλίτερον, κὴ τιμιώτερον, ὁ ἀγορασθῆς κερδαίνει.

Εὰν χάριση κανεῖς εὐα χρόνον τῆ μισθωτῆ τὸ πάχτον, διὰ τὴν ἀσοχίαν τῶν καρπῶν, κὴ ἐν ὑτέροις εἰς τὰς ἄλλας χρόνας γυν ἀφορία, κὴ ἀτυχήσῃ οἱ καρποὶ, λαμβάνει, κὴ τῆς χρονίας ὅπῃ ἐχάρισε τὸ πάχτον· εἰ δὲ εἰς τὰς ἰστέρας ἐγίνῃ ἡ ἀφορία, κὴ ἀσοχία, τὸ περισσόμενον τῶν προτέρων χρόνων τῆς ἀτυχίας, αὐ ἰξόρη ὁ Οἰκοκύριος συγκιρνάει.

Ὁ γεωργὸς ὅπῃ κάμνει λ. χρόνας εἰς ἓνα χωράφι, ἀναγκάζεται κὴ μὴ θέλωντας νὰ τὸ γεωργῇ, ἀλλ' ἔτε ὁ Δεσπότης, κὴ Κύριος Οἰκοκύριος τῆ χωράφις δύναται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, ἢ νὰ τὸν διώξῃ μὴ θέλωντας ἐκεῖνος.

Εὰν ἀπεριωῶντας στρατιῶται, φύγῃ ὁ σιχητὸς, κὴ οἱ στρατιῶται χαλάσῃ τὰς θυρίδας, ἢ ἄλλο τίποτες, παιδύεται εἰς τῆτο ὁ σιχητὸς, εὰν ἐδύετο καὶ δὲν ἀντεσάθῃ τῆς στρατιώτας, ἢ μὴ δυνάμενος ἀντιστῆναι, πῶς δὲν τὸ εἶπε τῆ Αὐθέντης.

Ἀμέλεια τῆ σιχητῆ εἶναι, ὅταν ὁ γείτονας τε κόψῃ δένδρα διὰ ἔχθραν ἐδικλῶ τε, κὴ αὐτὸς δὲν ἔχει ἐννοίαν· αὐτὸς δὲ ὁ μισθωτὸς ὅταν κόπτῃ δένδρα ὑπόκειται εἰς τὴν περὶ μισθώσεως ἀγωγὴν· κὴ εἰς τὴν ἀγωγὴν ἐκεῖνων ὅπῃ κλεπτικὰ κόπτῃ δένδρα, ἢ βιαίως, ἢ κρυφίως.

Περὶ Καύσεως κατὰ Τύχην.

Ε' ἂν τύχη κὴ συμφωνήσῃ τινὲς ὅπῃ ἐνοικιάσῃ σπῆτῃ πᾶς νὰ τὰ φυλάξῃ ἀπὸ τὴν φωτίαν, κὴ τύχη κὴ ἔλθῃ ἔξαφνα ἡ φωτία ἀπὸ ἀλλοθῶν, κὴ καὶ τὸ σπῆτι, δὲν παιδύεται ὁ ἐνοικιαστής· εἰ δὲ ἀπὸ ἀμέλειαν ἐκείν, παιδύεται.

Περὶ Ἀγέλης.

Ε' κεῖνος ὅπῃ σιχήσει εἰς ἀγέλιον, εὰν συμβῇ κὴ τὸν πατήσαν κλέπται, κὴ τὴν πᾶρξ, κὴ ἀποδειχθῇ κὴ μαρτυρηθῇ, πῶς δὲν εἶχῃ εἰδῆσιν, ἔτε τινὰ δόλον εἰς αὐτὸ, δὲν παιδύεται, ἀλλὰ μόνον δίδει ὀπίσω τὴν ῥώγαν ὅπῃ εἶχε παρμένῃ διὰ τὸν ἐπίλοιπον καιρὸν.

Ὁ ποιμὴν, κὴ ὁ ῥάπτης, κὴ ὁ κναφὸς, ἢ γυν ἐκεῖνος, ὅπῃ λῶκαίνει ῥῆχα, κὴ κείνονται, κὴ παιδύονται ἀπὸ ἀμέλειαν, καὶ ἀμάθειαν.

Περὶ Ἐμπορισμῆ.

Ε' ἂν συμφωνηθῇ νὰ μὴν ἀνάψῃ φωτίαν, καὶ ἀνάψῃ, καὶ τύχη κὴ γυν ἔμπορισμὸς, ἢτοι πυρκαϊά, παιδύεται ὁ ἐνοικιαστής, αὐ καὶ ἀπὸ τύχης ἢ κολέθῃσιν.

Εὰν ἐσυμφωνήσῃ ἐκεῖνος ὅπῃ ἐνοικιάσῃ σπῆτι, νὰ μὴ βάλῃ χορτάει μέσα, κὴ αὐτὸς ἔβαλε, κὴ τύχη κὴ βάλῃ φωτίαν ὁ δὲλὸς τε, ἢ ἀπὸς ξένος ἀνθρώπος, κὴ ἀνάψῃ τὸ χορτάει, κὴ καὶ τὸ σπῆτι, παιδύεται ὁ ἐνοικιαστής.

Περὶ Λιθοξόων.

Ε' ἂν λάβῃ τινὰς μάρμαρα νὰ τὰ πελεκίσῃ, ἢ νὰ τὰ σκαλίσῃ, καὶ τῆα

τζακισθῆν ἀπὸ ἀμάθειαν τῆ τεχνίτη παιδύεται· εἰ δὲ ἀπὸ αἰτίαν τῶ μαρμάρου δὲν παιδύεται.

Περὶ Κναφῶν.

Ἐὰν Κναφῶς λάβῃ φορέματα νὰ τὰ ἀσπείσῃ, καὶ χαλάσῃ κἀνεία, ἢ νὰ φαγωθῆν ἀπὸ ποτικία, ἢ τὸ ἀλλάξῃ καὶ δώσῃ ἄλλο ἀντ' ἄλλου, εἰ μὴ καὶ μὴ ἰξδύρωντας τὸ κάμη τῆτο, ὅμως παιδύεται.

Ἀνίσως καὶ ἀφόντις τελειώσῃ ὁ καιρὸς τῆς μισθώσεως, ἦτοι τῆ πάντε, συμφωνήσῃν καὶ τὰ δύο μέρη, ἦτοι ὁ ἐνοικιαστής καὶ Ὁικοκύρης νὰ μείνῃ πάλιν ὁ ἐνοικιαστής, ξανακακουργῶνεται εἰς ἐκεῖνον μόνον τὸν χρόνον τὸ ἐνοίκιασμα, ὅχι καὶ εἰς τὸν ἐρχόμενον χρόνον, αὐτὴ τῆ καὶ εἰς πόντε χρόνος καθὼς ἦτον τὸ πρῶτον ἐνοίκιασμα. Τὸ ἴδιον εἶναι καὶ εἰς τὰς πολιτικὰς μισθώσεις, ἦτοι τὰ ἐνοικιάσματα· εἰ δὲ ἀπομείνῃ καὶ τὸν δεύτερον χρόνον εἰς αὐτὸν κοινὰ, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀπομείνῃ.

Ἐὰν ἐν ἀγνοίᾳ μισθώσω πίθας τζακισμῶνες διὰ νὰ βάλω κρασί, καὶ χυθῆν τὸ κρασί, διὰ τὴν ζημίαν ὅπως γίνῃ, ἔχω νὰ κείνωμαι μὲ ἐκεῖνον ὅπως ἔχει τὰς πίθας.

Ἐὰν παχπῶσω τόπον εἰς βοσκίᾳ προβάτων, ἢ ἄλλων θρεμμάτων, καὶ ἀπὸ τὰ πικρὰ βότανα ἐκεῖνε βλαβῶσι, καὶ φοβίσῃν, εἰ μὴ τὸ ἰξδύρα, ἐγὼ ἀποκείνωμαι διὰ τὴν ζημίαν τῶν προβάτων, καὶ παιδύομαι· εἰ δὲ καὶ δὲν τὸ ἰξδύρα, ἔτε παιδύομαι, ἀλλ' ἔτε τὸ πᾶντον ἠμπορῶ νὰ πάρω.

Ἐὰν ἐνοικιάσω σπῆτι διὰ εἷα χρόνον, καὶ δώσω ὅλον τὸ ἐνοίκιον, καὶ εἰς τὰς ἐξ μίνας πέσῃ, ἢ καὶ, πέρνω ὀπίσω τὸ ἐπίλοιπον ἐνοίκιον.

Ἐὰν δοθῆν τίποτε διὰ νὰ γούη κάμη μία δελεία, μισθώσις λέγεται.

Ἐὰν συμφωνηθῆν, ὅτι τὸ ἔργον ὅπως θέλει νὰ κάμη εἷας μὲ ἄλλον τινὰ, μὲ δοκιμασίαν τῆ Οἰκοκύρη νὰ βεβαιώνεται· ἀνδρὸς ἀγαθῆ μόνον δοκιμασίαν ζητῶμεν, καὶ δὲν ἔχει ἀδειαν ὁ ποιῆτος νὰ μακρῶν τὸν καιρὸν ὅπως ἐσυμφωνήθῃ νὰ γούη τὸ ἔργον ἐκεῖνο, μόνον νὰ δοκιμάσῃ τὸ ἔργον.

Ἐὰν πληρώσῃ κανεὶς ἄνθρωπος νὰ τῆ φέρῃ μίαν κολῶνα, καὶ τζακισθῆν ἐκεῖ ὅπως τὴν συκῶναν, ἢ τὴν βασῆν, ἢ ἐκεῖ ὅπως τὴν ἀποδέσῃν, δὲν παιδύονται· πᾶρεξ ἀπὸ ἀμέλειαν τῆς, ἢ ἐκεῖνων ὅπως τὰς ἐβοηθῆσαν· τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὰς πίθας, καὶ ἄλλα παρόμοια πράγματα.

Ὅποιος ἀγωγιάσει ζῶον, διὰ νὰ φορτώσῃ τίποτε φορτίον φανερόν, καὶ βλαφθῆν τὸ ζῶον, παιδύεται ἐκεῖνος ὅπως τὸ ἐβαρυφόρτωσεν.

Εἴτις λάβῃ πληρωμὴν διὰ νὰ φυλάξῃ τίποτε πράγμα, εἴτι ζημία γένη ἔχει νὰ ἀποκείνεται, καὶ κινδυνῶν νὰ ζημιωθῆν, χωρὶς ἀπὸ τὴν βλάβῃ ὅπως γούη ἀπὸ μέρος ὅπως δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ φυλάξῃ· εἰ δὲ καὶ τὸ βλάψῃ αὐτὸς ὁ φυλακτῆς, τὸ ζημιώνεται.

Εἴτις κλέπτῃ τὸν δῆλον ὅπως ἔχει σιχητὸν, ὡς κλέπτῃς παιδύεται.

Ἐὰν ἐκεῖνος ὅπως ἐνοικιάσει τίποτε πράγμα, ἔκαμε συμφωνίαν, ὅτι νὰ μὴ τὸν διγάλλῃ ἔως νὰ περάσῃν πόντε χρόνοι, εἰ δὲ καὶ τὸν διγάλλῃ προπῆτερα ἀπὸ τὰς πόντε χρόνος, νὰ ζημιώνεται τὸ ἐνοίκιον, εἰ δὲ δὲν δώσῃ τὴν ἀποκοπὴν εἰς τὸν καιρὸν ὅπως ἔχῃ τὴν συμφωνίαν, ἢ εἰ δὲ δὲν δελῶν τὸ πράγμα καθὼς πρέπει, τὸν διγάλλῃ, καὶ δὲν ζημιώνεται.

Εἴ-

Εἴτις πακπῶσῃ πράγμα, καὶ ὡσαύτ' ἀπεράσῃ ὁ διατεταγμένος καιρὸς ὅπως ἔχῃ συμφωνίαν, δὲν θέλει νὰ τὸ δώσῃ ἐκεῖνε ὅπως τὸ ἔχει, ἀλλὰ σύρει τὸν Οἰκοκύρη τῆ πράγματος εἰς κρίσεις, καὶ ἐνοχλήσεις· ὅσῃρα ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν ὅπως ἀποφασισθῆν, ὅχι μόνον τὸ πράγμα, ἀλλὰ καὶ τὴν τιμὴν τῆ πράγματος ὅσον ἀξίζει, ἀναγκάζεται νὰ δώσῃ, διὰ νὰ ζημιωθῆν διπλᾶ, καὶ νὰ παιδύθῃ, νὰ μὴ εἶναι ἀγνώμων, καὶ ἀχάριστος.

Ἐὰν χωρὶς αἰτίαν, καὶ εὐλογον ἀφορμῶν ἀφήσῃ κανεὶς τὸ χωράφι ὅπως ἐπάχτωσε, πληρώνει ὅλα τὰ χρόνα τὴν ἀποκοπὴν.

Ἐὰν ἔχῃν τινὲς σπῆτι ἐνοικιασμένον νὰ κάθωνται μέσα, καὶ τὸ σφαλίσῃν, καὶ πηγαίνῃν εἰς ἄλλον τόπον, καὶ δὲν φανῆν ἔως δύο χρόνος, μὴδὲ ἐνοίκιον νὰ ἔχῃν δοσμένον, ἔχει ἀδειαν ὁ Οἰκοκύρης νὰ τὸ ἀνοίξῃ, καὶ ἐμπροσθεν Αὐθοντικῶν ἀνθρώπων νὰ γράφῃ ὅ,τι καὶ ἂν ἔχῃν μέσα.

Εὐμορφον, καὶ ὠραῖον λέγει ἢ διάταξις, ὅτι ὁ ἐνοικιαστής ὅσον καιρὸν δίδει τὸ ἐνοίκιον, δὲν δυνάται νὰ τὸν διγάλλῃ ὁ Οἰκοκύρης, νὰ βάλῃ ἄλλον, πᾶρεξ μόνον ἂν τὸ χρειασθῆν διὰ λόγους, ἢ ἂν θέλῃ νὰ τὸ ξανακακουργῶσῃ· ἢ ὁ ἐνοικιαστής δὲν τὸ ὑπηρετῆ καθὼς πρέπει.

Ἐὰν κτίξῃ κανεὶς κτίριον, καὶ παρῶσαλῶσῃ ἀπὸ σεισμὸν, εἰς τὸν Οἰκοκύρη εἶναι ἡ ζημία.

Ἐὰν πρὸ τῆ νὰ τελειωθῆν τὸ κτίριον, καὶ νὰ δοκιμαθῆν, πέσῃ, εἰ μὴ ἀπὸ αἰτίαν τῆς γῆς ἐπέσῃ, ζημιῶται ὁ Οἰκοκύρης, εἰ δὲ ἀπὸ ἐλάττωμα τῆ ἔργου, οἱ τεχνίται ζημιώνονται.

Ἀνίσως καὶ πελήσῃ τινὰς χωράφι, ἔχοντα εἰς αὐτὸ ἐνοικιασμένον, δὲν ἀναγκάζεται ὁ ἀγοραστῆς νὰ ἀφήσῃ τὸν ἐνοικιασμένον νὰ εἶναι εἰς τὸ χωράφι, πᾶρεξ ἂν τὸ ἀγόρασε μὲ τέτοιαν συμφωνίαν.

Πάλιν περὶ Ἐμπρησμῶ.

Ἐὰν ὁ δῆλος τῆ Φερνάει ἀποκοιμηθῆν, καὶ καυθῆν τὸ σπῆτι, τὴν ρῶγαν τῆ χάνει, εἰ μὴ ἀμέλῃσῃ τὴν ὑπηρεσίαν τῆ· εἰ δὲ ἄλλος ἔβαλε τὴν φωτίαν, παιδύονται καὶ οἱ δύο.

Ἀνίσως ὁ δῆλος τῆ ἐνοικιαστῆ καύσῃ κἀνείνα παρασπῆτι, τόσον διὰ τὴν ρῶγαν τῆ, ὅσον καὶ τῆ Ἀκκίλιῶ νόμῳ κρίνεται· καὶ ὅταν κινῆται ἢ μία κρίσις, παύει ἢ ἄλλη· εἶναι δυνατὸν καὶ εἰς τὸν ἐνοικιασμένον νὰ δώσῃ εἰς τὴν Αὐθοντείαν διὰ θεραπείαν τῆς ζημίας τῆ ἐκεῖνον ὅπως τὸ ἔκαυσεν, ἀνίσως καὶ αὐτὸς δὲν ἀμέλῃσῃ, ὅτι κατακρίνεται ὡσαύτ' ὅπως μεταχειρίζεται κακοὺς δούλους· τὰ ἴδια λέγομεν καὶ εἰς τὰ ἐδικὰ τοὺς σπῆτια.

Περὶ Ἐργολάβων.

Ἐπαρχικόν.

Οἱ χειροτέχναι, οἱ τε λεπτεργοὶ, καὶ ἐκεῖνοι ὅπως πελεκῶν τὰ μάρμαρα, ὅπως πλάττῃν τὸν γύψον, καὶ ἄλλοι παρόμοιοι εἰς τὴν δελείαν ὅπου σιχίσῃν, καὶ δώσῃν ἀρραβῶνας, νὰ μὴ τὴν ἀφίρῃν αὐτὴν τὴν δελείαν, καὶ πηγαίνῃν εἰς ἄλλῳ, ἔως ἔνα τὴν τελειώσῃν, εἰ δὲ λείπῃ τὰ χρειαζόμενα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆ ἔργου, ἢ ἀπὸ κακογνωμίαν τῆ Οἰκοκύρη ὀχρεώ-

σει ο τεχνίτης να τῷ εἰπῆ μία, καὶ δύο φοραῖς να φροντίσῃ τὰ χρειαζόμενα, να μὴ χασομερᾷ ὁ τεχνίτης· καὶ εἰ δὲν θελήσῃ, να βάλῃ μαρτυρίαν, καὶ να πηγαίῃ εἰς τὸν Κριτὴν να τὸν ἐγκαλῆ, καὶ ἔτσι να πέρῃ θέλημα να πηγαίῃ ὅπως θέλει.

Ἐπαρχικόν.

Ὅταν ἀπὸ πλεονεξίαν, καὶ ἀχορτασίαν, ἢ ἀπὸ ἄλλο κακόν τις θέλημα οἱ χειροτέχναι, ὅπως προείπαμεν, ἀφήσῃ τὴν δουλείαν ὅπως ἐκαταπιάσθηκαν, καὶ ἐπιχειροῦσιν ἄλλην, ἔχει ἀδειαν ὁ Οἰκοκύριος ὅπως ἔχει τὸ ἔργον ἐκεῖνο να τὴν σωτύχῃ ἔμπροσθεν καὶ ἄλλων ἀνθρώπων μαρτύρων, καὶ να τὴν ἀναθυμίσῃ τὴν συμφωνίαν ὅπως ἔκαμαν ἐγγράφως, ἢ καὶ ἀγράφως, μόνον με λόγους· καὶ ἂν δὲν θελήσῃ να τελειώσῃ τὸ ἔργον ὅπου ἐπιχειρίσθηκαν, να τὴν ἐγκαλῆ εἰς τὸν Κριτὴν, καὶ τότε να καταπιάνεται τὴν δουλείαν ἐκεῖνος ἄλλος τεχνίτης, καὶ οἱ τεχνῖται ἐκεῖνοι ὅπως ἀφίσταν τὸ ἔργον ἀτελείωτον να δαίρωνται, καὶ να κερδῶνται, καὶ να ὀξορίζονται, καὶ ὅσω πληρωμὴν ἔλαβαν να τὴν δίδῃν ὀπίσω τῷ Οἰκοκύριῳ, καὶ να ἀποδιώκωνται ἀπὸ τὴν δουλείαν, χωρὶς πληρωμὴν τῷ κόπῳ τῷ· εἰ δὲ ὁ Οἰκοκύριος δὲν ἔχει τὰ χρειαζόμενα εἰς τὴν τελείωσιν τῷ ἔργῳ, τότε με προσαγῆν, καὶ θέλημα αὐτῷ να καταπιάνωνται ἄλλῳ δουλείαν, δια να μὴ κάθωνται ἄργοι οἱ τεχνῖται, καὶ δὲν ἔχουν πόσῳ να τρέφωνται.

Ἐπαρχικόν.

Ὅποιος τεχνίτης ἀγαπᾷ να καταπιάνεται πολλαῖς δουλείαις, δια να τὸν σύρῃσιν ὅλοι, καὶ ποτὲ μὲν να χαλᾷ τὸν ἑνα, ποτὲ δὲ τὸν ἄλλον, καὶ ἄλλοτε πάλιν με τὰ γλυκάτα λόγια, καὶ με τὴν πονηρίαν να καταπείθῃ τὴν πάντας πῶς εἶναι γελασμένος εἰς τὴν συμφωνίαν ἐκεῖνῳ ὅπως ἔκαμαν, καὶ δὲν τῷ δαγίνει να δουλοῦν τὴν δουλείαν ἐκεῖνῳ, καὶ ἂν εἶναι ἀλήθεια, να ὀξετάζεται τὸ ἔργον με πρόσαξιν Αὐθουτικὴν ἀπὸ ἐμπείρους, καὶ δοκίμους τεχνίτας· καὶ ἂν ὄρεθῇ, ὅτι ἀνοίξε, καὶ ἐπερίσσωσε τὸ ἔργον, καὶ ζημιώνεται ὁ τεχνίτης, ἢ ἀλλέως ἐφάνῃ τῷ Οἰκοκύριῳ να τὸ κάμῃ, ἢ μεγαλύτερον, ἢ δὲν φαίνεται, ἔτε ἢμπορεῖ να καταλάβῃ κατ' ἑνας τὴν ἀλλαγὴν τῷ ἔργῳ· τότε τὸ ποιῶν ἔργον να ζετιμάται με θέλημα τῷ Κριτῷ, ἀπὸ ἐμπείρους, καὶ μαθηματικῶν τεχνίτας, καὶ ἄλλαξε, καὶ ἂν αὐξήσῃ, ἢ καὶ δὲν εἶναι φανερά ἢ ἀλλαγῆ τῷ· καὶ κατῶς εἶναι νόμος να γίνεται εἰς ταῖς πάλαισιν, καὶ ἀγοραῖς, ἔτσι να γίνεται καὶ εἰς τὰ σιχήματα τῷ· καὶ εἰ μὲν ὄρεθῇ τὸ ἔργον γονομένον κατῶς ἐσίχῃσιν, αὐίσως καὶ εἶναι ὀλιγώτερος ὁ μισθὸς ἀπὸ τὸν ἡμισυ, να λύεται ἢ συμφωνία, καὶ να ζετιμάται τὸ ἔργον· εἰ δὲ εἶναι περισσότερον ἀπὸ τὸ ἡμισυ, πληρώνεται τὸν κόπον τῷ κατῶς ἐσυμφώνησιν· εἰ δὲ ἔγινον αὐξήσις τῷ ἔργῳ, ἢ ἀλλαγῆ, ζετιμάται ἢ αὐξήσις, ἢ ἢ ἀλλαξίς τῷ ἔργῳ.

Ἐπαρχικόν.

Εἰκεῖνοι ὅπως κτίζῃσιν τοίχας, ἢ γυρίζῃσιν θόλους, ἢ καμάρας, κάμνει χρεία να εἶναι κατὰ πολλὰ ἐμπειροί, καὶ δοκιμοί τεχνῖται, δια να μὴ βᾶ-

βάλῃσιν ἀχαμνὸν θεμέλιον, ἢ τὸν κύκλον τοῦ θόλου, ἢ τὰς καμάρας, γυρίσῃσιν ἀτεχνῶς, καὶ πέσῃσιν εἰς ὀλίγον καιρὸν· καὶ εἰ μὲν τύχῃ καὶ πείσῃ το κτίριον, ἢ θόλος, ἢ καμάρα μέσα εἰς τὰς δέκα χρόνους χωρὶς ὀργῆς θεϊκῆς, τῷ σεισμῷ, ἢ ἀπὸ νεροποντίας, καὶ ἄλλα παρόμοια, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ ἀμάθειαν τῷ τεχνίτῳ, να τὸ ξανακτίσῃ ὁ τεχνίτης χωρὶς πληρωμὴν με ἐδικά τῳ ἔξοδα μαζὴ με τὴν σωτρόφῃς ὅπως τὸ ἔκτισεν· εἰ δὲ τὸ ἔργον εἶναι περισσότερον, καὶ ὑπερβαίνει ἀπὸ λίτραν χρυσίον, ὁ τεχνίτης ὅπως τὸ ἔκτισε να τὸ κτίσῃ χωρὶς πληρωμὴν, καὶ ὁ Οἰκοκύριος να κάμῃ τὰ ἔξοδα τῷ ὕλης· ὅσα δὲ κτίρια εἶναι με χῶμα, καὶ πλίνθους κτισμένα να φυλάττωνται ἕως ἔξ χρόνος, καὶ αὐίσως καὶ μέσα εἰς τὴν ἔξ χρόνος πέσῃσιν ἀπὸ ἀμάθειαν τῷ τεχνίτῳ, να τὸ ξανακτίσῃ πάλιν ὁ τεχνίτης χωρὶς πληρωμῆς· ὁμοίως γίνονται καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τεχνίτας· εἰ δὲ ὄρεθῇσιν τινές, καὶ κάμνῃσιν ἔξω ἀπὸ τῷ τετῷ ὅπως διατάσσομεν, καὶ νομοθετήσομεν, να δαίρωνται, να κερδῶνται, καὶ να ὀξορίζονται.

ΤΙΤΛΟΣ Θ'.

Περὶ Παρακαταθήκης.

Παρακαταθήκη εἶναι ὅταν δώσῃ κανεὶς παρᾶγμα να τὸ φυλάττῃ ἄλλος· Ὅποιος δίδει παρακαταθήκῳ, αὐτὸ θέλῃ να εἶναι βεβαία, καὶ τελεία, τῷ σὺγγρη, να πέρῃ καὶ γράμμα ἀπὸ τὸν ἀνθρώπον ἐκεῖνον ὅπως τῷ ὀδει, καὶ πάλιν να μὴ θάρρῃ μόνον εἰς τὸ γράμμα, ἀλλὰ να προσκαλῆται καὶ μάρτυρας ἀξίους.

Ἡ κείσις τῷ παρακαταθήκῳ εἶναι ἐκ τῶν καλῶν πίσει κείσεων, καὶ δυνατὰ να ζητῇ ἐκεῖνος ὅπως τῷ παρακαταθήκῳ δώσῃ ἀπ' ἐκεῖνον ὅπως τὴν ἔχει, καὶ καρπῶς, καὶ τόκους, διπλαθῇ, αὐτὸ ἦτον φλωρία, καὶ τὰ ἐχάλασεν· Ἐκεῖνος ὅπως πάρῃ παρακαταθήκῳ τινός, καὶ τε με διάφορον τῷ δώσῃ ἄλλον, καὶ αὐτὸς τὰ ὀξοδιάσῃ εἰς χρεῖαν ἐδικήν τῳ, αναγκάζεται να δώσῃ τὸ διάφορον· τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς ὅσους κρατῶσι κανεὶς παρᾶγμα μετὰ καλῆς πίσεως.

Ἐὰν εἰς κάμνῃσιν σὺγγυσιον, ἢ ἀνακάτωσιν, ἢ πυρκαϊάν, ἢ εἰς καιρὸν φερτωσίας ὅπως τῷ Καράβιον, ἢ ἄλλῳ ἀναγκαίαν συμφορᾷ δώσῃ κανεὶς παρακαταθήκῳ να τῷ τῷ φυλάξῃ τινός, καὶ τῷ ἀρνηθῇ, καὶ ἐν ὕσέροις μαρτυρηθῇ, ἐκεῖνος μεν ὅπως τῷ ἔλαβεν, εἰς τὸ διπλοῦ τῷ πληρώνει· εἰ δὲ ἀποθᾶῃ ἐκεῖνος ὅπως τῷ ἔλαβεν, καὶ ἀπ' αὐτὸν ἔγινε δόλος εἰς τῷ διαθεσίτῳ, τῷ ἀπλῶ μόνον τιμῷ τῷ παρακαταθήκῳ πληρώνουσι οἱ κληρονόμοι τῷ· εἰς δὲ ὁ δόλος ἢκολέθησεν ἀπὸ τῷ κληρονόμου, τῷ πληρώνῃσιν διπλῷ· εἰς δὲ τῷ λοιπῶ παρακαταθήκῳ εἰς τὸ ἀπλοῦν γίνεται ἢ κείσις, ἢ ἢ ὅσα ἔλαβον, τῷ πληρώνῃσιν.

Κὰν τε ἐκεῖνος ὅπως ἔλαβε πῶ παρακαταθήκῳ κείσῃσιν, καὶ τε ὁ κληρονόμος αὐτῷ, καὶ πρὶν να γείῃ ἢ ἀπόφασις φυσικῶς φθάρῃ τὸ παρᾶγμα ὅπως ἦτον παρακαταθήκῳ, τῷ αὐτῷ λαχῇ καὶ ἦτον δόλος, καὶ ἀπέθανεν, ἢ ἄλλο τίποτε ζῶν, ἐλὸς θεράνεται ὄφθῳ ἀπὸ τὴν τοιαύτην κείσῃσιν.

Τῷ

Τῆς παρακαταθήκης ζητῶνται οἱ καρποὶ, οἱ τόκοι, καὶ τὰ πράγματα.

Ἐκεῖνος ὅπῃ ἀφήσει παρακαταθήκην, δύνάται καὶ παρόντως ἐκινήσει κείνην ἐὰν τὴν ζητῇ· καὶ ἂν δὲν τὴν δώσῃ ἐκεῖνος ὅπῃ τὴν ἔλαβε κείνην διὰ ἀδικητῆς, καὶ δόλιος, παρέξ μόνον ἂν δὲν τὴν ἔχη ἐκεῖ, ἢ τὴν ἔχη εἰς τόπον σφαλισμού, ὅπῃ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνοίξῃ τῆς ἄρας, τότε δὲν λογίζεται πῶς θέλει νὰ κάμῃ δόλον.

Ἄν σκλάβος μὲ εἶναι, καὶν πιστὸς μὲ ὑπηρετῆς ἐκεῖνος ὅπῃ ἀφήσει πρᾶγμα ἐδικόν μὲ παρακαταθήκην, ἐγὼ κείνομαι καὶ τὴν ζητῶ.

Τὴν παρακαταθήκην ὅπῃ ἀφήσει ὁ δὲλός μὲ, ὅπῃ τυχαίνει νὰ τὴν κληρονομήσω, ἐγὼ ζητῶ αὐτὴν.

Καὶν τε ζῆ ὁ δὲλός ἐκεῖνος ὅπῃ ἀφίσει τὴν παρακαταθήκην, καὶν τε ἀπέθανεν, ἢ ἐλάβε φερόθην, εἴτε εἰς ἄλλον Αὐθούτῃ ἐπελήθη, ὁ Αὐθούτης τὴν ζητεῖ τὴν παρακαταθήκην, καὶ ὄχι αὐτὸς ὅπῃ ἐλάβε φερόθην, ἢ ὁ Νέος Αὐθούτης τῆ· διότι κάμνει χρεῖα νὰ σοχάζεται ὁ Κεῖτης τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποθέσεως.

Ὁ δὲλός σε μὲ ἔδωκε χρήματα διὰ νὰ σὲ τὰ δώσω νὰ τὸν ἐλάβε φερόσω, καὶ ἐὰν σὲ τὰ δώσω, καὶ σὲ φανερώσω τὴν ὑπόθεσιν δὲν παιδεύομαι· εἰ δὲ διὰ ἐδικὰ μὲ τὰ δώσω, καὶ τὸν ἐξαγοράσω, ὑσερον ἀναγκάζομαι νὰ δώσω καὶ τὴν παρακαταθήκην ὅπῃ μὲ ἀφίσει ὁ δὲλός σε· διαπὶ ἐκεῖνος ὅπῃ τὰ δίδει ὡς ἀπὸ ἐδικὰ τῆ, δὲν ἔχη φαίνεται νὰ ἔδωκε τὴν παρακαταθήκην.

Περὶ τυχηρᾶς Περιπέσεως.

Η' περιπέσεις ὅπῃ νὰ ἔλθῃ κατὰ τύχην εἰς ἓνα ὅπῃ τὴν ἀφίσει παρακαταθήκην, δὲν βλάβεται αὐτὸς ὅπῃ τὴν ἔλαβεν, ἀλλ' ἐκεῖνος ὅπῃ τὴν ἔδωκε· διαπὶ δόλον μόνον καὶ μεγάλῃ ἀμέλειαν ζητεῖται νὰ μὴ ἔχη εἰς οὐκείνῃ τὴν παρακαταθήκην, ἀλλ' ὅπῃ δὲν ἔχη ἄλλῃ κάμῃαν ξεχωριστὴν συμφωνίαν.

Ἐκεῖνος ὅπῃ δὲν ἐπιμελεῖται τὴν παρακαταθήκην ὡσανὺ τὸ ἐδικόν τῆ πρᾶγμα, κάμνει δόλον.

Ἐκεῖνος ὅπῃ ἐδέχθη τὴν παρακαταθήκην, ἐὰν τὸν πατήσῃ κλέπται, καὶ τὴν πάρῃ, δὲν ἀναγκάζεται νὰ τὴν πληρώσῃ, ἔτε αὐτὸς, ἔτε οἱ κληρονόμοι τῆ· διότι ἐκεῖνος ὅπῃ λάβῃ παρακαταθήκην, μόνον διὰ δόλον, καὶ ῥαθυμίαν, καὶ ἀμέλειαν ἐγκαλεῖται, καὶ παιδεύεται, παρέξ μόνον ἂν ἐσυμφώνησε ῥητῶς καὶ ἄλλο τίποτε.

Δὲν φαίνεται νὰ χαθῇ πρᾶγμα, ἐκεῖνος ὅπῃ δὲν εἶναι Αὐθούτης, καὶ ἔξαισας τῆ πρᾶγματος.

Σχόλιον.

Παραδείγματος χάριν, ἔδωκε φερόθην ἀπὸ οἷα φλωρία β. τῆ ἔδωκε ἀμανέτι, καὶ τὸ εἶχε ὁ δανειστῆς, καὶ ἀγκαλὰ ὁ δανειστῆς ἔχει τὸ ἀμανέτι, ὅμως ἐγὼ εἶμαι Αὐθούτης ἐκεῖνος, καὶ τὸ οὐκίζω· ἐσωέβη δὲ νὰ χαθῇ τὸ ἀμανέτι, ἢ ἀπὸ φωτίαν, ἢ ἀπὸ κλεψίαν, ἢ φάρατον, ἢ ἢτον ζῶον, ἢ δὲλός τῆ ἀμανέτι, καὶ φυσικῇ φθορᾷ, ἢ ἀπὸ ἄλλῃν αἰτίαν ἐχάθηκε.

καὶ ὁ δανειστῆς μὲ ζητεῖ τὸ χρέος, καὶ ἐγὼ τῆ λέγω, δός μοι τὸ ἀμανέτι, καὶ νὰ σὲ δώσω τὸ χρέος· καὶ ὁ δανειστῆς καλῶτα μὲ παρακαλεῖ τὸ παρὸν νόμιμον ὅπῃ λέγει, ἐγὼ Αὐθούτης δὲν ἤμην εἰς τὸ ἀμανέτι, καὶ ἐδὲ λογιάζω νὰ τὸ χαθῶ· ἐσὺ ὅπῃ εἶσαι Αὐθούτης τῆ γνώριζε καὶ τὸν χαμόν· καὶ ἔτο μὲ τὸ λέγει καλῶς, καὶ μὲ ζητεῖ τὸ χρέος, καὶ ἐγὼ τὸ ἀμανέτι βέβαια δὲν ἔχω τὸ ζητῶ, παρέξ ἂν τὸ ἔχασε μὲ δόλον, τότε αὐτὸς τὸ χαθῆι, καὶ τὸν χαμόν αὐτὸς τὸν γνώριζε, καὶ ἂς μὴν εἶναι καὶ Αὐθούτης τῆ.

Ἐὰν τινὸς κληρονόμος προφασίζομενος ἀπὸ αἰτίας, ἢ καμμίαν τυχηρὰν περιπέσασιν, καὶ ἔχοντας πρὸς παρακαταθήκας ὅπῃ εἰς ἐκεῖνον ὅπῃ ἐκληρονόμησεν εἶχαν ἀφίσει τινές· ἢ μὲ δόλον λέγει, πῶς δὲν τὰς ἔχει, καὶ δὲν τὰς δίδει, κείνεται τῆ ἀγωγῇ τῆς παρακαταθήκης.

Εἴ τις ἐγγυηθῇ ἐκεῖνον ὅπῃ λάβῃ παρακαταθήκην, παιδεύεται, ἂν καὶ δόλον τινὰ δὲν κάμῃ ἐκεῖνος ὅπῃ δεχθῇ τὴν παρακαταθήκην· ὅμως τί τὸ ὄφελος αὐτὸν δαιμονίζεται, καὶ εἶναι ἀνήλικος, ἢ ὄρφανός, ἢ ἀποθαῖνῃ χωρὶς κληρονόμου, καὶ ἀναγκάζεται ὁ ἐγγυητῆς νὰ πληρώσῃ τὴν παρακαταθήκην;

Ὅποιος λάβῃ παρακαταθήκην ἀπὸ δύο μέρη· διαλλαγῆς ὁμολογίας, ἢ ἄλλα δικαίωματα, ἀνάγκην ἔχει νὰ φυλάττῃ τὰ τοιαῦτα σύμφωνα, μὲ τὰ ὅποια ἔλαβε τὴν παρακαταθήκην.

Ὅποιος λάβῃ πρᾶγμα εἰς παρακαταθήκην, καὶ αὐτὸς πάλιν τὸ δώσῃ ἄλλον ἐγγράφως, καὶ λάβῃ γράμματα ἀπὸ τὸ χεῖρ τῆ, ἂν τῆ ζητήσῃ τὴν παρακαταθήκην ἐκεῖνος ὅπῃ τὴν ἔδωκε, δὲν δύνεται νὰ δικαιωθῇ, μὲ τὸ νὰ λέγῃ, ὅτι τὴν ἔδωκεν αἰδέ, καὶ νὰ δείχῃ τὸ γράμμα ὅπῃ ἔλαβεν ἀπὸ ἐκεῖνον.

Περὶ Ἀντίλογος.

Ο' Ἀντίλογος γίνεται εἰς ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα, ἢ γον εἰς ὅλας τὰς ἄλλας κείσεις δύνεται κάθε εἰς νὰ ἐναντιωθῇ, καὶ νὰ λέγῃ τὸν ἐναντίον λόγον τῆς ὑποθέσεως ἐκείνης, χωρὶς μόνον τῆς κείσεως τῆς παρακαταθήκης· διότι ὅταν ζητῇ κανεὶς παρακαταθήκην, καὶ ἐγκαλῇ ἐκεῖνον ὅπῃ τὴν ἔλαβε, δὲν δύνεται ἐκεῖνος ὅπῃ ἔλαβε τὴν παρακαταθήκην νὰ νικήσῃ τὸν ἀντίλογον, ἀλλὰ ἂν θέλῃ νὰ τὸν κινήσῃ καὶ ὅλως, ὁ Κεῖτης δὲν τὸν δέχεται, ἀλλὰ ἀναγκάζεται μὲ κάθε τρόπον νὰ ἀποδώσῃ τὴν παρακαταθήκην. Θαυμασιώτατα δὲ, καὶ πολλὰ καλὰ διακελεύεται, καὶ οὐκίζει αὐτῆ ἢ διάταξις, νὰ ἀποκόψῃ, καὶ νὰ ἀποδιώξῃ τὰς πολλὰς ποικίλας, καὶ πανουργίας ἐκείνων ὅπῃ λαμβάνου παρακαταθήκας.

Τ Ι Τ Λ Ο Σ Ι'.

Περὶ Συντροφίας.

Η' Συντροφία ὅπῃ ἔχει κανεὶς μὲ ἄλλον σέκεται ἔως ὅπῃ ζῶσιν ἐκεῖνοι ὅπῃ ἔχεν τὴν συντροφίαν, ἢ εἰς ὅσον καιρὸν ἐσυμφώνησαν, ἢ ὅσον θελήσῃ.

Διὰ τὴν σύστασιν τῆς συντροφίας, δὲν κάμνει χρεῖα κανένα σύμφωνον ἢ τέστιν ὁμολογον διὰ τὸ νὰ μὴ θελήσῃ, ἢ μετανοήσῃ κακεῖς· διότι κατὰ τὴν φύσιν τῆς συντροφίας ὁποῖος μετανοήσῃ πρὶν τὴν καιρῶν παιδύεται.

Ὅταν ἡ συντροφία γένη με συμφωνίαν, τότε ἔχον νὰ κείωνται τὴν κείσιν ὅπῃ ὀνομάζεται περὶ συντροφίας, ἀμὴ ὅταν γένη χωρὶς συμφωνίαν, τότε τὴς κείων ἐκεῖνοι ὅπῃ ἔπραξαν εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν.

Ἡ συντροφία μετὰ τὸν θάνατον τῶν ἀνθρώπων λύεται, ἢ δὲν δύναται νὰ ἀπομείνῃ εἰς κληρονομίαν, πᾶρεξ μόνον εἰς χρεῖα Αὐθροντικά.

Ἐὰν ἀδελφοὶ κάμνῃ συντροφίαν, ἢ τὰ σιτηρέσια, ἢ ὅσα κερδίσουν ἀπὸ στρατείας, τῆς μέσης τὰ ἔχον.

Ἐὰν κάμνουν τινὲς συντροφίαν, ἢ συμφωνήσουν ρητῶς, ἢτοι με ἔγγραφον, ὅτι ὅλα νὰ τὰ ἔχουν συντροφικῶς, εἴτι ἢ αὐτὴν τύχη, ζημία, ἢ διάφορον, καὶ κληρονομία πέσῃ τινὸς ἀπὸ αὐτῶν, καὶ λεγάτον, ἢ ἄλλο κέρδος τύχη, ὅλα συντροφικῶς τὰ ἔχον.

Ἐὰν συμφωνήσωμεν νὰ ἔχωμεν τὴν κληρονομίαν ὅπῃ ἔλθῃ εἰς κανένα ἀπὸ λόγου μας ἀνταμικῶν, δὲν λογίζεται διὰ ἐκεῖνῶν ὅπῃ νὰ μᾶς ἔλθῃ χωρὶς διαθήκης τινὸς, ἀλλὰ διὰ τὴν νόμιμον.

Ἡ συντροφία συνίσταται ἢ με πρᾶγμα, ἢ με λόγον, ἢ με μνηστῶν, ἢ διαλύεται ὅταν δὲν θελήσῃ τὸ εἷνα μέρος, ἢ τὸ ἄλλο, ἢ αὐτὴν τύχη θάνατος· συνίσταται ἢ χωρὶς νὰ βάλουν εἰς τὴν μέσῳ τίποτες, εἰς ὅλα τὰ πράγματα, ὅταν εἶναι πτωχοὶ δηλαδή, ἢ εἰς τὰ Αὐθροντικά δοσίματα ἢ εἰς εἷνα πρᾶγμα· ἢ ὅποταν ὁ εἷνας βάλῃ πολλὰ, ἢ ὁ ἄλλος ὀλίγα· ἢ ὁ πτωχότατος ὅπῃ δὲν ἔχει χρήματα, ἀλλ' ἔχει τὴν ἐπιτηδεύματα, ἢ τὴν ἀπεδύω τῶν.

Ἐὰν ἀπλῶς συντροφιάσωμεν τινὲς, ἢ δὲν συμφωνήσωμεν εἰς τὴν νὰ εἶναι σωτρώφοι, ἢ εἰς τὴν νὰ μὴ εἶναι· εἰς τὸν πόρον, ἢ γέν, εἰς τὸ κέρδος ὅπῃ κάμνῃ ἀπὸ πραγματείας, ἢ ἀπὸ ἀγοραπεδυσίας, ἢ ἀπὸ τὴν δέλοισιν τῆς τέχνης τῶν, εἰς ἐκεῖνα εἶναι σωτρώφοι. Πόρος εἶναι ἐκεῖνος ὅπῃ ἔρχεται ἀπὸ κόπον, ἢ δέλοισιν· κληρονομίαι δὲ, λεγάτα, ἢ δωρεαὶ δὲν περιέχονται εἰς τέτοιαν συντροφίαν, ὅτι αἱ δωρεαὶ εἶναι ὡσανὺ μία πληρωμὴ κανενὸς χρέους.

Ὁ σωτρώφος εἰς τὸ διάφορον δὲν δίδει τόκον, πᾶρεξ ἀπὸ πολυκαιρίας αὐτὸν βάλῃ ὁ εἷνας περισσότερα ἀπὸ ὅ,τι ἐσυμφώνησαν, ἢ αὐτὸν μεταχειρισθῇ εἰς ἐδικὰ τῶν πράγματα ἀπὸ τῆς συντροφίας εἰς ἐκεῖνα πληρῶναι.

Ὁ σωτρώφος ἀπὸ ῥαθυμίας, ἢ ἀμέλειαν ἐγκαλεῖται, δὲν χρεωθεῖ δὲ μεγάλῳ ἀσφάλειαν, ἀλλὰ ὡσανὺ ἢ ἐδικὰ τῶν πράγματα, ἔτις πρέπει νὰ ἐπιμελῆται ἢ τῆς μέσης τὰ πράγματα.

Ἐὰν ὁ σωτρώφος χαλάσῃ κανένα πρᾶγμα τῆς μέσης, καὶ κάμη ζημίαν, ἐγκαλεῖται ἢ ὁ κληρονόμος αὐτῶν, ἀγκαλὰ καὶ εἰς τῶν κληρονόμους δὲν ἀρμόζει καθόλα ὁ Ἀρκίλιος.

Περὶ Διαιρέσεως τῆς Συντροφικῶν.

Ἐὰν δὲν διώωνται νὰ μερισθῶν τὰ πράγματα τῆς συντροφίας, τὰ ἀυγατίζον ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, ἢ τὰ πέρνει ἕνας· εἰ δὲ ὁ ἕνας ἀπὸ αὐ-

αὐτῶν εἶναι πτωχός, ἢ δὲν δύναται νὰ ἀυγατίζῃ, ἢ φέρειν ἄλλο πρόσωπον ξένον ὅπῃ χρειάζεται πρᾶγμα, ἢ ἢς κάμη ἀυγατίσιν.

Ἐὰν γένη μοίρασις εἰς τὰ πράγματα ὅπῃ εἶχαμεν συντροφικὰ, καὶ εἶμεθε ἢ οἱ δύο τελείας ἢλικίας, καὶ ἐν ὑσέροις πάλιν ἀπομείνωμεν εἰς τὴν αὐτὴν συντροφίαν, δὲν κάμνει χρεῖα πλέον νὰ ξανακαυερῶνται ὁ ποιῶτος λογαριασμός.

Ἡ ἀπαγορεύσις πολλάκις εἰς τὸν νόμον σημαίνει τὴν λύσιν τῆς συντροφίας.

Ἐὰν καὶ ἐσυμφώνησαν τινὲς ἕως τὸν δεῖνα καιρὸν νὰ μὴ χαλάσωμεν τὴν συντροφίαν τῶν, ὅμως χαλᾷ ἀπὸ εὐλογον αἰτίαν, διότι τί τὸ ὄφελος τῆς συμφωνίας, εἰ δὲν ἐγένον ἢ ἐκλογίτης καλή; ἢ ἢν εἶναι ὁ σωτρώφος ὑβριστής, ἢ ἐπιζήμιος, ἢ τὸ πρᾶγμα ὅπῃ ἐγένῃ συντροφία δὲν καρποῖ πλέον;

Τὰ ὅσα ἐξοδιασθῶν εἰς τὴν συντροφίαν, τέστιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν συντροφίας, ἐκεῖνα νὰ εἶναι τῆς μέσης, ἢ ὅχι τὰ ὅσα ἐξοδιασθῶν διὰ τὴν συντροφίαν, δηλαδή ἕως ἢ νὰ γένη ἡ συντροφία.

Ἐὰν ἔχω σωτρώφον, καὶ διαλύσω τὴν συντροφίαν, ἕως ὅπῃ νὰ μάθῃ ὁ σωτρώφος μὲ πῶς ἔλυσα τὴν συντροφίαν, ὅσα κερδήσω, τῆς συντροφίας εἶναι, ὅσα δὲ ζημιώθῶ, ἐγὼ ζημιῶμαι, ἢ ὅ,τι κέρδος κάμη ὁ σωτρώφος μὲ, ἐδικόν τε εἶναι, ἢ δὲ ζημία τῆς συντροφίας.

Τὰ ὅσα συνέβεν ἀπὸ ἀμέλειαν τῶν συντρόφῶν, ἐκεῖνος ἀποκεῖνεται, αὐτὸν καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ἔκαμε διάφορον.

Τὰ ὅσα χρεῖα συνέβεν εἰς τὸν καιρὸν τῆς συντροφίας ἀπὸ τὴν μέσῳ πληρῶνται· καὶ αὐτὸν χαλάσῃ ἢ συντροφία πρὶν νὰ πληρωθῇ τὸ χρεῖος, αὐτὸν ἀναμεταξὺ τῶν ἰσιάζονται, διότι αὐτὸν τύχη, εἶναι θεληματικόν.

Ἐὰν σωτρώφῶν χρήματα διὰ νὰ κάμωμεν πραγματείας συντροφικῶν, ἢ χαθῶν τὰ ἐδικὰ μὲ, τῆς μέσης εἶναι ἢ ζημία, διότι εἰ δὲν ἠθέλωμεν συντροφιάσῃ, δὲν ἠθέλω χαθῆ· εἰ δὲ ἀφόντις τὰ χαθίσω, ἢ πρὶν νὰ τὰ ἀνταμιώσωμεν, τὰ χάσω, μοναχός μὲ τὰ ζημιῶνομαι.

Ὁ σωτρώφος μὲ εἰς τὴν κοινῶν ζημίαν, ἢ εἰς τὴν ἀγωγῶν τῆς κλειψίας κείνεται, καὶ ἢ μία δὲν χαλᾷ τὴν ἄλλῳ.

Εἰς τὰ κατὰ τύχῳ συμβεβηκότα ἀπὸ ἀμέλειαν ἐδικῶν μὲ, ὁ σωτρώφος μὲ δὲν ζημιῶται, ἢ γέν εἰ δὲν τύχη καὶ ἔχωμεν ζῶα τιμημένα εἰς τόσα, ἢ ἔλθῃν λησαι ἢ τὰ πάρειν, τῆς μέσης γίνεται ἢ ζημία· εἰ δὲ καὶ κλεφθῶν κρυφὰ, μόνον ἐκεῖνος ὅπῃ τὰ ἐπῆρσεν ἀπάνω τῶν νὰ τὰ φυλάξῃ, ἐκεῖνος τὰ ζημιῶνεται· διότι χρεωθεῖ νὰ ἔχῃ μεγάλῳ ἐπιμέλειαν, καὶ φύλαξιν εἰς αὐτὰ ἐκεῖνος ὅπῃ τὰ πάρειν ἀπάνω τῶν νὰ τὰ φυλάξῃ τὰ τιμημένα, καὶ ἀρμόζει ἢ περὶ συντροφίας ἀγωγῆ, εἰ δὲ ἐδόθησαν νὰ βόσκωνται εἰς συντροφίαν, ἢ ἢς εἶναι ἢ διαπετιμημένα.

Ἐὰν ὁ σωτρώφος μὲ πηγαίνωντας διὰ πραγματείας συντροφικῶν τὸν πιάσῃ λησαι, ἢ τῶν πάρειν τὰ χρήματα ὅπῃ ἐβάσα διὰ τὴν πραγματείας, ἢ εἶχε ἢ ἐδικὰ τῶν, ἢ χρήματα, ἢ ἀπράγματα, καὶ τῶν τὰ πάρειν, τὰ ὅποια δὲν τὰ ἔπερνε μαζὶ τῶν παρὰ διὰ τὴν κοινῶν πραγματείας, τὸ μέρος τῆς ζημίας τὸ λαμβάνει ἢ ὁ σωτρώφος· ὁμοίως ἢ τὰ ἐξο-

ἔξοδα εἰς τὸ νὰ ἰατρῶθῃ· τὸ ἴδιον εἶναι καὶ εἰς τὸ καράβι αὐτὸ ἐκινδυνύουσαν εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τὴν πραγματείαν, καὶ ἐζημιώθῃ, ὅταν ἡ πραγματεία χωρὶς θάλασσαν δὲν ἦταν τρόπος νὰ ἔλθῃ.

Ἄνίσως καὶ ὁ ἕνας ἀπὸ τὰς συντροφίας κάμνη σαραφλίκι, ὅσα ἄλλα τῷ ἔμβεν ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπῃ εἶναι τῆς τραπέζης, ἦτοι τῆς σαραφικῆς τέχνης, δὲν εἶναι τῆς συντροφίας.

Ἐὰν καὶ Ἀδελφοὶ ἔχεν ἀμοίρασα τὰ πατερικά τας πράγματα, τὰ ὅσα κερδήσαν ἀπ' ἔξω, δὲν τὰ βαίνειν εἰς τὴν μέσιν.

Ἐὰν ἔχουν τινὲς σπῆτι συντροφικόν, καὶ παλαιώσῃ, καὶ μέλλει νὰ πέσῃ, καὶ δὲν θέλουν νὰ τὸ ξανακαινεργώσῃ οἱ ἄλλοι, καὶ ὁ ἕνας ἀπ' αὐτὰς ἔξοδιάσει, καὶ τὸ ξανακαινεργώσῃ, κάμνει χρεῖα, ἢ νὰ πέρῃ τὰ ἔξοδά τῃ, ἢ νὰ τὰ ἀποκόπη μὲ τὸ διάφορον ἕως δ' μῆνας μετὰ τὴν πελείωσιν τῷ σπῆτι· καὶ ὡσαύτ' περάσῃ οἱ δ' μῆνες ἔχει δίκαιον νὰ ζητῇ ὅσα ἔξοδιάσει, καὶ αὐτὸ δὲν θελήσῃ νὰ τὰ δώσῃ, ὁ νόμος δίδει τὸ σπῆτι νὰ τὸ οὐρίσῃ ἐκεῖνος ὅπῃ τὸ ξανακαινεργώσῃ· διὰ τῆτο δίδει δ' μῆνας διοσίαν.

Ὅποιος πηγαίνει διὰ συντροφικὴν πραγματείαν, τὰ ἔξοδα ὅπῃ ἔξοδιάσει εἰς τὴν πραγματείαν, ἐκεῖνα μόνον λογίζονται τῆς μέσης.

Ἐὰν κάμνῃ δύο ἄνθρωποι συντροφίαν διὰ κάμνιαν πραγματείαν, ἢ δέλεσιν, ἢ ζημίαν, καὶ τὸ διάφορον ὅπῃ γένη, καὶ ἀφ' ἑ ἀποθάνῃ ὁ ἕνας, τῆς μέσης εἶναι.

Ὅταν εἶναι μία πόρτα κοινὴ εἰς δύο σπήτια, καὶ δὲν ἔχει τὸ ἕνα σπήτι ἀπὸ ἄλλον τόπον νὰ διαβαίῃ, μοιράζεται ἐκεῖνη ἡ πόρτα, καὶ χωρὶς θέλημα τῷ ἑνὸς Οἰκοκύρῃ.

Τ Ι Τ Λ Ο Σ Ι Α'.

Περὶ Λύσεως τῆς συντροφίας.

Λύεται ἡ συντροφία, ὅταν φθαρθῇ τὰ πρόσωπα, ἢ τὰ πράγματα, ἢ ἡ γνώμη, ἢ ἡ κείσις· τὰ πρόσωπα μὲν, ὅταν καταδικασθῇ ὁ ἕνας ἀπ' ἐκείνου ὅπῃ ἔχεν τὴν συντροφίαν νὰ τὸν θανατώσῃ, ἢ τὸν ἐξωρίσῃ, ἢ νὰ γένῃ τὰ πράγματά τῃ εἰς διαρπαγὴν, ἢ ἀποθάνῃ μὲ κοινὸν θάνατον. Τὰ δὲ πράγματα φθείρονται, ἢ ὅταν χαθῇ παντελῶς τὰ πράγματα ἐκεῖνα ὅπου εἶχαν εἰς τὴν συντροφίαν, ἢ χαλάσῃ, καὶ ἀλλάξῃ ἀπὸ τὴν ἦτον, ἢ ἀφιερῶθῃ εἰς Ἐκκλησίαν, ἢ γένῃ εἰς διαρπαγὴν· γνώμη δὲ, ὅταν μεταγνωμῆσῃ κανεὶς ἀπ' αὐτοῦς, καὶ πραγματεύεται καθ' ἕνα ξεχωριστά του· μὲ τὴν κείσιν δὲ, ὅταν ἔχεν φιλονεικίας, καὶ σκαῦδαλα ἀνάμεσον τους, καὶ κειδοῦν εἰς τὸ Κεῖθελιον, καὶ ἔτσι διαλύεται, καὶ χαλὰ ἡ συντροφία, ὅτι ὁ ἐπὶ διαλύσει τῆς συντροφίας ἐνάγων, διαλύει αὐτήν.